غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا   کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا   چه له څه څاڅکي نه دا نقش و طراز کا
سترگي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ   غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه   چي په دواړو اوریدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو گوُتي و بله کښېږدي   سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه   که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي   که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا   تخت و تاج به ئې مرگي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي   ده زده چاري د کسرى که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم   که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترگو لره لاړې اور د زړه شو   څوک به څرنگه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دگ مي گوُتی کښېږدي رنگ ئې زیر شِي   طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري   لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي   خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوگل په جوش پیدا دي   لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا   په یوه زمان کښ څو بازئ بر پا کا
نندارچي چه ورته گوري حیرانېږي   بازیگر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترگو گوُتي کښېږدي   د خپل زړه په سترگو گوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي   د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده   چه په زړه کښ د دنیا چارى فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په مانې ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[۱] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي چه ملنگ د مسلې، هغه انند[۲] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[۳] کا چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[٤] کا
څو مې زړه په ښېغمیَ پسې دروميي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[۱] ښکلیو.

[۲] عیش.

[۳] بیهوده.

[٤] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم   خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[١] چه ورته اش[٢] کړي   جدایي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ   په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دربغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ   دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق   ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روې سترگي ولاري ته څلور شوې   که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
گنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[٣] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما   زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده   چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا   فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنگ ئی ورک شه   چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاری لافی ډېر عالم کا   ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پېو سرو لمبو نه   نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی   په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پنډ لوېږي له هر کاڼي بڅیري   دئ سوخته سره بکر[٥] لَرِي سودا
دا رنگیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه گل په بیاض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦]   محبوبه غواړي دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ   چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[١] کښت.

[٢] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[٣] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[٥] بکری.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي   د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو   ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم   چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرګ راضي شي   د سترګو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه   کعبه د کانیو ګوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترګو وګوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما   زه خو د ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی   که دا عیب د نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي   عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله   که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه ګل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه   که خس را عنایت کړې هم په ګل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم   چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي   په ښهر کښ څوک نشته چه مېَن نه دَې په تا
د سبر ونه ګوره په زمان شي نامنظوره   چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا   نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!   چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي   جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي   په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي   د هلك غندي رشتیا ګڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی   که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرګه   په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان د   هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي ګذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا   شوخه غمزه ګره خنده رویه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوي د ښاپېریو   تن ئی لکه سیم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه   کوي په کوي جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېري لري نخښې[1] د صورت د زیبایی   څخو درته وایم یو څو نخښي آشکارا
دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره   ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه   تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سیب سپینه زن ئې   مښك د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو   تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې   درسته سره لمبه وه چا لیدله خدارا
بیا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دې تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښه[4] و مارا

ځان ئې سر تر پایه جوړ کړ بیا بلا کا   د زلفینو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ   دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېنې   هغه ځاي مې تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر څو، مرور وي   خپله مینه ئې بیا زر سره پخلا[6] کا
تور باڼو ئې تور توبرې دې را څرخېږې   که را پورته محبوبا سترکې شهلا کا
څو د شاه په کښلې مخ باندې خالونه   ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګي ئې ستا له مخه ګفتګوي شې   چه دردمن وبله ټول شې مشغولا کا
په خیر خیر ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دې اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پیغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبی.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا — چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده — که نسیم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ — چه صبا کړ د غنچې کمیس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله! — که هر څو ئې په دا خپل حسن زیبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ — د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د یار د زیبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکیبا

چه یار مهر وفا نکاندي څوک څه کا — چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي — چه یار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم — چه اثر پر ژړا نکاندي حؤک څه کا
که وصال ئې په دنیا له عمره خوږ وي — چه تل عمر وفا نکاندي حؤک څه کا
حال دي هيڅ له یاره پټ نه دي خوشحاله
عنایت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سیځي تپاک کا[١] — الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ — عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي — د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ یوه ورځ وي — لاله ځکه د کمیس گریبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي — هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي — هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حیران یم
چه له یاره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا — د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي — منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم — نه به خداي د عزازیل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هيڅ ندي راضي یم — که په میان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[١] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ   حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي   نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ   هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم   پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ   دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا   و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یارئ هیڅ یارئ نه دئ   که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ   دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې   سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي   لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[٢] وهې ورې کړې   جگي جگي څه خو لا وطې وفا[٣]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا   د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري   چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته   د غره کاڼي به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ   کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا   د درویش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي   د درویش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي   د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[١] ځان.

[٢] ق،هـ، ر: قهر.

[٣] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شي په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوي شي — بد دي نشي یو زمان همراه د چا
کاڼې لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده — چه ئي نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خداي دې نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا — بخت دي نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[۱] — سحر دې که دم دې که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئي د بورا یا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کښ شي څوک خالي وزي له باغه — څوک ئي مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[۲] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُني توري زلفي — څړ په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[۳] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا — زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ — یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[۲] د اغزو خواږه.

[۳] یو ډول کالي وُ.

[٤] نور هېرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلۍ په مرغزار کښ د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنګ نېزه په غاړه دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زړونو چوري[1] سترګي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته ګوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترګي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تګ و پو کا د خپل یار په طلب ګرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم ګوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي هغه درسته شپه له ما همه ګفتګو کا
که زه ورو وایم خبري ګرم مې مه کړه ځایګي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان یې ارزومند د نندارې دئ ګدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د ګلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوګند خوري ورځني ډار کړه یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ په هیچا کښ به بیا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته نه په شرم ننګ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا د هر چا نظر پخپله مدعا
همګي واړه یاران د خپل مطلب دي بیهوده ناز و منت کاندي په تا

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي   سل بلا دربانديِ وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا   د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې   سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو   نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ   چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي   چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه   چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي   رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه   په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا   تروري خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر   که سړی ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ   لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي   د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری   اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته   که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي   څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي   خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه گلونه د بهار واړه تمام شي   د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي   چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپې.

[٣] يو خود رويه گل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[۱] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا   لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ   چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته   چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو   پیشو گرزی ښکار[۲] مږک کا
دا خبره ده که کېږي   که کیسه د دو تك کا
چتی[۳] باز په پرونو نشو   گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو   نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده   گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ   خداي دي خوار هغه خټك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا   بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا   له هغو غواړه که غواړې څه وفا
د دنیا ښادئ غمونه سره گډ دي   په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي   نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي   دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي   امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږې   یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه   که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[۱] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[۲] یعني ښکار د مږک.

[۳] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[1] غندي تېره لري مړک داړه — څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ — چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي — چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي يښي دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال ختك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مړده ګام د تمنا[2] — هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[3]ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ — ښو به ئې را واستاوه[4] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل مونډلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا — عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ — چه ياری د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده — خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي — چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[1] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[3] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

[4] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه　　چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا　　عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي　　چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني　　چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه　　چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه　　که ځړه توره شړي ځوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگې لکه دوی توري بلا　　دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[2]　　بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا　　د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا　　چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا　　لکه غل د خپلي خوني همېش روږد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا　　پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی　　گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم　　که کدو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي　　هغه ځای چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه　　د وربل غوټي کوڅی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[۱] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره کا   ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم   مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ   زر سازي نا سازي په دنيا کښ آواره کا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه   چاري په سرېو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه   دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالمورباندي ټول شي   چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي   څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر يکرنګی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي   هر چه دو زبان وي خځل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي   ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره کا
ګل و سرې ورکړه چه خوشحال په يوه ګل شي
خره غوايه نظر کله د ګل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما   لوئي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي   چه که واخيست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي   په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغې[۲] ببريه!   استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده   په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو   په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښول   د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم   چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو   که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم   چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو ځار شول   چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ   که ليدلي د هزار الم ما

---

[۱] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[۲] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
په درتللو ئې شرړې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندې تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال خټك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي	و عاشق ته ده صلا
دا د ني چاري ادني وي	د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړی	پخپل لاس کښ ده لالا
لکیور[۱] د ستا په سر کړه	سر وهه په مصلا
یا مسواک کښېږده په سر کښ	یا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبیح خو ځوه شونډي	نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا	واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه همیش ئې په عالم کا	د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل	بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي	د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په ګور کړل	ځوک پراته دي په زګروا
چه مي ویني د کوګل خورې	ویني کله دي روا
د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا	که توانیږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپین د زهد لیري له ما ګرزي	چه و تورو ته نزدې شي سپین هم تور کا
که رشتیا وایم ویل ئې په ما اور دي	ځوک چه ما سره بی عشقه بل بیور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي	په سینه کښ ئی ززه وګوره څه شور کا
د لیلی نه نوریده د مجنون مینه	چه مي زړه له یاره نیسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا لیکل سوی ده، په یوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکیور) په بله کښ (لکه یور) کښلې ده، په یوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته لیکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سید راحت په لغاتو کښ بیوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنیني د دې ښـهر واړه بویه　　چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما یار په هر محفل باندي چه راشي　　په ښایست د ښایسته وو بازار خور کا
یو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ　　دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کړم　　که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر یاران به نورو نه ویني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي ځلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا　　که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي　　پا بسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړیدو ئې　　د ښایست خبري لاری په جهان ستا
په ښایست د ښایسته یوسف ثاني ئې　　په دوه کونه ښه دیدن دي رایګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته　　زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانیه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اریا[1]　　بیا د زړونو آزار اخلې پاریا پاریا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه　　چه هیڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم　　ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاریا
د چرې د کټارې حاجت هیڅ نشته　　د ښو په غشیو تا بېچاره ماریا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاریا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا　　که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي　　ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کینی غصې واړه تر شا کا　　که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

[1] په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بیت د لمړي مصراع د اخیري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاریا په معنا د کناره ګېرۍ او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت پاي په معنا د کښته اي ځلورم په معنا د وېشلو او ځلورم په معنا د ویشتلو دي، په ځلورم بیت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بایلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بیني ور څخه نشته — د جهان ننداري ځکه دوه لېمه کا
په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شي — هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصیحت د نیکو ښه دي نه د بدو — کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختیار ورکړ هوښیاره — که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ — نیك او بد د قافلې په لاري تله کا
یك تنها په لاري تله[۱] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا — چې د عشق سیلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟ — که مین شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هیڅکله له عشقه نه وانه وړم — عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه — ولي ما او عشق خداي لا ویله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زیات دي — د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چیري د خپل یار په وصال لاس شي
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا — و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي — چه فرښتې ئې د دوږخ په اور کذار کا
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ — چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ — چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځاي کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا — په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا — که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
نوې میاشت به دي په مخ گوري وگري — که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم — که له ورایه د دیدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه — بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي — زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

---

[۱] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قيمت پخپل هنر وي   د ګني قدر څرګند د ګني خوند کا
چه د عشق د لېونيو په حلقه شي   کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره ګلګښت لکه دوږخ دي   له دانا سره راضي يم که مي بند کا
که د خپلو سپيو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[1]   ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه   ابتدا په انتها
چه به کانده[2] تنها کېږي   خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي   پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه   چه په تا کېږي څه، ها[3]
درته وايم نه پوهېږي   څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[4]

که د يار پسې څوک سپيني جامې رنګ کا   اواره دي د نيمګړې دنيا ننګ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي يار دي غواړي   که مين وي په رښتيا ځان دي ملنګ کا
و اشنای وته د يار مينه څرګنده   لکه قصد چي له ډيوي سره پتنګ کا
دا د غم کښتي چه ګرځي په درياب کښ   يوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
ښايسته بلا دي وليده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترګي دي جنګ کا

---

[1] لمړئ بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[2] ښايي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[3] "ها: د افسوس کلمه ده که يو ځاي (چها) وويل شي، هم صحيح دي.

[4] شها يا شهی په ښښتو کي لکه ليلا د معشوقو عام نوم دي.

[5] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخيستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما   ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماڼي په وخت ئې تل هسي خواب وُ   گوره بيا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي يار سره څوک څه لره ياري کا   چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم   پند گويانو خپل پند وساتي شما
څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي   په اول وصلت[1] ئې ځې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ   د يوه نصيب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم   دا گټلې دنيا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم[2]
پارسايي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا   چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ   په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی   لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني   چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلاڼې لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا   الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستايی تر دښته نه وي رسېدلي   بيهوده ويل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دين توره   مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه   چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خويی علامت دئ   چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ   يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] يم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره" .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي   چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲]   ځرنګه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد   شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو   ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي   هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر   څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وايم سرې چه تش کالبد دئ   هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼې   چا وې چه لاله دي يا رابيل دي ګلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل   راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه   وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پيښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا   و سريو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي   په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي   هغه چاري په تاتل کا
زه به څه ماڼه له چا کړم   په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته   څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده   که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي   به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم   څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

۱ ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

۲ دا بدله هم په چاپي ديوان کښ نسته.

۳ غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا — که ئې ګوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي ګه ترې ووت — په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي — د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي — په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د ګونګټ[۲] د ګل د بویه نه بلا ده — ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول — واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي — مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه ترې تشنه لب مري[٤] — هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي — نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا — چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي — په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي — چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره — هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه ګدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥] — ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري — څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱]   وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هیڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي   توري زلفي ستا دي چه دایم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده   مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ   تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه یم   څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یار چه تل هسي جفا کا   ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنیا کښ   خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه   څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه   چه په در، درته دعا کا
که رشتیا ور څخه نشته   مرګ ئې مه وه تل رشتیا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم   دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل یم   تل بلبل د ګل ثنا کا
هیڅ مانه مکړه خوشحاله
ښایسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دي د سیماب   څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني   نه دیت شته نه قضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ   ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] یعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم　　که په وېښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو　　اروېده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګرم　　د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[۱] وژني　　ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني　　ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب　　ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد ورباندي صوت د غراب شو　　خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته　　بن په پند ته نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ　　د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي　　په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتيب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي　　چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي　　د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي　　د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ　　ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو　　د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه　　په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب　　چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي　　د خولې[۲] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ　　مشاطه ئې چه پرانزي[۳] پيچ و تاب

---

[۱] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[۲] د خولو.

[۳] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبي[۱] دي　　چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتېږي　　وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي　　زړه مي گوره په تصوير کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي　　کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال ختك به وويني شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب　　يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئى راته وايه　　بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چېيه ده د حيات په تور ملسل[۲] کښ　　نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خړوب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه　　نرگس ځکه کښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پرى نږدم　　چه ئې تورېم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره يو نه دي　　څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښگار د ده دئ　　که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښي ويني بدي　　د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت　　عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ　　دا نعمت په دواړه کونَ دَى راحت
بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دئ　　چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ که ئې گورې　　په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مین شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه گويا پاڅېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ چه به څوک ورحئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره گوره او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کړم چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پرى وشي که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وريتېږې خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[۱] صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي له هغه موره به نه زېږي کپوت[۲]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زويه ځي نارى په ملکوت

---

[۱] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دي.

[۲] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سرې له کوره که اوبه وي د حيات [۲]په ما باندې لګېږي لکه زهر د ممات
موسی څخه هيچ نه وُ ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤] په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[٥] په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرې واړه سره زر کړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

۱ دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

۳ وي.

٤ چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

٥ دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د گيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات   گول په جهان راغلم ترې په گول درومم هيهات
يو ځادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره   دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ   لويه کارخانه ده که وگورې کائنات
وزېږې[1] له نوح د طوفان په موج فنا شي   زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي   واړه سردرگم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه   نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[2] علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي   بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ   گوره نندارە کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايى نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست   غنچه خوله ئې نيست و هست[3]
په دوو زلفو عنبر پاش   په دوو سترگي[4] مي پرست
څه[5] شېوې دِي په جهان کښ   دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې گل تر مخه   تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ   چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[6] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[1] مطلب څني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[2] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[3] خوله په اعتبار دَ تنگی گويا نيست دهَ.

[4] سترگو.

[5] چه.

[6] چه مطلب څني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ　تجلي دي د جمال وینم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه　د ګلزار له ګلو څه غواړي ګونګټ
د چندڼ دوني لړ لرګي تحفه دئ　نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي　د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي　راته وایه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا　د جیجي[1] جدائي نشته له لویټ
چه دي زړه هغه به ووینې خوشحاله
خون یوه قطره که تېر شی تر دا خټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبیث　نور به څه کاندي خبیث
ځني طمع د ښو مکړه　کله ښه کاندي خبیث
چه د بل ښېګړه ویني　ځان اوبه کاندي خبیث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ　خوږ دي زړه کاندي خبیث
که ځما په خوله شي خداي دئ　زر ړانده کاندي خبیث
چه جهان ور ځني خلاص شي　خداي دي مړه کاندي خبیث
د مېږي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبیث

یار مي بیا د سترګو تور کا الغیاث　واړه جور ظلم زور کا الغیاث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]　سل بلا د ځنګه نور کا الغیاث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ　په عاشق به څه پېغور کا الغیاث

---

[1] محشي ورته لیکي: چه جي جي او لویټه د وه مرغونه دي چه یو له بله هیڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[1] سره جمع   جدايی به هغه خور کا الغياث
د خزان دوک ئې ليدلي دي په سترگو   چه بلبلي هونبره شور کا الغياث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغياث

(ځ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ   په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ
په پالنگ د معشوقې ورځې سر تېري   هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ
له معشوقي نه شېوه بويه ځو رنگه   د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ
که په زر رنگه خوبی اراسته وي   چه زلمی په بلا بر نه وي هم هيڅ
هوښيرانو لره عقل فکر بويه   لېوني چه بی خبر نه وي هم هيڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردگان دي   د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي   چه ئې ښه جنگې لښکر نه وي هم هيڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ   چه سخی سړی تونگونه وي هم هيڅ
زوړ سړی که تر ځنگ کښېنوي ښه ناوې   چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ
سوداگر که وقوف دار د هر کالي وي   په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا   چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ
باز که لوی کتېه خو شرنگ د ډېر صفت وي   چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هيڅ
يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سير نه وي هم هيڅ

---

[1] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح   ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا   نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له ننداروته   سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ   مي چه باد را پاڅث په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للؤ من   عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان مى وشو په عرفان د محمد　　پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په يسين[۱] کښ　　خداى دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډير خلق پيدا دي انبياء که اولياء دي　　نشته په خلقت کښ يو په شان د محمد
خداي سره موسى په کوه طور کړلې خبري　　دَى د عرش د پاسه لامکان د محمد
پيك ئې جبرئيل وُ دَ رفرف جلب نيولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسى خوړمن سلوي يو لك وګوري　　انس و جن مريږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصيانو　　خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډير عالم ځما په ياد　　راغَي تير شو لکه باد
هم دا هسي راشي تير شِي　　په ځاي نه لري ايستاد
عجب لويه کارخانه ده　　چه پيدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه　　څه حباب څه ئې بنياد
هسي نه ئې که پوهيږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هيڅ خبر نشوې له ځانه　　هي فرياد، فرياد، فرياد
غمجن والي دي په څه وِي　　بيا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَى چه ولامبى په رود　　لا بد بوى شى دا دَى دود
په بهار او په خزان ئى　　هيڅ و نه شو ځما سود
ليونى لېونى تر شِى　　څو چه شِى ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په يسين باندي.

[۲] يعني ياد او بيان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شیِ   و هیچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وِئ   هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد   مرگ دي هر سړَی همېش لَرِی په یاد
چه د عمر ئې بنیاد په هوا اِیښَي   په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[۱] په اوښو نم دئ   خمیره[۲] [۳]په قدرت کړې چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل و کور ته   ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنیاد
د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئې گورې   چه هیچا ځني بیا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[۳۳] غواړې درته وایم   همیشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوړاند   په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې دَ دیدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند   د بابا په غولي وند[٤٤]
د مریخ په کوکب شوي   شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه   خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري   تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي   په عالم کښ شِی څرگند
بختور دانا مخ دُونَې   دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ   دَ همت سَرَه پیوند
هَمگي په خوږو ډک وي   د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي   نه سبق دَ دانشمند

---

[۱]د مرگ په اوښو.

[۲]خمرت طینة آدم اربعین صباحاً.

[۳]یعني ځما گله.

[٤]سید راحت وند په معني د خندق او غنډۍ را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسي   نصيحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي   نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود   هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ   د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ   د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز كله خبر دَئ   كه ئی حوره په پالنگ كښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله كوم بهبود؟

(ذ)

د خوږو شونډُ وې ډير دَی تلذذ   تر همه خواږه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت كړم   د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شكرو زړه نيوه شِي نه له ده نه   د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ   نور مى كل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ   ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لكه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ   نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډير منت را باندِي   په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شكر لبو په جهان كښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا كلمه په هره نسخه كښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار   چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ   بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دې په دروغ کړې   شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې   ترس د نشي[1] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم   ته مي وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم   پرده پوښ مِي شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر   گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار   ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست   کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود   گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت   گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کنبلې په دا دور   یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي   راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم   باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ   عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[1] ترس دِ نشته.

[2] یعني طاوس.

[3] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکړه   تَل به بهار نه وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
کښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم   عمر غُندِي درومي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[1] دين قبول کا پدا څه شِي   شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه [2]دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره[2]   څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور

طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
گل و هر چا ورکا چه ئې زړه ورِي على الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر   چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه   تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم   مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي   څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم   چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورَځِي هلکی تر گړی دِي   بی ليدلو مياشتی کال شوې گړَي پهر
د ديدن ترِوَي بې حده تلوار کاندي   گوره کله به خروب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر   ربښه[3] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه   توري ورځي توري سترگي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم   هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُندِي مخ پټ کړه په برقع کښ   چيري نه وِي چه پری ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا   نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا   ستا د ورځيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو   که ئې گورې لکه گل دَ پيغمبر

---

[1] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[2] مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره   څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هورزرو

[3] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربښه صحيح دي، د سپوږمی   سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه   نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يې نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله
دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[1]   دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم   د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[11]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي   که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي   چه مير ښکار سَړی پوهيږي پخپل کار
سرښته دَ مير ښکارئ ور څخه نه وِي   بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه   او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړی څه ئې تدبير   هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره   ستا په مرګ شي خلق خير[2]
بی تقديره به وَ نه مرې   نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته   تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مَړَني دئ   هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو   پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري   که کابل دَي که کشمير
مَړَنيِ دِي چه[33] يادېږي   په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا   د هغو[4] نه يم دلګير

---

[1] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[2] ځير.

[3] که يادېږي.

[4] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده   كان[١١] په كان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى   واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځير[٣٢]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور   كه وګړى په سولي[٣٣] كړ مخ ئى سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي   په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي   له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مينه زيار تېرِي په كوګل كښ   دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق كار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ   راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لكه بنده شِي   كه قيصر دَئ كه خاقان دَئ كه فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد   كه په درد كښ قراري نكا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه اَبله دَئ   په فراق كښ، لكه وَړي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور كا   د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق كښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځي نه دَئ نا صبور

چه مكې لَرهَ څوک درومي[٤٤] په خره سپور   كه حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه كم عقل   چه دَ خط سترګي ئې نه وِي هغه كور
چه ئې خداي و چا ته وركا دَ هغه[٦٦] دي   بخت دولت نه په كوښښ دَي نه په زور

[١] كال په كال.

[٢] څېر

[٣] يعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه یَو وِي — لکه ښه کښېده روغه[1] په انځور[2]
په[3] خصلت هنر سیرت دانش باقي وي — قد قامت صورت فاني دئ سپين و تور
دا همه له نا پوهَی پیدا کېږِي — خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوینه، ښه سلوک، نمځنه،[4] عدل — که دِ دا خویُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي — دَ یارئَ لایق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قیامت وي دَ غوښتنې — د هوښیار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا — بیا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ یارئِ دَ دوستی لایق هغه دِي — چه آزاد ورځې نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد یې ځوانمردي به دِ هاله وي — سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا — چه دَ خپلي ژبي وَلګېږي اور

دَ هوښیار[5] سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بیور

خپل پرَدیْ[5] راته په خوله وایي زر زر[5] — و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَلیدَل خوارِه دِي — تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه ګورې دا ګوره — چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښینه حسد ور سَره پرېوزي — په وژو دَ سید درست کا محضر زر
فیروزه الماس یا قوت لعل له کانه — له دریا به نه وَکاږی ګوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښایست په زر دي — ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو ګُښې تنها ګرزي — دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي — دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[1] جوړه.

[2] نقش یا د نقاشي اسباب.

[3] چه.

[4] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) لیکلې‌ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه یعني لمونځ کول.

[5] خپل پردي په خوله په زړه وابې زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب كا　　چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه　　دَ نامرد په غېږ كې وركا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو　　قلب سَرَه سَرَه جدا كا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی　　دَ زمري له تنه هم پرې كا سر زر
هر مراد چه دَ سړی دی په دنيا كښی　　دَ طلب په وخت ئی وركا در بر زر
كه چميار دَي كه نداف دَي كه جولا دي　　تر اصيل سړي ئې كښېنوي بر زر
نه به دي په لړُو زور نظر وَكا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1]　　د جهان له حاله هيڅ نه وی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوړده نه وي　　چه درياب تر كومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ　　په هيچا باندې مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم كښ ځار شوم　　هم دَ غم سَرَه مې يَو شو درست پيكر
ژواک ژوندُون مې همگي واړه په غم شو
غم په مثل لكه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشي په زور[1]　　ږوند كه سترگي په سمه كا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې　　دَ نامرد كره ئې عمر وي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شي　　ښه آسونه دَ ميدان راوړي ښه مور
دَ دولت په آس دي هر نا سور سوز نشي　　كه سواري وربانديې كاندي خو شاه سور
چه په كور كښ مي اول ټټو راغلَي　　د ما بخت وُ لا اول له ځايه تور
ټټوگي دي تازهگي دي ترې زوولي　　همېشه كا په پايگاه كښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه　　نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په كور
ربه ډېر اولاد دي را كړ منت دار يم　　دَ خوبی بډغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو كښ نفاق كا نا لايق دي　　يا ئې ښه كړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَركړه
كه بهرام[1] عابد[1] دي واړه كر و كور

---

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار   هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زيان ئې نکا   که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دينار[1]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو   چه بنده دَي دَ درم او د دينار
دَ ښکار کار په مصلحت په سيالِی نه دئ   دا يَو عشق دَي چه ئې ورکا کردګار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ   دَ هغه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا   مست نه هم شِي له شرابوُ توبه ګار
زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېنږدم
څو ژوندَی[2] يَم دا مي کار دَئ دا روزګار[2]

زه ژولېده تر يم که مجنون ژوليده تر   هيڅ خبره مکړه[3] سَرَه دواړه سر په سر
ګوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي   باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[4] زلفي دِي کافري   دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
ګل د لاله ښه دَي راته وايه که بارخو مي   ستا زيبا بارخو نه له ګياه کرِم برابر؟
نه په ګښت دَ باغ ځِي نه په سيل دَ ګلوُنو   څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډوُ قدر ښکاره ندئ   ما زده چه عسل دي يا نبات دي يا شکر
مخ په پلَو پَټ کړې رڼا ورَځ ور باندي شام کړې   بيا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپين سحر
ډېر[5] په غېږ کښی پروت قدر ئی هيڅ نه نه ئی زده شِی   چا دَ سر قيمت زده جوهري صاحب نظر
سترګو ته ئې وګوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرګ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[1] محشي ورته کښلي دي: يعني دينار بازونه، ممکنه ده چه يوه نوعه د باز وي.

[2] په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[3] نده.

[4] توري زلفي.

[5] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر   گاه سني گاه را فضي گهي كافر
كله ښه زوئَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي   گاه له دواړو توگو گرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثير دَ بد پتي دَئ كه د تخم   چه غنم باندي كرې كېږِی جودر
كه لوگي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه   چه دَاور غُندِي ئې نشته خير و شر
په ما دركښ ئې بلا وِئ كه په پلار كښ   چه دا هسي ځَني زېږي گيدي[۲۲] خر
بهرام خان [۳]دَئ سعادت دَي هم يحيی دَي[۳]   په خصلت كښ سَرَه يَو[٤] تر[٥]بل بدتر
و خانِۍ وته ځَغله هنر هيڅ نه   و عالم وته پيدا كړه درد سر
خاني كار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ   چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
يكباره ئې په نظر كښ شرم ننگ وِئ   دَ دنيا په سود زيان نه وِئ خبر
دَ خوشحال خټك كه سل زويه نمسِي دِي
لا لايق دَ خاني نه وينم پسر

راشه مه كوَه ډېر جور   زه هم خوي لَرَم يَو طور
زه فرهاد دَ زمانې يَم   ته شيرينه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې   نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم   زه ته رنگ لَري دَ ميور[١]
گُندي راشې په منگلُو   درته پروت يَم لكه بور
په خوشحال كړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وينځه بې بې نور   تور زنگي نوم ئې كافور
مرده شوي چه منافق دئ   مړ جهود بولي مغفور

---

[١] دا كلمه په چاپه ديوان كښ پزنځر او په نورو كه هم ډول ډول لېكلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[٢] سيد راحت گېدي په معني د زره را وړي دي.

[٣] بهرام، سعادت، يحيي د خوشحال خان زامن دي.

[٤] سره يو تبله بتر.

[٥] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[٢١] لولي　　ځان ملا کاندِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه　　تر خواجګانوُ شـِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[٢] ورشي　　د کابل کاندِي مذکور
خپله بل وته نیولِي　　په پردِی باندِي غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي　　ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه　　تر ځان کوز ګڼه[٣٣] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[٤]　　په پخه ونه لا ښه لګېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ　　دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور ترِي په نورو　　هم په دَه پوري به لګ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤٤] انکار کاندي له عشقه　　نلدمن[٥٥] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته　　زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی　　چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي　　په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[٦٦] شو رنتبهور

---

[١]د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[٢]په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڅه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[٣]منصور.

[٤]یعني دروازه ترِي.

[٥]د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[٦]یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ   دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه ياران سَرَه جدا كا   بيا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وي په ښادي كښ   گاه دَ غم ژړا چيغارِ
گاه دشواري كا آساني   گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه يار   په زړه مهر رنگارنگ كا هغه يار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړیَ   څه مِي ليري له زړه زنگ كا هغه يار
هيڅ حاجت دَ توري نسته مانَي بس دَئ   كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه يار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ   بيا به ما باندِي پتنگ كا هغه يار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته   عاقبت مِي به ملنگ كا هغه يار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا   خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه يار
مرصع بسير[٢١] دِ نور لَري په پوزه   اكتفا په تور لَونگ كا هغه يار
زه فقير يم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي   كه ځما له يارئ ننگ كا هغه يار
رقيبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه يار

كه مسجد گورې كه دير   واړه يو دِي نشته غير
يو مي بيا موند په هر څه كښ   چه مي وكړ دَ زړه سير
هغه ځاي په سير گرځم   چه تر نه رسيږي غير[٢٢]
په احوال باندي يو دوه شِي   ځكه نشته باندِي خير
خوشحال يَو وينِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غير و زير

---

[١] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا ډول ليكلې ده، په چاپي كښ بير، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[٢] طير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار   ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه   په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه   هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه   بیا مدام وایې یار یار
توري سترگې دي گواښ گرندي   بانه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډُو   اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایِي ځار ځار

لکه کار لَري نظر   هسِي ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشِي   چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ   هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان   هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي   کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده   کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ   بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] میندو[۲] زویَ   دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي   که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبیر[۱]   لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یووړ   لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوبني ده په جهان کښ دَ لیدو ده   نه خوبني دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ څاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړهٔ د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډیٔ اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په گفتار   څو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه يې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور څخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَرِي هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دِئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَرِي نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر ویښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي ميي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه څوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننګيالي قبلوي ګور[١١] ګور خو نه وِيِ[٣٢] رنتبهور
لس په کال پرېِ نَنوزِي ځَني وزِي درېِ څلور
مور زادي بلا پروټ[٣٣] يَم چه بلا هورېِ مِي کور
ننګيالی دَ ننګ دَ پاره په هر څه لګَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئېِ وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننګ اَړ نه وِي خو دي نشِي ويَي[٤٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئَ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حڤك طلبګار نه د ما دَي ددېِ ملك منر په کار
خپل ځُانونه هوښياران کښي نادان دئَ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزګار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو کړو ولي هيڅ ځَبله[٥٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سرِي ئېِ طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترګ وړِي ملکان ئېِ لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بډِي رشوت مومي يَو دينار
ختِکیَ له ختِکی نه رنګ آخلي عالمان شيخان ئېِ لا دِي نا پکار

[١]دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٢]خون دي.

[٣]وټ لاري او سرِک ته وايي.

[٤]په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

[٥]وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مې وليدَل له نورُو خبر نه يم   دا خو واړه[۱] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار كښ سيل هم بد نه دَئ   چه خوشحال وته څرګند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي كړې
يَو سرَى[۲] به ځنِي نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لښدى په سر   كله منځ كله ښَي كيڼ كله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟   يا هر ګز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان كښ به خپل ځان تر هر چا ښه كا   دَ سړى كه لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښكاره شه   چه مي ښه تر عراقى شي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل كامران دئ   دَ سړي طالع په كار دَي نه هنر
هنر مند سړى په هر ديار عزيز وئ   په ځاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په كار ګل دَي نه دا نور څه   په چمن كښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زركو ښكار په غره كښ پيدا كېږي   باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فكر دَ زړه وَكړه بيا وَيل كړه   كاتبان تر كښنو پخوا وهى مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال ختِك اختر

ولي په كوڅه دَ هغه يار نكړې ګذر   وَرلَرَه دي بولي ته لا ګرزې در په در
خاوري دي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې   زده كړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست كښ دَ بهار تر ګلو ښه دَئ   ولي ئې له مخه لاله ګل ته كړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ   دواړه سترګي وَخوري هيڅ په ځان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېكخواه يَم   فكر دَ توښې كړه چه پخوا لَرې سفر
زركى تور تارو تمځرى هر لورى ته ډېر دى   هسى باز در ځخه تا ئى وَترِل سهپر
تخم شته هم مځكه هم قبله لَري تياره   هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نكړې كار د كَر
كانده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي   څه دي پكښي كښلي راشه ګوره خپل دفتر

---

[۱] دا خو بې غوږو لكى دي حمار.

[۲] به پكښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غلیمان لګي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَړي خطر

هر ساعت چه په چا ځي هسې بې کار   تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دئ   روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هیڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وایَم   هَسې مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي وارَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[1] حال شِي   همېشه په یَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
یَوَه لویه مشغولا دَه ستا دَ کار

یَو دا هسِي ښه بهار   بیا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقیانوُ   تر چا لاندې ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] وړاندِي نیولي   دَ باز ونوُ سَرَه یار
ښه تازی په دور ترِلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوریه   پکښې واړه خیال دَ یار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنیا ځار

ړ

په سرو شونډُو دې بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه ترِلې   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] بېل بېل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځي لیکلي دي، یعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت دواړُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پريېښې گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئ په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دي چه ځما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز گارُو چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3] [1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئ دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را ښخه وایې هر ګز نه وُ   هیڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په ماڼی وه   یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
ګذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت[۱] دَ خپلي چاري ځیر کړ[۲]   ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ   خلقو ما سره په مهر کښ ترویر کړ
ما پدا سترګړ لیده دَ دنیا خلق   څو ئی ډېر دَ دنیا سود[۳] هونبره ئی ویر کړ
مور زادی کاڼه هر ګز نه هوښیارېږي   نصیحت په تور زړګي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده   دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وګوره یو ګز مځکه نیولې   چه ئی مې دَ خپلی خوني په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په ګور کښ   چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دَئ   خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مې حواله کړَي   چا دَ هري چاري حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شِي   مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي   چه له زنګه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ   په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلي نه دِئ   بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلګیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ   دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر ګړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرایَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[٤]   په ګلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاڼي هم په مخه یووړل   ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[۱] د طالع ستوري، نجوم.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[۳] سور.

[٤] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له ليدَل مومم　　ما په دواړو توگه هيڅ تقصير و نه کړ
په خندا خندا دي مرگ وته نيژدې کړم　　ترو دي څرنگه په ما تزوير و نه کړ
خو لا زه يم چه له غشيه نه دي درومم　　گنه هونبره مې په تور نخچير و نه کړ
مگر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه　　چه ځما په مرگ دِي هيڅ تکبير و نه کړ
اوس به څرنگه خلاصيږم له دې غمه　　چه لمَرى مي دَ خلاصی تدبير و نه کړ
د کعبې په لار به څنگه برَى کړې　　چه هر گز دَ يوه شپه شبگير وَ نه گړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرگه　　که د ځَان دی په ژوند ونې وير و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تير ځم ستا له تيره
هيڅ ارمان دي دَ غمزې په تير و نه کړ

خداي يَو هسې فکر راکړ[۱]　　چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي　　پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه　　را ښکاره ئې هر اشيا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپين سبا کړ

لکه خداي چه دَ يار حسن بې نظير کړ　　هسی ما دَ زړه په سر باندې تصوير کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ　　پخپل حال مي همگي خلق خبير کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي　　تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښايسته د قندهار دَ چا په ياد دئ　　پدا حسن ئې بنده واړه کشمير کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئ　　چه شالاتُو ئې په وَر کښ ځان فقير کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو　　دَ زلفينو ئې هر تار ورته زنجير کړ
نه گناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگير کړ

مخ ئې فکر دَ نسرين را څخه يووړ　　خط و خال ئې مشك چين را څخه يووړ
د ترسا زلفې زنار شوې را تر غاړه　　شکر شکر چه ئې دين را څخه يووړ
بې د يار دَ شونډُو تل چه يادوم ئې　　مينې نور ذکر تلقين را څخه يووړ

[۱] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارې آه و فریاد کړم　　بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یووړ
دواړه سترګي ئې شاهین شهپر ئې زلفي　　ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یووړ
په راتله ئې درست آرام را لَرَه راوړ　　او په تله ئې درست تسکین را څخه یووړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړړ　　چه دلبري هر تحسین را څخه یووړ
چه مې زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده　　ولی تُرکي په زمین را څخه یووړ
زه هاله دَ عافیت ناوِي قبول کړم　　چه هوس ئې په کابین را څخه یووړ
تل اوبه په نري ځاي باندې ما تېړي　　عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یووړ
هغه ورَځ مې زړه له خپله ځانه موړ شو　　چه له لاسه دل سنګین را څخه یووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَګړي　　عشق دَ دې دعا آمین را څخه یووړ
ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوړین را څخه یووړ

ما دَ کښلیُو ننداره کړه زاهد ننګ کړ[2]　　ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شِي ډېر خوشحال شم　　چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یووړ　　ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبه[1] عمر ئې شوم دَئ　　چه په خاک ئې دَ پایلو باندې شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسې بلېږي　　خوار عاشق ئې پدا څراغ باندې پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي　　ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ
ته دَ ځایه هسې نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندې دي زړه دا هسې سنګ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[1] لکه پر هسې پرواز
لکه سترگي لیده هونبره لکه خلق هسې آواز
لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښیده بویه نه دَ سرو زور طراز
ببرِئ کرزې په ببله[2] کښ په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته مېرک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ [3]پش[3] دَي پړانگ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ویوست آواز[4] زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دي زړه دَئ چه سوا په هیچا نشې د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ چا به چېري ور پسې گرزاوه باز
چه ناري کا تور تارو په مرغزار کښ باز جره ئې بتې یوسي د طراز
چه څما تر خوله و نه ووت چا وَ نه وې خپل نفس دَئ په سرِی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ چه په شپه به ما وَزوي ته وې په ناز
ډېر یاران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم په زرگونو کښ پیدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پردې ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بویه تیر انداز هسې شعر لَرَه بویه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن زیات وکم دَ وزن یو توري غماز

---

[1] دا بدله له یوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] یعني جزیره.

[3] د زنگله یاغي پېښي چه له پړانگ داسې ده.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقیقت ناوې سپَره کا | په سپین مخ پلَو نیولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکیزُونه | په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز
دَ صنعت زیور په حؤ رنګه پرېوزي[1] | د تشبیه چندڼ چووه باندِي طراز
دَ تجنیس پایلي جوړی[2] په پښو کړي | د تر صیع منی[3] په غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه | سر تر پایه درست صورت سَرَه یواز
که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[4] | هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز
چه یوه وینا ئې وکړه هوښیار هغه | عاقلان به وَیل کاندِي په ایجاز

و پښتو ژبې ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[1] پر ېوزي یا پرې پوري.

[2] څړي.

[3] امېل.

[4] دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس   [1]په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس
په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وِئ   په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتیِ پکښي بيايي په عظيم درياب گډېږي   په بيلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس
چه گردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره   په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
سپينیِ ږيرِي وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا   او هوس دَ شوخي شنگي پدا ځوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك څښتن کا دانا هسي ورته گوري   دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس

چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس   چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس
که په شکل شمايل سړی ليده شي   سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس
ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم   چه په حسن يَو کلزار دَئ هغه کس
که هر ښو راته ښکنځل کا يا قهرېږِي   په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې گيسو دي   همگي مشك تا تار دَئ هغه کس
چېرِي نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړې   هوسیِ سترگي گلرخسار دَئ هغه کس
دَ جايفل په ځَای به سر ورته بېښکښ کړم   که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس
چه زه خوله ورځني غواړم نور ښکنځل کا   بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس
سر تر پايه زرزری جامې آغوستي   سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې   لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس

چه صورت سيرت ئې دواړه سَرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[2]   در سَرَه به خپل عمل درومي نور بس
بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کړه   روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي   لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا   دَ ښارويو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو گذر وَکړه   زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړې   هونبره ډېرِي اندېښني هونبره وسوس
نصيبه له جهانه يو کفن وړي   هغه هم اته يا نه گزه يا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!   که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لوري ناري اَروي دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس　واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې　گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسې تش شې　د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته　وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې　هم کُتني[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې　هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی　په دولت کښی دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې　دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ　لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4]　انديښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دئ زر زری جامې اغوندې　دَ قانع گداي په شا باندې يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېښه ننداره کړه　دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه گېده خواړه دوه درې خرڅوړی　که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ　و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترگې ترې پوښې زه کښلي گورم　که جنت لَرَه مي بيايي دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم　که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[5]　زر مي گند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم　مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروي تر قياس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته　هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غليمانو　دوه می غليمان دِي يو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خويونه　واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ　نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

[1] يا پونډ دا يو راز قديم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[2] هم کيمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال خټك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرې ټېنګ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[۱] ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو هغه زمان مي ګوره تل به سور وِي د ما اَس
حاسد مي لکه کانړي د صحرا په هیڅ حساب دئ په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئِ د هسکی وهم باور کړه تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس سر دئ خوري ناسپاس
دَ یوې دانې اوربشي احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه ګڼه اغیار دَئ چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[۲] له خلله دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس دغه کار دَي د کارګه و د کرګس
و ګفتار وَته ئې غږوه سترګي په کرده په عمل ګوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ په هیڅ رنګ به نور څه نشي سګ مګس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ د ابجد په حساب نوي وګڼه لس
ده سړی په باغ کښې ګډ شي یَو ګل ګوري دویم ګرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په ښلتانه کښ له هغو یم چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي څك ئې څه کا د طوطي له مخه ښه یشي[۳] قفس
خوار شوخحال به ځَني څو شړې په جور
که سړې شونډي دي شکر دي دَ مګس

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] وِئ.

[۳] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وئ لکه وئ هسي به اوس[۱] چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نموږې څه په ړمنځي زیره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا ونې حؤک سپیدار څوک چنار دئ څوک پلو[۲] دئ حؤک پلوس
اینځر نه لري گلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[۳]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا چه په خیال په هوا گرزِي زیر پرِوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤] دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ایراني د آشنایی د وفا دِئ د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نیتی د خصومت دِئ په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
کشمیري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ د مردی ور څخه نشته هیڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تیراهي واړه موت مټر لوبیا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا باندِی کښېښ دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[۲] دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[۳] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پرېښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وې   چه[۱] بلبل ټېر په ما باندِي کښېږښ
که دَ زلفو[۲] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ   چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېږښ
زه که ستا په لړ شوبو[۳] باندي پروت نه وئ   دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېږښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېږښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض   د شمع د اور پښتی[٤] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم   بیمار به له تبیبه په څو پټ لرئ امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله   چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه   دا اوښیو محرمي[٥] ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره   هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې[٦]
وربېږي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ   د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار نندارہ نه وئ   په گلزار ئې سوخته دل[۷] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي   په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پرې محفوظ شم   څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سرِی راشي   چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[۱] چه بلبلي ټېر بیا باندي کښېږښ.

[۲] د زلفینو مار کښ وخوري.

[۳] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[٤] یعني پټن.

[٥] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[٦] شه.

[۷] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[۱] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[۲] ببله کښلیه مخه په گلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ دَی دَ تېرې توري په پرهار[۳] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَلِي بیا دي پرې غشي لك کا هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وَگورې په عشق کښ پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع په آشوب و په صداع
چه یَو ځَل سَرَه څوک بېل شِي بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتي وه نزع ترو به څه وئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[٤] کا چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص دَ پایلو په سماع
چه ترې دَ لیدو لارې څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[۱] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[۳] گزار.

[٤] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري كا په دروغ   و به نه ويني دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه كښ   چه سفله و چا ته وركا چېړى دوغ
د هغو صحبت كيميا دَئ كه ئې مومې   چه ئې بيا مومې په ناسته كښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي   په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ[1]
په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا   په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور كارُونه اوس په كار ندي خوشحاله!
يا و چا څه وركوه يا الچوغ[2]

كه يو گل و ما نه راكړې دَ خپل باغ   خداي دئ تا تر و تازه لَرِى تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ   نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندِي نه وِئ سپيره ډاگ وئ   په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وِئ   چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي   تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي   په اهاړ كا غوړېده دَ كابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز كړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف   دَ ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
سَكه وروڼه وار په وار واړه وژلِي   پلار په بند كښ اچولَي په مصاف
كه هزار ځله څوك سر وهِي په مځكه   يا په صوم تر شمځَي وروِلي ناف
څو نيت[3] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي   عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبى لار يَوه دَ زړه ئې بله   په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ   ولي ننه[4] اندرون لرَي ناصاف
مړنى په كرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ   د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
كه دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مكړه معاف

---

[1] د دې كلمى معنا حل طلبه ده.

[2] دا كلمه هم حل طلبه ده.

[3] څو دي نيت.

[4] د دننه مخخف دئ په جاپي نسخو كښ دا مسرئ داسي ده: ولى تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱] د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وئ په ذات توره شړئ سپینول ئې وَ هر چا وَته دئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شي لَون لَون ئې مزه وي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږه به نشي مَرَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي کونګی[٤] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي په اخلاق کښ به ښه نشي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[٥] ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشي چه راغلیَ له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زویَ له ځَایه شیخ ملا وُ آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شي چه له ځَایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شي له زاهدَ نه پیدا شي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ چه فرهاد باندي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷] سپور په شا پرېښې نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي ښکاروَل ئې هر ماښام کاندي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[٥] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ ښېلتانه دي   تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږي   د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[۱]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي   چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي   پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره   خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي   تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه سترِي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړِي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[۲]   ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه ښېلتون له خپله ياره   څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو   غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[۳]   اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ   يَو ښېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[۴]   ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو   ووري [۵]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوړ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړِې تحقيق[۶]   دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نېسته نه پوهېږم   دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئَ   ما يَو يار بکښې وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم   زماني کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ   اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا   چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره   دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی   له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې   د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[۱] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[۲] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[۳] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[۴] مارانو.

[۵] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[۶] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټه زیان دَ عشق یوازي دَ عاشق دَي
امید قطع کړه خوشحاله دَ رفیق

یَو څه بحر دَي عمیق دَ سیماب غُندي حریق
په شنا تريِ واته نشيِ څو چه بخت نشی رفیق
په ساحل وَلاړو څه زده چه څه حال لَری غریق
حال د ما یو معما دَئ چا مي حال نه کړ تحقیق
که هندو که مسلمان وئ پَت پالي د خپل فریق
چه مي یار دَ طریقت وه په کار نشو هیڅ طریق
یو له بله بهره مومي په اخلاص او په توفیق
چه ئيِ زه لَرم په زړه کښ عجب فکر دَئ دقیق
سل بلا دَ جهان کل وَئ جدایی نه وَئ تفریق
په نامه به شقیق[۱] نشيِ که څوک نوم کښيږديِ شقیق
پدا ښهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال یار شفیق

ک

چه په رُوي به ئيِ بخښل ښيِ پاک نا پاک[۲] بل سرِی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئيِ صدقه شم تر بلال (ص) په اخلاص یَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئي دروېزګر یم تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئيِ اږدهار وُ دويِ ئث ژبي چه دَ دین مخالفان ئيِ وُ خوراک
په دا هسيِ مرنتوب ئيِ آفرین وُ چه په کار ئيِ محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئيِ مرَنيِ دَ لښکر ډېر دِئ لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زین فتراک
د خیبر په کوټ ئيِ هسي زور ښکاره کړ چه له وېخ ئيِ را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئيِ وَرُو
تر قنبر ئيِ شه خوشحاله خټک فداک

---

[۱] حضرت شقیق د بلخ یو لوي ستانه دئ.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئی راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[۱] و د محرم دَ صفر[۲] اک[۳] دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه دَ دریمي خوري یا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره ید شِي دَ رجب دي ب[٧] ویج د شعبان دک[٨]
دَ روژې د میاشتي جك[٩] پوره حساب دئ حيِ[١٠] شوال ذي القعده بط[١١] ذوالحجه وک[١٢]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورَځِی دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال ختِك

که زه نه وَی تا به ځَان لَره بلل څوک په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گیاه کړ گښه[١٣] زه په ځَان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنایي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[١٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[١٥] مښو پیالې ډېرُو دِي آخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[١٦] راته وواېي چه وایه گښه زه دَ میني راز ښکاره وَیل څوک

---

[١] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[٢] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځې بیان سوي دي.

[٣] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[٤] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[٥] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[٦] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کیږي.

[٧] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[٨] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[٩] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٠] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[١١] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[١٢] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٣] کنه.

[١٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[١٥] د دیو میو.

[١٦] ته پخپله راته وواېي چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مِې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[١] يو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښې يادېږي   په فاني دنيا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپينه خوله و خوشحال ورکړه
ګڼه دَئ دا هسي شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوړ په زيست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فريب، نه تش تپاک
لَړ ويل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سينه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شِي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکين کښ لکه سبر په پستي[٢] کښ   په هر لور څانګي ړنګوري لکه تاک
لکه ګل شګفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ويل کا زه حيران يم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[٣] په خوله ګولی خوړې دَ ټوپك   نه نمړئ دَ ليئمانُو دا ښانك
که دَ تن ويني يو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوګره دَ بخيلانُو يَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخيل دَ منګی وڅښې   ستا دي وَخېژِي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ببِري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼِي دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ببِد ببِد يا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[٧]

---

[١] ونسيم.

[٢] په سخا کښ.

[٣] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او ګردنه درلونکي غر يا د کلا برج (سيند).

[٧] دلته کنډک په معني د يوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول　　رضا من مِي په تعب شول
دواړه ترُونه مِي ناآهلَ　　ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ　　په خانیٰ[1] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه　　په تلاش کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه　　دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم　　په نشاط او په طرب شول
خپلخانه مى شوه په غُرونو　　پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوى مي واړه　　په فرياد و په شغب شول
چه ئې نمر ليدلَي نه وُ　　په ځنگلو تشنه لب شول
درست اولس قبيله واړه　　گرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو　　زړُونه وړى دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختِکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شى په بازُونو يو يو کال　　نوم ئې څه دئ پارسي سيه پيخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا　　ور پيخال کاندِي دَ لويو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا　　يا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
دَ سنگتا و ترتيب اوبه دَ درياب واخله　　د صحرا په غوشيو تاوده سفال
پکښى اچوه چه ښې اوبه په جوش کا　　بول[2] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنگتا وکه دَ اوبو سَرَه باز څښينه　　فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که يوه ذره لونگ هم پکښي وينه
په ښيينبه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غُندي رسوا بل[3]　　ورځم توره وکښلې چه مين واروم په تا بَل
يو تير دي وَويشتمه چه د ما دَ درد داروُ شو　　هان اې د ما طبيبه! چه ښه روغ نه يَم يَو بيا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته　　څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته　　دَ خداي دَپاره کوم به له ما به وى اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه يووړ سترگى ستا راته پځو دى　　تاراج به دا ترکان کا نه به ځيز يوسي په غلا بل
نه ننگ لَرِي نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ　　بې ننگ دِي که بيشرمه هيڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[1] په خانيو په منصب شول.

[2] يعنى د انسان بولي.

[3] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئې فتنې جنگونه
تعلیم ته ئې خوشحاله زر پیدا شوي یَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول   دَ ماهيٍ غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته   چه دَ شاه دَ سترگو مست شول
چه په لام[1] و بې ئې مینه   دَ سرو میو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ   چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بیا موند   عاشقان له نیسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[2] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول   کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله   اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[3] و که تُر سم وُ   خټك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئ   چه اَتش[4] شاهي بیگ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځان ته   څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده که طالع دَه   چه گیدړ وه راته شېر شول
هیڅ دم مه وهه خوشحاله!
گه نبات درته گنډهېر شول

دَ ښه یار دیدن وَئ تَل   سَرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِي   هغه گلبدن وَئ تَل
لکه سیب ځما په خوله کښ   غه[5] شیرین ذقن وَئ تَل
رقیبان وَلاړ له ورایه   له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له یاره   سَرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانِي وَئ مه عتاب وَئ   په رقیب شیون وَئ تَل
دَ خپل یار دَ کوڅې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[1] لب: لب.

[2] قست.

[3] که ساهب وه که تور سم وه.

[4] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفین وه.

[5] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین اې شاه خوبان چګل[۱] لمعۀ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدۀ؟ آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[۲]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[۳]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن ګتّم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېګاه آه و ناله و فریاد ماست بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل
هېچېری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله ګل دئ لا بهتر تر لاله ګل سرې شونډِي دِ مل دي لا بهتری دِئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري مښک دئ که عنبر دِئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا په اعلی ختلَي[٤] فال
په اسمان باندي ببره کړم دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځَله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځَاي پاتو شه له ملونُو بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَرِی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که وینې دِ ځَګر شِي مه وایه دښمن ته که دِئ دم خېژِي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم ګندي وِئ چه مرهم کښېږدِي پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنګ کړې ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه هر چه کښلي ګورِي نور دِئ واچَوِی قرار خپل
ګبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[۱] چو ګل.

[۲] سرور ماهر چه.

[۳] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[٤] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه   اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا گښتُي گښتُي دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم   همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مې شا کړه   مین ستا په زلفو خال یم
چه مې اُوښې په گرېوان ځي   دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مې ته یې په خاطر کښ   ته ریحان یې زه سفال یم
نور مې هر څه فراموش دي   آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم   په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم بېلتون دَئَ   چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښېلي   څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ   بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم د تا کړ   چه ته ښه یې زه خو ښه یم
چه فلك سرَه سر باسي   په همت کښ هغه زه یم
کړه یې نه دي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنگ غُندې پېرې کړم   یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
ېو باغ دَئَ دَ گلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي   چه یار را سرَه ناست وي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق مي باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي   ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مې په گلشن وُ هغه زه وم راشه گوره   په هر چرته چه درومم په گلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دئَ که قسمت دَئَ که څه نور څه کوډې موډې   چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي   په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوږ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا حُو مینې سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوې نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم   ستا په مينه کښ هر گوره موافق يَم
ته که له ما نه پايې معشوقه ئې   زه به بې له تا په څو پايم عاشق يم
ته تل خانده هوسيږه ځما زړه بې   غم به زه کړم چه همېش دَ غم لايق يم
پتنگ خان په اور کښ وَويشت دا ئې ووې   که مي لاف دَ ميني وَواهه صادق يم
که د غشيو باران را باندي وشي   که به سترگې له تا واخلَم منافق يم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا   زه حيران پاتو په صنع دَ صادق يم
د نيمگړو طبيبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق يم

تا چه زلفي کړې خم خم   ځکه نه وايې سم سم
تا چه سترگي کړې را پورته   پکښي زه وينم غم غم
څو به ته لکه هوسی يې   تل له ما گرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ   نن په دا دور تم تم
که دِ ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال ياد لَرَه کم کم

تا خو يارى پرې کړه واړه زه در پسې درومم   څو در پسې درومم هونبره ډېره خوارى مومم
هيڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ   قيس دَ ليلى وُ، تا ويشتلي ليس نومم
زه څه هغه نه يم چه خوښي غواړې له ما نه   تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتبځلي [1]وراندى   زه دَ دُوي په منډه دا يم[2] ځَم ورپسې درومم[3]
ځار تر تا رسول[4]! تا مي يار ليده په سترگُو   راشه را نيژدې شه چه دِ دواړه کَسِې چومم
يو لوري مې نشته ميني هسې سر هوا کړم
باد غُندې خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده يم   راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده يم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ   زه په ځان و زړه بندې په هر يوه شکست دَ ده يم
زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې   چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده يم
آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول   چه ځما اشنا يَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده يم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه   چه اې خلقو عيب نشته که مستي کړم مست دَ ده يم
که دا خپل صورت دې نيست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بيا دَ ځان دَ هستی[5]لاف کړه، وايه زه هم هست دَ ده يم

---

[1] يعني تاخت ئې وکي.

[2] يعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] ځار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش یم — له آزاده مي حذر کوه درد کش یم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې — زور قوت را باندي مه کوه آتس یم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه — چه مین په هغه یار پرېوش یم
څوک به ما غُندِي یَو هېښ په زړه ساده وي — چه وفا غواړم له کنبلیو په دا اش یم
راته څه وايې، چه ته په چا مین يې — په ایمان به درته وایم پنځ[1] و شش یم
که مریي مي زر خرید گرزي بې شماره — و خپل یار ته زر پېرو دئ دَ حبس یم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر کومي — همېشه د شیرېنی مزه چش یم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي — څما څه اندوه له اوره چه بې غش یم
د دې دور حریفان که شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پیو په سررش[2] یم

څما خوب له اندېښنو نه شي بیدار شم — و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په یاد شِي — وَ خپل خداي وته گویا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه — بیا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شیخانو حال مي وکوت — چه ساعت ور سرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شیخي دوي[3] وته بخښلې — په محشر دِ دَ رندانُو سرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري — خدایه بځن په شېخي دَ شیخ مکار[4] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شیخان کا — که زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك ندیم یم — دَ اندوه په ملك مقیم یم
نه بهښت وَته هوس کړم — نه په وېره دَ حجیم یم
بند دَ یار په اختیار یم — آزاده له هر نعیم یم
سینه زه لَرم روښانه — تا ته تور سیه گلیم یم
هغه قول چه حما کړَي — په هغه قول مستقیم یم
خلیفه[5] اصل څما دئ — لوي نسبت یم که یتیم یم
که نور اوس دَ میني لاف کا — زه عاشق په یار قدیم یم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی — گه براهیم کله کلیم یم
دَ یوه نفس دَ پاره — په امید، وهم، په بیم یَم

---

[1] محشي ورته لیکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، یعني په هومین یم.

[2] محشي ورته (پېروي) معني لیکلې ده، په یوه نسخه کښ (د مخ رش یم) هم راغلي دَئ.

[3] دیو ته.

[4] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرئ کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[5] تلمیح دي په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارضِ خلیفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چېري گل وته نظر کړم — پخپلُو سترگو خير شم چه که ښح[2] پکښي خنجر کړم
چه ستا له زيبا مخه څوک بل مخ راته وستايي — يو هسي قهر راشي چه که غوځ ئې دغه[3] سر کړم
که هر څو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ — يو گل به په ښايست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وايه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې — خپل مخ وته ووايه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو — چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بيا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شِي — همه واړه به زه په يوه خال دَ خوبا ورکړم
رشتيا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوايم ستا يار يم — دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار يم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره څوک بولي — زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار يم
په لويه ورځ به ستا په گريوان ښخي کړم منگلي — څه ته څه دِ وېَل دئ، ستا د خون څه پروا دار يم
په ما باندی ته تل د واړُو سترگو عزيز يې — که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار يم
سودا دَ يار دا وصل که په سر شِي پايمال شي — دَ سر و مال به هيڅ صرفه وَ نکړم خريدار يم
چه وَمرم عزيزانُو تور کفن را لَره بويه — پدا سبب چه زه دَ تورُو سترگو سوگوار يم
هزار ځله په کال کښ يَوَه مياشت دَ گلُو وخت وي — دَ يار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار يم
څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټيك[5] د تور وربل کړم — دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي — چه دا هسي کښليو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم — د مستی رقيبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثير کاندِي — چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سه[6] هونبره سرېږي — چه په مخ ئې پرهاررُونه په چيچل کړم
د ښه مخ مينه مي نه درومي له دله — که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ويل کړم
په صورت مي پرهارُونه دي خوږېږي — په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[1] په خير آباد کښ.

[2] سيخ.

[3] که غوځ د هغه سر.

[4] و مه وايه.

[5] يو پسوال دئ چه ښځی ئې پر تېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه مى سرِ په زړه بنځوس دِئ   تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي   وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې   غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غورِ کا   چه په وَرئې په ياد فرياد ژَړَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلى شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم   چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په آفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو   نور به څه مينه په مښك او په گلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي   په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال آب حيات دئ   دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه   هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسي خراب کړې   چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولي پېچ و تاب سوې   ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَى ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم   خپل قسمت به در رسيږِى بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنيا کښ   نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثرى لَرَه لا درومي   موسى (ص) پاس په عليين کښېښ قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم   گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرگه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مين باندِي مين يم   چه ځما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وې يَو زمان که بېل شم زه به ومرم   چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاورى[1] ئې نه يم باري شکر   چه دَ گرد په دود ئې نښتي په لمن يم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي   په جهان کښ آرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم   په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا   چه له ياره سَرَه زه لاس و گردن يم
يماني چهره مي ولاړه حبشي شوه   دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ   رنگ مي زيړ، سترگي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[1] خيري.

[2] د دې کلمې معنى نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک خو به کښېده واړه به نه وه سَرَه سم[۱]   ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ   چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستایي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره   ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته   دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي   څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
څوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لړېږي   څو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئِ په جهان کړم هغه زه یم   هم ئې پوسم[۲] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته   په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ   و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ   چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ   په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله   آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین   دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ   خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم   چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي څیز هم مي نا څیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

څو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم   دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه   دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي   په ژړلو خاوري ختې دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي   چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم   دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ   غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم   اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقئَ سَرَه مله دَه   په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځَني ځم هیله مي نه وه   چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیارئَ هسي هېښ یم   څوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي   چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال ختِك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایيِ ته به دَ مجنون غُندِی مین وېِ — که وَ چا رُوته می گورېِ ترېِ فاضل یم
ما به څه پوښتنېِ چه څه لَرَه زړه تنگ يېِ — ستا دَ تنگی خولېِ په فکر کښی تنگدل یم
دَ گلونو په لیده دی مخ را یاد شي — ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل یم
په ځېر ځېر راته کاته کړېِ ځَېروېِ مي — چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ — هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم — زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وایېِ په منَل یم
لکه څوک چه خواړه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم

زه[1] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم — له کومه یم راغلي بیا به کوم لُورِي ته ځَم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئېِ که هر څو څوک پوښتم
دلېِ چه څوک لیده شِي نن[2] ئېِ ّپه پدا بانډه[3] کښ — آخر ئېِ له دېِ ځَایه وار په وار واته گېنم
جهان یَو کتوري شُوه زه په مثل دَ مېږي یم — حیران پکښ جار وَزم لاس وپښېِ پکښي وهم
په هیج[4] کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دېِ پیما یم
دنیا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اوړکیو تماشېِ دئ زه ئېِ هم ور سَرَه کړم
چه ته پرېِ مبتلا يېِ که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بېِ له خوبه بېِ له خیاله نه وینم

چه تور وېښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سرِی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه یښي قدم[5] — همیشه له دروېِشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ — چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که ځلورر دِئ که پنځه که شپږ اوه دِئ — دَ درویش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه — په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن میشه په دا.

[3] له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

[4] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1] کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم دَ خداي منت را باندې چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده که هر څو کښلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنګ غُنډې پرې راغلم بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ که هر څو پسی ګرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ ګمراهیَ انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سرې دَ زړه امید شي یو تش مهر خو وکړه که دَ پک د لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم چه په درد کښ ئې هر ګوره ناقرار کړم
چه ناقص مې دارُو کا پرې نه رغېږم دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترګي، توري ورځې، توري زلفي دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه! چه به بِه تر مخ ګلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار ګلوُنه اور شِی زه پرې سوځم چه بې کښلیه مخه سیل دَ ګلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځَو نشِي چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتَي نشم دواړه سترګي ئې مزري دِئ ځَني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارې وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مګر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه چه دلبرو ته دَ سترګو غَروَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور ګا لَرَه درومي زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ ميني
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم — واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه — چه درانه دَ ښېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي — پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم — له غه پسه په پالنګ باندِی څملم
چه دَ سر په ځاي سينه راته بدِه[1] کا — هم هغه به دَ ښو په غشيو ولم
ښايسته لکه ګلوُنه زه طوطی يم — چه و هر لوري ته ځم په ګلو ملم
که سيالي له مَرَه[2] شِي نه ئې له بخته — شاه پخپله بې ريباره و بللم
هوسی چا په دَو نيولِي دِئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځم — خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم — بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي — چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[3] ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي — اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځم
چه مي نشِي بله يو سر بل سر سترګي — له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځم
له دوو سترګو مي روان دَ اوښيو سيند شو — د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي — دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم — دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُنچِي داغدار په جهان راغلم — هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښِی راشي — چه له کښليو جدا کېږم ځني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله — په محشر که ځني وراندي خپل علم وړم
هر قدم په ځګر خون ږدم توئي مشه — دَ شرابُو پيالې ډکي په تور تم وړم
چه نرګس ته نظر نکاندي له کبره — و هغو ته څه ګلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا — زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنګونه — بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي — چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په ياریَ — که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[1] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[2] له نره شي.

[3] يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقیم شم دروغجن یم — که به نوم په ژبه چېرې د ارم وړم
راته وایې نن زړه څه رنګ وړې له ما نه
که دِ خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم — هر زمان له تنه سر لکه ګیاه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زیاته تر آفتاب ده — دَ نظر دَپاره نوم درباندي ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم — هر سحر په افلاکوُنو باندي آه ږدم
که ته تیغ دَ جفا وَکاږې و ما ته — ستا وَ تیغ وَته به سر لکه ګیاه ږدم
که مي چېرې لاس و واک در وَرَسېږي — په سپین مخ به دي دَ غاښ نخښي سیاه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور ګداي شو
ځکه زه ورباندِي نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لَرَه ور درومم — وایم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توي کړه — اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترګی تُرکه — اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا — غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي ګلوُنه — ځکه پدا هیله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یمه — مرګ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنګه ستموُنه — بیا له ناڅاریَ ستمګار لَرَه ور درومم
یار مي په ښایست کښ لکه ګل دَ نو بهار دئ — سود ئې دَ جمال کړم چه ګلزار لَرَه ور درومم
ښه خواړه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترګوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مین زه په ګلزار یمه په ځاي یم — که دَ مخ ئې په ننداز یمه په ځاي یم
چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه! — په ژړا که په چیغار یمه په ځاي یم
یار می ولاړ شو پدا لار ورپسې دروم — که دېر ستړی پدا لار یمه په ځاي یم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره — که دایم دَ عشق په چار یمه په ځاي یم
په جنت کښ هم دَ حورُو صفت کېږي — که طالب دَ ښه نګار یمه په ځاي یم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري — که طوطي دَ شکر بار یمه په ځاي یم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار یمه په ځاي یم

که مي هر څو ته بادشاه یې زه ګدا یم — مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه — هیڅوک ځان سرَه سَم نه کڼم بادشاه یم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنوُ[2] — له عالمه سرَه ناست په فکر ستا یم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم   که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم   کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته   ولي زه په همه وارِوُ کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارېِ مي محروم مکړه   که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي   که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم   غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم   زه به وایم چه په تن آَب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي   دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَړي   که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي   لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آَدم   ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ   چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي   دَ سړي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي   شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه   دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا   دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي   یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[1]   دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا   که سبا بېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو   هغه بېل یاران په کومو غړیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی   چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي   څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم   نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملک شي   چه باران دَ دوارُو سترگوُ باندي وورمْ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره كه ښه كړې　　كشكي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به دركړم، مچه راكړه ښه سودا ده　　كه ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز كله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا كا زه ئې زورم

كه غموُنه د دې خپل خاطر كباب كښم[1]　　بويه دا چه دفتر وُ نه يا كتاب كښم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي　　كه نا سازي دا سپهرو دا شهاب كښم
دَ فراق غموُنه لور په لور انبار دئ　　په كاغذ باندِي دَ كوم يوه حساب كښم
په ډېر غم كښ هيڅ خبر نه يم له حاله　　چه زه دا ويَل په وينښه كه په خواب كښم
كه جفا دَ زمانې وه كه دَ خلق　　زه به دا واړه په حكم دَ وهاب كښم
په فلك باندِي دَ هيچا حكم نشته　　چه ئې ظلم، ستموُنه، انقلاب كښم
دَ آگرې په كوټ كښ بند شاه جهان دئ　　دَ دارا به هغه كوم فاني جناب كښم
نه به زړه ځما سرېږي نه به لاس كړم　　ورځ و شپه كه سلاموُنه په احباب كښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ　　اوس به حال دَ هغه كوم يَوَه خراب كښم
كه دَ خوږ خاطر له حاله چا ته كښل كړم　　يا آهونه يا ژړا يا به عذاب كښم
يَو مكتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي　　اوښي بغرگي تويَوَم چه ئې ځواب كښم
حاسدان مي په حساب لكه گِلاب دئ　　حيف ندي چه به جور دَ كِلاب كښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب كښم

له هنره چه څوک وو وايِي لَرَم　　چه مي بخت نه كا يارِي څه وَوايم
په جهان كښ دَ وفا هنر كيميا دئ　　زه ئې څه لَرَه له چا هيله كوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[2]　　بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي　　په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښيارِي شوه　　مرغلَری په درياب كښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي　　غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ　　امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
كوم مكان دَ زمانې له مكره خلاص دئ　　چه هغه لوري ته تېښت ورځني كړم
كه په تېښتي خلاصېدِي[3] ځني به خلاص شوم　　دَ قضا له لاسه كُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په كاڼيو ولي　　زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ كښېږدم[4]
چه په راغله ئې ښادی را سرَه نه وه　　په هجران به ئې څه زړه[5] زهيرَوم

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه كښ نسته.

[2] د وفا مېوه د دهر ه باغ نشته.

[3] خلاصي وئ.

[4] په مخ كښ ږدم يا په مخ كښ وړم.

[5] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تَړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[١] چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیچا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه هر سرَی مي زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که دَ آه په اور دېوزي پېښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهیږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زمانې را باندې وکړې هسې چاري لکه دُر دَ خر مهر و سَرَه پېیه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبیبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورڅه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئ چه تر یار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي دَ هلك غُندي َ هر سرِی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ږدي دَ خوږ زړه دمه مي شِي څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلم[٢] عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[٣]
وړاندِی ورُوستو ئې را واچَول بندونه په آخور ئې کیزه کړَي وَ تَړَلم
هغه ډیچي[٤] هغه ترنډي[٥] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[١] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[٢] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[٣] یعني پېچل او بندول.

[٤] یعني نه رام والي او نه اېل والي.

[٥] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني توند والي، د آس هغه هال چه تورېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[۱] را باندِي کښېښ   رنګ په رنګ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي   اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته   په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر آخلي   که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ   هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه   چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ   هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي   چه اول په څو درمه پېريدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم   واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي   لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
مور به ځني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم   تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم   زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ   نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنګ دِ بيا زير شو عاشق شوې   هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دَئ چه په عشق کښ ملامت وِی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم   نه به دواړه سترګي تورې په رانځه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکريځيوُ   نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پښته کړم
نه به ماتی ماتی څوښی په مخ پرېږدم   نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې ګوري   دَ صورت سينګار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی   چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ   اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم
هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم   په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم   طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي   خداي به نکا چه ئې زه په ويَل ګوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنګ شو   له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم   په موسم دَ ګلو څرنګه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[۱] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم — په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ — زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنايي دي له ښادئ نه وه غم وه — چه دا هسي له ښادئ بيګانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي وليده په لاري — له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځير هوس مي وکړ — نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
آغرین[۱] دي د ښو نه وُ بلا وُ — چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونيوُ په شماره وم — بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم
زه خوشحال هم بې نظير يم په عالم کښ
چه مين په بې نظيري جانانه شوم

يَوَه نخښه درته وايَم دَ بې شرم — په وعده په قول نه وي نرم ګرم
خدايه ما دَ هغو مل مکړه په لاري — چه ئې نه وي په يارئ کښ آزرم
دَ ناکس ياری په مثل دَ اُورو ده — چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
يوه بده زمانه شوه دربغه دربغه — په هر چا چه دَ يارئ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ — چه مي وليدَل دَ هيچا نشته برم
څوک چه نرم ويل کا عمل ئې ګوره — ټګان هم په خوله ويل کا نرم نرم
دَ هغو وَ مخ ته مه ګوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حيران — چه دا نس دَپاره څه کا دا سګان
هَسي چارِي ئې پيدا شِي له وجوده — چه په فکر ذکر نه وِي دا شيطان
تل قرآن دَ وراندي ېسی قرآن لولِي — ولي هيڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم — دَ کيميا غُندِي ناياب شول دانايان
ښه سړی لعل و ياقوت دَي مونده نشيي — لکه نور کاڼي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي — ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وايې — دَ پلار پند ئې هم ښه نه لګِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده — اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[۲] او د شير شاه[۳] خبري اورم — چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[۱] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزین راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته يعني خار دار.

[۲] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹٤ هـ\۱٤۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېړ اوه پېړۍ ئې هسي بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   يا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي يکرنکان   په لمبوُ[۱] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر يَو، د دُرو بل دي   ننګېالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[۲]
ارتګي دَ زړه دليل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لايق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ايرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي   ماتوي لويي بېړۍ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پيکه وي   چه دَ ميو پيالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چينګه خوله حيران
لېونی ملال دلګير دَ خوب په وړل کښ   نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په يوَه ذره خبره خوار خسته شي   په يَوه ذره سر خوږِي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودۍ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختِك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان   هدايت ترين سوخته وُ تر دا ميان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحيم وُ   دَ ټوپك کُنده خداي يار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر ګز نه وي بې سيخه[۳]   حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګويا دا نور عالم وه   اسفند يار غَندی يو څو ګېډِی پاجيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ ګذارنه وُ   په آزار به ئې ګډ وډ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار وربانِدي وشو ناګهان

---

[۳] شير شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (۹۵۲هـ\۱۵٤۵ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[۱] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[۲] ننګيالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[۳] بې سيخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو گلرنگی چهرې راغلې په جهان   بیا فنا شوې لکه گل دَ گلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ   چه په مرگ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه   په وصال کښ مهیا گڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده   چه تبدیل ئې په دنیا شِی هر زمان
دا څه توري خاوري ندِي چه پرې درومې   خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و گور ته تلِلي   تل په ما وي دا غمونُو گڼ باران
همگي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان   ښې و بد هوښیار نادان کڼي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي   په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ډېره خو که نشي   څو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي   کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه   په مرداري باندي گرزي کرگسان
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره   مچ، مچی دِي سَرَه واړه مگسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي   نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوړ ئې وار ووته هوس کاندي   دَ زربفتو هنر چېرِي دَي آسان
که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوړ ژوندُون په سرِي تریخ کاندي ښېلتون   په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوگل کښ   وار په وار ئې له دوو سترگو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي   چه تېرېږي ورځ و شپه په ځگرخون
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا   دَ غم لیندېو راته وواهه زنگون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي   څیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا گانډه شه   سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي   زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون
یَو دَ بل په ځاي کښېني دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین   ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترگه ئې رحمان بله رحیم شوه   چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي   زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي   پسو سرې سترگي راځې په شین شین
واړه لواړِ سرونه نغرِي دَ دردمنو   دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي   غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل يار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تين

دواړه شملې پريږدې بريښوي ورته خپل ځان   ګوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو ګلرنګ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنګ شول   څو دَ خيال کړې بګړئ ياد لَري جهان
دور دَ دلبرؤ دَ ښايست دَي يو څو ورځې   ژر له برمه پريوزي لکه ګل دَ ګلستان
سرې سترګې اَوښتې لکه ډېر خونُونه کړي   خدايه خيريت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مې لکه ګوي دَي دَ مستۍ په ميدان کښ   تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوګان
تل دَ تن هډونه را وګاږم په نوکونو   غم ئې دَ ناوک خورم چېرې مات نشې پيکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ   مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حيران
مخ په وړاندې درومي پټ په څنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان   دَ جهان دَ کج فهميو الامان!
دا هم ځای دَ تعجب دَئ که ئې وينې   په بازونو چه غوټې وهې کارګان
دا هم ځای دَ تعجب دَئ که ئې وينې   چه مغل کاندې بازۍ په افغان
دا هم ځای دَ تعجب دَئ که ئې وينې   چه ګيدړ په وازدو[1] ډک وَړی زمريان
دا هم ځای دَ تعجب دَ حيرانی دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان   دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وئ نه عمل لَري دَ نېکوو   په دا ئې نظر مکره چه په ياد لولي قرآن
په کور کښ د بلا دی دا دَ نفس غلطي چاري   که ته په ځان شيطان نشې بل هيڅ نشته شيطان
حرص مکړه هوا پريږده له هر چا نه پرېکړه طمعه   بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَيل نه په لار نشې   که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عيسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بينا کړه   دانا ئې په دعا نشو په عمر يَو نادان
که هيڅ ور څخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وئ
خوشحال خټك ګواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

ګوره راته څه وايې دا ستا دواړه چشمان   نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دين او دَ ايمان
مرې چه لينده ويني کارګه ستا داخال دَ ورځيو   ناست دَئ تورکارګه په څو په موټی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه   چا ورته وَيَل دا په رقيب نکړم ګمان
ورتې ورتې اُوښې تل ساړه ساړه آهونه   ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پيښکښی را څخه نشته په فراق کښ   يار لَرَه به وړمه دُر دَ سترګو په دامان
يَو زمان مې نه ځي هغه يار دَ زړه له سره   څه شي که ئې زه په زړه ياد نه يم يَو زمان
پاتو يم له خپله ياره ليري لا ژوندَي يم   خدايږو په دا خپل ژوندون هر ګوره يم پښيمان

[1] وازګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمۍ درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سَرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یارى به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېړي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار ې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڤ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت ې[1]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږِي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار ې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سړَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سړَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږِي څوک به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سَرَه ئې مرگ وئ   گور په عزت بیا مومي پسې لولِيِ قرآن
وخت دَ ځوانیِ تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لږ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[2] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپېن شو لا می زړه ندی هیڅ سپېن
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرېښي   پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِیِ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت   نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[1] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[2] اخند دروېزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سرَه قرين[١]

ندي لب دئ جان من[٢]   ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل گڼې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښيښ   لا که نشي دروغجن
څو ني تاو کا چين ئې گورم   شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څونې   بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زېږي
په زمين چه ځي په فن

---

[١] چه خوشحال لرى قرين.

[٢] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرین دِ پدا سرو سترگو خونخوارو چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي چه ځما خاطر ئې یووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وئ پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ مشاطه وربانديِ نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عیادت مگر گناه دَئ چه دِ هیڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پی له دوارِو شونډُو نه څڅېږي په ځواب دی ژبي بند کړِې دَ هوښیارو
خپل یاران به په پېغور کړِي دَ وگړي چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغیارو
په ښایست که ښایسته تر ښاپېرئ یې ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړِې تا څه لړ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ گلستان په منځ کښ گرزِي کرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر گلونه نږدي هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نیژدې یار سَرَه ورو ورو خبري کېږي لیري یار وته وېل شي په چیغارو
یك تنها ئې دَ خوشحال خاطر یو نه وړ
په جمال ئې زړونه یووړه دَ بسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو چه ئې ځاي دَ پاسه ونیوه په گلو
ما چه ستا دَ شونډو مَی سره مزه کړل مستغني شوم دَ جهان له وارِو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان یې دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه چه دَ مښکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شي چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو
دَ خوشحال په زړه ئې هسِي چارِي وکړِې
لکه باز چه زرکه یوسي په منگلوُ

بیا له کومه لوریه بوي راغَي دَ څونیُو چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حڤنیُو
دا اوړده اوړده غمونه پرېشانئ چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د حڤنیُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار گانړه شِي شکر شکر چه ئې موي راغَي د حڤنیُو
په هر مخ باندِي څه څوني ښایست نکا لایق شوي یَو یَو روي راغَي د څونیُو
چه په خیال ئې په سپین مخ باندِي وَلول کړِې نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څونیُو
پدا کوي کښ چه مقیم شوم خلقه ځکه چه نگهت ئې پدا کوي راغَي د څونیُو
بیا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څونیُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو   یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د ُهمت په بال و پر سرِی الوزي   مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ   هر سرِی چه مَرِنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه   چه یادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري ناندرى[۱] ده   دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژي فرق ئي ډېر دئ   که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئي غم دَ غلیم نشته بختور دَئ   خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاښي بلبلو   تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ   کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئي څښمه   ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم   کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه   سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده   زه دی خوښ یم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې   په خندا ئي وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم   نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ واړُو   مهو شاني قبلَوي و بال دَ واړُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي   ستا جمال خجلَوي جمال دَ واړُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ   ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ واړو
ما ئي ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي   په هجران باندِي وخېژی فال دَ واړو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئي مه وه   په یوه ځواب پوره کا سوال دَ واړُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي   سلامت به پاتو نشي مال دَ واړُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي   چه پرې راشِي ځیري کاندِي جال دَ واړُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دئ   له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ واړُو
چه ئي لافي دَ یارى د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د واړو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو   څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ   چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره   ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[۱] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګیَ   ما فيها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وينم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په څنګ راته بَروه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه ياران ور ځِني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښيو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ږو[2]   د غمجنو په ژړا ږو
دَ رندانو په رندیَ   د شيخانو په تقوا ږو
دَ وصال په سل خوښیَ   د هجران په زر بلا ږو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ږو
چه ترې سبروني هيځ دئ   په هغه قد بالا ږو
چه مکحولِي دي له نازه   په هغو سترګو شهلا ږو
چه نرئِ تر وېښته دَه   په هغه باريکه ملا ږو
چه عاشق ور پسې مرينه   په هغه جمال زېبا ږو
چه راځِي دَ يار له لوريه   په هغه باد صبا ږو
چه پيغام راوړِي وصل   د هغه ناصد په پا ږو
چه دوهمه پکښي نشته   د رشتينو په رشتيا ږو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بيا بيا ږو
چه تر ځان پتا مين يم
زه خوشحال خټك پتاږو

راته مه وايه پتا ږو[3]   چه پتا نه ږو په چا ږو
ته ځما دَ سترګو تور يې   پدا تورو سترګو ستا ږو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ږو په مسا ږو
په جهان کښ مي ځان ته يې   نه چه نور، پتا جانا ږو

---

[1] يعنی اوږدو.

[2] ږو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له يوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته يې په خاطر کښ   هر زمان پخپل مولا رو
ستا دَ پښو خاوري توتيا دي   چه ما ستا په خاکِ پا رو
تمنا لَرم ستا دېره   پدا خپله تمنا رو
تر خندا پورى دِ هيڅ دي   لال و دُر ستا په خندا رو
يار خو ستا يم دَ چا نه يم
زه خوشحال ستا په لقا رو

ستا په ورد سر فرازُو   تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ   واړه کار دَ سحر سازو
سا يِوه وينا تېرِي کا   تر هزار سخن طرازو
سپين او سره دَ دنيا دارو   دَ عشق گنج دَ جانگدازو
دَ خوشحال وَيَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپينو وازدو لَرَه ورغله پيشو   خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خيل دَ معشوقې وي   دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټيکو
د لولِیَ پرتوگاښ پيه پرانزِي   محبت ور سَرَه نشي بې پيسو
په خالي کيسه به نه رسي تر کامه   څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[1]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو   چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزِي هرزه کار شي   تر دا هسي کښت زنجير ښه دَئ په پښو
يو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو   ښه روزگار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو   څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي   بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفينى زړه مِی   په کنار دئ ستا د شونډو
د يمن ياقوت آبدار دي   که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ   يو يادگار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوښي   دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزيز دَئ   پرې گزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مايه ده[2]   چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي   شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختِك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[1] کِسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.

[2] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ　　لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ　　که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ　　ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ　　په لیدو دِ پرهېزګار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرګه مي یو هسي مکان ګور شوي　　چه پرې تل د کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي　　زه هم ګډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ
ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو　　ور ځارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ　　تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته　　پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا دروميِ یا نه درومي　　ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي　　ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ　　خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرګه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي　　چه قتلان کړې په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي　　خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
ګښي ګښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ　　که ئې ګورې خط و خال دَ ښو یارانو
دَ یارانو د یارِی په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو　　خدایه ما ژغورې له هسِی غضبونو
د کنګاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو　　لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنګاش له علمه هیڅوک خبر ندئ　　خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې ګورې　　چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام و ناموس ئې په یاد ندي　　خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکره　　که کېدَي چېرې په نورو سببونو
خټك واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده　　نه ښېږه دَ نوکرِی په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده　　چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنګ مغل سَرَه په تېغ کا　　هر خټك نیوي مغل تر جلبونو
د خټك دَ ننګ جرګه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو　　خوږې خوږې خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه　　تا څخه مینا ده دَ ګلزار په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه ګرزُو کښېنو پاڅو　　خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پياله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم   دَ شونډو بوسه راکړې بيا په نوره تقاضا يو
مطرب راته له ورايه په تارونو ليندی ښيي   په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا يو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ   ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا يو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ويښ شوم   نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا يو
څو پايم په دنيا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته   يو زه يم يَو دي غم دَئ، سره دواړه خواپخوا يو
خوشحال يواځې ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بيداري کښ سَرَه واړه باد پيما يو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ   چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښکير که لا بتر دَئ   چه غوټې ئې دي په شلانډو[1] يا په مږکو
غافلان له دې دنيا سَرَه کا لوبې   لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرګند کا   ټټو سم په لارې نه ځي بې چابکو
چه ئې ډېري انديښنې دَ دنيا نشته   زه پدا خبره خوش يم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره   لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ   ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَيل که دُر قيمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَې پرست يُوُ[2]   دَ ازل په ميو مست يُو
په سما مو قدم ينښَي   لکه مځکه هسي پست يو
هغي خولې وَته نظر کړه   هغه هسي نېست و هست يو
که په تخت دَ پاسه کښېنو   بيا يو مات کچکول په دست يو
حؤک دَ وصل خبري کاندې   موږه خوش پخپل بربست يو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پيوست يو

وَ دِ نه وينم زه ستا وصال په سترګو   که بې تا را درومي بل جمال په سترګو
مېلمستيا مي دَ زړه ويني ورته کښېښنوې   چه مېلمه مِی شو دَ يار خيال په سترګو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو   خو چه راغی ستا دَ ورځيو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عحب ښه شِي   دَ مَيَنو سَرَه قيل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکيزونُو   نن دِ نه وينم په ملك کښ سيال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي   چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې ديوال به نور په خوله ياد نکړم   ما چه وليده دا ستا ديوال په سترګو
ستا په ګوتو کښيده رومال چه راغَی   زه له مينی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مِي به تل ليده اوس ګوره   چه ئې نه وينمه ماه وسال په سترګو

---

[1] يعنی چونګښو.

[2] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم   زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورايه ځلبلاند شم   لکه وَويني لوغسي[1] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو   دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سَرَه انشا کا   يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ   ياوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سَرَه ډېر دئ   برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ   مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم   که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَيل پوه شي
دَ گوهرو قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مهر ځاي وَئ دَ بتانو   يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
يا حيران عاشق په مرگ وَ مړَي چه خلاص شوي   يا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سَرَه جوړ وئ   څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په يار پسې روغ ځان سېځي په اور کښ   زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو
دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم   چېري زړه نشي را ښه د رقيبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم   لکه ډغ دَ خلاصی وشي په بنديانو
بيا به صبر دَ خوشحال ختك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو   دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځي   چه هوسی په پره ور يشی[2] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي   خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښي مِي ويني شِي ترې څاڅِي   دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا   که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه   تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته   سکه وروڼه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي   دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده
په مجلس ئې برآمد له منځه تليَ   بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[1] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

[2] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترگي   په دوستانو ئې دَ پلار كينه بې عده
كه دَ باغ انگور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته   مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره   يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژونديُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]   په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزدَه

اَرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه   كه ئې را كړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې مَيو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه گار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي گلگښت كړه   په دا باغ كښ تر صباخَ تر رواحه
د نرگس گلوُنه پلي سپاره راغله   ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه دِ وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنگ زيبَ بې دليله!   په ظاهر باطن عليله!
لكه مچ په انگبين كښ   پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ دِ بلا دَه   هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره   خپلخانه دی كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې   په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلىَ   هلاكوُ سرَه عديله
ښېله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

اَه هم دا هونبره اَهونه   دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښى پرېوزي   چه كښِې چا ته څاهونه
لكه باد هسِي تېرېږي   دَ فانى دنيا جاهونه
اور دَ اَه هسى لگېږي   لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه اَهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

اې پخپل گمان کښ بروسه   [1]له اصلی کاره مایوسه
دانه نه یې چي دي مغز وئ   بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عیب وَته ړُوند شوي   دَ پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبویي شوه   اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه یې   که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی[2] په چرگوړیو   په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ   چه رنگ نه لَرِي عروسه
راشه مخ په آئینه کړه   چه چهره شِي در معکوسه
دَ خوشحال خټك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه   پدا خپل ښایست ډېر مکَوه خیالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښایست نه وِي   دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ویال اخلې   هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې   درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي   څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځیو خال کوتره دَ هونیا[3] دَه   تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي   چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شِي   که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هیڅوک باور نکا   په وعده دَ کښلیُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په بېړی ناست دي مرگ ئې مه وه   چه په سپینو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ یار له غمه استغفا دَه   که سینه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هیڅ دَ خپل مَیَن دَ بدو غارت مشه   دَ اغیار تر وفا ښه دَ یار جفا دَه
دَ یار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه   هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زیاده نه گڼې تر نوشه   بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ یار و غم ته وَدَرېږه   که دِ غیرو اشنایی وَته قفا دَه
آه که یو ځله مې ولیدې په سترگو   چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[1] د بړوس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بړوس دارو درمان کا – دا غ مي کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بړوس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[2] کې.

[3] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده — پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه — که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو — په غافل باندې شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسې — تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه — آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځکه — دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم — يَوه ښه ښايسته جل[۱] بله کوچکه[۲]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي — خداي به نکاندې خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ — په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ — بې اوبو که ماتېدَي د تړې[۳] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ — چه دي مزي دَ ژوند بولم[٤] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دي — چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ — چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه — په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[٥] دَ خولې غواړې — يا ئې دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟ — چه دَ لويو چارې غواړې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي — چاړه[٦] توره بې سندانه بې[۷] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ — په کچکول کښ مي پرانه دئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[۸] ئې چېنم په وخت دَ اوُړي — بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لرې ختېکه!

---

[۱] يعني نجلی.

[۲] لوچګه.

[۳] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[٤] يعني زلف.

[٥] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[٦] چړې .

[۷] کوچنی مطرقه ده.

[۸] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پیوندونه   په دل[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي   سَرَه بېل لَري سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو   نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شی   نه دَ غله ځَی مروندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول   دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بيا ځيره[3] په سر کړه کښېږده له خياله   چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پيا سينه پسې په دواړه لاسه مږم   لکه باز د هوبائي[4] ووزي له جاله
زه لا هسي کچو گول نادیده نه یَم   چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزي   همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځما مينه هسِي نده چه نورېږي   که هزار رنگه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بيا له ورايه په خندا راغله نگاره   دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقيبانُو دَ يار وصل   فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره   تر گلونو ښايسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا   په دا شان مي جدايي کېږِي له ياره
دَ مانِي توره ئې څه توري پرې باسِي   چه په زړه ئې يَو گزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه   اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي   معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي   څو ځما په سر کښ پروت يې دَ سر پاره
دَ دې کلي طبيبان واړه نا ترس دِي   دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پېټوې پسې ئې غواړې   په دا باغ کښ به يَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه يَو نَوي نَوي خيال وِي   که ځما دَپاره بيا ور شي ريباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا   آشنايي دَه لاس په لاس فتنه تياره
په يرغ په مصلحت نه دَه ځَايي ده   دَ خوشحال چه سريکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] يعنی کناره او گوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چيره) ليکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي ګُندې واوړي
دَ خوشحال خو چار واته نشته له ښکاره

بیا مي څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه | په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وایې سپی غُندې مې څو په کوڅو ګرزې | څو ژوندَی په جهان پایم، بېغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ | په ناحق مې لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا | هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَیٔ ساقي راوړه | خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِیٔ | په هیڅ رنګ مې په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه | ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وریتېږم | دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکاروَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارئِ جواز نشته | خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسې پورته ولاړ شه | چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې | دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو | اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم | په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَیٔ دَ ګلونو بکښ ناست وَیٔ زه او ته | ګل وَیٔ غوړېدلَي باندې نماست وَیٔ زه او ته
زیړه زعفراني شوي یا ګلګونه معطره | لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَیٔ زه او ته
سپینه خوله دیٔ راکړَه بیا مې هم در څخه غوشتَي | نورخواستونه نه وَیٔ خو دا خواست وَیٔ زه او ته
تل مي درد و غم وَیٔ دَ زړه کاست او مهر مینه | تل پدا دنیا دا کم و کاست وَیٔ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا | ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَیٔ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پېّ نیاز دَیٔ چه بر خواست وَیٔ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه | چه د غم له پوسته ووتم یك لختَه
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دي | که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځَي تر منځ ولاړې | بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو | په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم | خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي | په خزان چه پاڼې پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال ختِك طالع تر خرم[1] ښه دي
چه بندي شو خاوند بېا ورو ست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه   دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي كړې وه توبه له مي خورُئَ   په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې   لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ كړه   دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده   دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه كښ   دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم   محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
كه دَ نورُو هوښياري په عشق كښ پس وړي[2]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا   هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ   پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل كار كړه   كه دَ ځَان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ   ته ئې وايه بې اكراه
چه له خلقه نه زړه پرېكړه   زړه پيوند كړه له اللّه
كه هوا د كړله تركه   نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن كړې   كه دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبْلَ اَن تموُتوا[2]   پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت كښ   دَ كم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ   ښه دولت دَ سحر كاه
څه اميد دور و دراز كړې   پدا لَږِ عمر كوتاه
تل توبه كوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان كه لويه چارده دَ مير ښكار ده   كه دا چار گورې هر كار لَرَه پكار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښكار كښ   چار دَ جنگ دَ مرنتوب كه دَ پيكار ده
ورته هيڅ دَ ښكار دَ ذوق خبري مكړه   دَ هغه سړي چه طبعه دَ بيكار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځِي   چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښكار ده
په خوشحال باندي دِ ښكار هوا ژوندُون شِي
مرده دله كه پتا باندِي بېگار ده

---

[1] محشي شاه جهان ورته كنبلي دي.

[2] حديث شريف دى: يعنى تر مړينى دمخه ځانونه مړه كي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه — زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهٔ[1]
خداي دَ درې واړه مستانو سره سر کړ — بله نشته يا به نيست شِي يا به هستهَ
نندارو لره ئې راشي نندارچيو — يوه لويه هنگامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني گنبېوتې په لاس کښ — لاس ئې پربوزه که ئې دَی پرېږدي له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ — زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي — چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر ياران خوړلي — په ځَير ځَير دِ مخ ته نه گورم له کستَه

د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته — دعوی کا دَ شيخیَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي گري کا — اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروې کون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي — تقوی تر هسي حده په اولجه ئې وړي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزِي — په ځان باندِي چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځَای آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو — پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزِی — کړې ځير ترِلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دِئَ حال ئې دا دَئَ نور وگړي — دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو — رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق — عالم سرَه برهم دَئَ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي ښه وه — چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دې ژوند يو ښه دِی مړه پراته په گورستان کښ — چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته

دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اِر ندي حق به وايي څو ئې سَر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره — راشه خضر دَ حيوان په چشمه گوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي — دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي — لکه تور لوگي چه ټول پاځي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړې — درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې — چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زيبا يې! — که زوولې يې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي — عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وکړم توبه گار شم — دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل ږدي هغه سر خوري — په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کړې څېرِئ ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خيال وَي ما به يوورِ　　ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[١] ورته ښکاره کړ　　خوار عاشق ئې ځکه درست پرې يوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَيَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندي غزاله[٢]　　وايې يښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه　　هم هغه چه مينه کا ځَما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې ليده شِي　　چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[٣]　　نور به څه پوښتې ځَما دَ زړه له حاله
که شيرين اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وينم څوک سياله[٤]　　خبر دار نه يَم دَ بل ښهر له حاله
په ښايست ګښ دئ ارمان دَ صورت نشته　　دريغه دريغه په خوي هم وی څه خوساله[٥]
په دردمنو ګښ نن زه يَم بې مانند　　په دلبرُو ګښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپين تندي دئ طعن په آفتاب شِي　　په آبرو دي ګرو وَرِی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا　　چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ يم　　ښايسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي　　کله کله مي خبريږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم　　ستا دَ عمر دعا[٦] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپين وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښليو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ ګښ به دئ پاتِي نه وِئ ګله　　که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځې غنيمت ګڼه په باغ ګښ　　چه په تا باندِي سينه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ　　چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږي سترګي　　دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره　　څوک پر بوزي، ځَني پور بوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو　　چه ليدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[١] ځان.

[٢] دا بدله په چاپي نسخو ګښ نسته.

[٣] چه مي وژنې.

[٤] دا بدله هم په چاپي دېوان ګښ نسته.

[٥] محشي ورته ګښلی دئ يعني ميانه.

[٦] دعا ګويم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنګ مبدل نشي — که په ځان باندي تل لولې ځلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا — دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم — کښه ما به دنيا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندي — چه خبر وئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کره — چه دَ منبکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په ماڼي کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری ډېري — په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
نه به هر کله بهار نه به خزان وي — دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېري
که مي لاس لکه درياب[2] له درو تش وي — ولي سَترګي مي درياب غُنډي دي سېري
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم — فلك بيا نَوي فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په يارانُو باور نشته — په زمان ورته اغيار شي يار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه — له هغو خبري اَروم تېر و بېرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې — دَ خرما تر خوند به نه رسېږي بېري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږي — که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشي هېري

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه — چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري — په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور — بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
د عسلو خواږه کله هغه مومي — چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ — څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه — خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت — هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم — خوُ[5] دي پانځي بلا له ځانه خوېشه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غبر راغلي دَي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سدِ يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه ځي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسېٖ[۱] سود نشي خوشحاله
چه ځما[۲] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لوري دَي فغان دَ مرگ له لاسه — په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه — دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه — دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه — کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به دروميٖ په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگینه — گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه — په دواړو خوړو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه — په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه — په پوزه لکه لندي[۳] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه — ټېکه پر تندي اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه — بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندي زړه ئې نشي لاندې باندې
لا نور ورپسې غواړي خوشحالیږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته — دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وئ — دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه — ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم — یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتې کښ کشتن دَئ عاشق وژني — همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه — په جهان کښ ښاَدی نشته چه اورنگ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[۱] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[۲] که ځما.

[۳] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه　　دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړېِ ظلم جور په څو رنګه طور طور　　وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ　　مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ　　سخت ځما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته　　ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ　　څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لړه
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي　　مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته　　مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره

زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه　　چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومېِ　　له نامرده جدا کېږېِ په آه آه
لکه سیوره وراندِی وروستو را سَره ځېِ　　چه و هر لورِي ته ځَم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول تورېږِي　　په دوستی ئې سرِی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم　　چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ　　دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځِي په ما ځَاي دَ زړه سوي دئ　　که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړېِ څه ناپاک شه　　راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایېِ سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟　　درته وایم که باور کړېِ یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته　　خپل پرَدِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې　　کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه　　چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ　　مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ　　که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سړِي چه عزت نه وئ　　دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ　　دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه　　که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ　　څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه　　که دانا سَرَه صحبت شته

اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یارئ سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه ... فراغت دِ مبارک شه که دِ ونېوه دا دواړه
دَ ژوندون پیوند تَړَلي په یوه اومه سپنسي دئ ... دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پرَدِئ دِئ قلم وڅکوه په واړُو ... دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه ویاړه
هر چرته چه گرزم ځَنی هسِي چاري وینم ... کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم یِو باد دَئ چه په درست جهان را والووت ... زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم ... تش کندِه پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه ... سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه ... وخت دَ مازدیگر شو دلَ دادکان ونغاړه

تل وایې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا دَه مخامخ درته وَلاړه

بړ بړ راشه نور وزه دل افروزَه ... ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري ... پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا ... مغني شي عندلیب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فیروز شِي ... دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فیروزه
خپل غوږُونه ورته څك[۱] کړه کنُدي واروې ... راز دَ میني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فیضه بوټي خالي نه دي ... فیض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم ... ځما خوا به پرې سړه نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه ... که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه

په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخورې یَوه لپه ... ننه پریوزې اندر غپهَ[۱]
هیڅ خبر نه وي له ځانه ... نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر ... هندو هم به وي بې جپَه[۲]
چه هوا وی درته ښه کا ... زړه دي ځَي په هغه هپَه[۳]
په هر ځاي چه له چا کښېنې ... یا د راز وي یا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی ... که ښه کېږې په غرډپه[٤]

که پخپل فهم طبیب یې
د خوشحال تر فهم ټپهَ[٥]

---

[۱] غپ د سپې بړغ ته وایي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي یعنی غوطه، یا به خپ وي یعني پټ او مستور.

[۲] په هندي ذکر کول او خداي یادول.

[۳] خواهش او هوس.

[٤] په چاپي نسخه کښ (غړوپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري یعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بړ بړ ویل دې.

[٥] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحیح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتيا ويل غوړېږي د زړه غوټه — دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په درياب کښ ښبته واچوي هيڅ نشي — په ېو څو څانڅکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځې صحبت لکه دوږخ دَي — چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[1]
پدا کار نادان هوښيار واړه پوهېږي — د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[2]
حڅوک خمونه تَشَوِي مستي ئې نه وي — څوک دَ ميو عربده کا په څو گوټه[3]
د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولي وباسي وينا جهوټه[4]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواږه — په څَنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاږه
سَمِي کږې ډېرې پخپل زړه لرې خپل يار ته — څَکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئَ هم کاږه
بخت دَئَ چه ئې اوس ستا له لبانو سَرَه ښمه — تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان څَاږه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړ پرهارونه — څه لَره مي وَئَ دَ يار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مين کېدلم — ما به پدا بله لمبه ننه زړه څَاږه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم — مرَم راباندِي نه جَّي دَ دم گريو هيڅ پاږه
مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه — راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ — دَ جهان په مخ به نه وئَ هسي سلومه[5]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو — اوس به چرته څَي چه نښتي دَئَ په لومه
دا چه وايې درومه صبر کړه له ما نه — بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي — ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم — په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه — سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې — هم خپل څَان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[1] يعني په تربو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسری داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[3] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[4] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[5] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ   اوس فارغ شوې دَ طاهر[١] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه   خېلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خويی بې بخت نه يې   چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې   دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ   لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زويُو په شمار مشه
د خوشحال خټك وينا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه   زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ويني په سترگو نه په خون کښ   چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې   خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي   هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بيا مِي هسي دا غمزې په غشيو وله   لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه يواځې ناست يمه ويرژلَي   لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هيڅ نشته   په وکښل ئې د عالم خېژې دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي   ستا سپروُ په ويڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه   طبيبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو   غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
يا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ   يا دِ نه نيسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ يا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه   غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره   پدا شان به ښايسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې   سَری نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ويَل کړم   چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم   که د ما گنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه   هميشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[٢]
لېونی دي د جمال نه يَم نور څه يم   چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
لَون لَون شو لانونه[٣] دَ شاهانوُ   دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه يم   لکه څوک چه په بل لوري غواړي ورکه
دَ ښايست بخره ئې ورکړه د ترکانُو[٤]   محبت را پيدا کېږي له تاجکه

[١] ظاهر.

[٢] محشي تنده ورته ليکلې ده په چاپي نسخه (څکه) ليکلي ده، يعني ذائقه.

[٣] محشي ورته طعامونه ليکلي دئ.

[٤] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وِئ حبطه دَه   که ئې روغه وِئ دَ سپینُو زرُو تکه[۱]
مگر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ مې سپینه خوله غواړې ختکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلِی مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسك کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ یو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ تېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په ښنبتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیورِي کښېناست آشفته شه
ځکه هسي رنگه بوي لَرِي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مي هسي نهال یې اې له دوو سترگو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره ځله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَرِي باندي تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږِي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَویني په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مي هسي شراب بد کړل   گنه کومه بدي غواړِي له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري گرزه   یو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسي ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي   د ښه بوي نفس پیدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال ختك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسي په غوغا درومې سیلابه   ولي هسي په ساعت کښ شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیچرې ئې چار نده کربابه

---

[۱] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړۍ درومي که رشتيا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري د اسمان په ستوريو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندِي بلي کا اېرې شِي د ژوندون هنر به نه ځِي له سيمابه
له ياقوته دِ هاله سيالي شبَهٔ[1] کا که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بيا مومي آلوزي هيڅ مقصود تر سَره نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بيداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږی خو ګزار لَرَه کنه زلفي چه وَلَول شِي خو خپل يار لَره کنه
ولي راته وايې چه په کښليو نظر مکړه سترګی چه پيدا دِي خو ديدار لَره کنه
شيخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پيالې اخلم هر سړَی پيدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ويني مې د زړه خوري مګر نور څه لَره ندي زړه ځما پيدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فرياد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګياه غُندی څرګند شي ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل يار سَرَه خوشحاله
خپل بياض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکيه دروېشان په ذوالجلال لَري تکيه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله عالمان په قيل و قال لَري تکيه
دَ عاشق سَرَه چه هونبره استغنا کا ښايسته پخپل جمال لَري تکيه
که تکيه دَه خو تکيه دَ يوه خدای دَه چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکيه
دا نابودي تکيې ګوره دَ وګړِي چه په ستوړي چه په فال لَرِي تکيه
دَ دنيا تکيې ئې وليدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکيه

تر هر چا دَئ د ما يار ښه شکر لب و شيرين بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورِي ورځي تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه لا تر درو سپين هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نری تن ئې لا تر سپېين چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکښی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرَی ځَني مطلب دي.

[2] خداېه راکړِه د ما يار ښه شکر لب و شيرين کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې گورم　　سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې　　چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه　　پکښې نشته یَو نگار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ　　پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو گلونو[۱]　　تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا گل دئ　　تر دا گل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه　　له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ　　چه انگنِ دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[۲] مې نورُو ته بخښلي　　کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ　　چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ　　دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس آوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه　　ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترگي په کجلو　　په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې　　چه دَ زړُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې　　کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلې دلبره　　مگر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېږي نه گروهېږي[۱]　　خدایه څه مې سریکار شُو له کافره
نه مې خوب نه مې قرار نه مې آرام شته　　همیشه را باندې تبه وِي شبېره[۱]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته　　او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي　　په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنگ به هغه خېژي　　چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَري آزاد دَي　　باز په دوارُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شي　　اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي　　دَ غریق اوبه چه پاس واوړي تر سره
مگر خضر مي مدد شي دعا را کا　　چه لاهو بېړی مِي وَوزي له خطره

---

[۱] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[۲] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ئې ځله هر ساعت شِي هونبره ځله
دَ خوشحال سينه لګېږِي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه — الوداع دَه دَ خوشحال ختك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي — بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګيالىِ — هم پخبله صلح کاندِى صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُښل نشي — په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښليوُ په دا کار پوري حيران يم — چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي — دَ دلبرُو ياري څو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي — تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا — چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا — د شيريني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه — راته ګوره را څکوم حديث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي — دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه — يا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ — راته وَوايه همرازه!
غم مى واړه تار په تار شِى — دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاي چه ښايسته وي — ترې سلام مي دَئ له نيازه
ځما لاس له کاره ووزِي — چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښليو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼى افزونه — تر دا بله انديښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ — که زيات نه يم کم هم نه يم تر مجنونه
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي — که هيڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې — که له دوو سترګو روان کړم دوه سيندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1] — اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا — زه په څو خبرو خوښ يم له بېلتونه
يو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ — بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ ليلي کړ زه پوهېدلم — چه به ستا له لاسه ځاي کړم غاړي غرونه
چه يك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَيوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږى له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه — وَ اسمان وته روان شو عيسى (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس يو نشته — آشنايِي له هر چا ښه دَه بې ختکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم — چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربږي   په سختي کښ وېزاربږِي له ابکه[۱]
ما وېِ واړه په احسان ځما بنده دَئ   همگی ئې زيست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا يې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[۲]
مروت ياري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندِي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسير موتي د لاس د سکندر کړ[۳]   ښوريده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن يم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا مې دريغ کړ   بيا هاله وايه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زيبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که يو ځل ئې طماغه[٤] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهينه
که دَ کښليوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وايه مطربه
چه ځار ځار کله به رايشې مينه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وينې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښايي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځَني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښېږده پښه په پلنگونه
نه دين شته نه آئين شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[٥] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بيداره اوسه زرکی   شاهين[٦] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[۱] يعني پلار.

[۲] يعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[۳] د بسير لولو د لاس د سکندر شوه.

[٤] محشی ورته ټوپی ليکلې ده.

[٥] مختوري.

[٦] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسې ښاېسته ئې زېړه ګله　　ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخیست　　ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته　　چه مستي ئې لا اثر وکي تر مله
چه په پټو سترګُو ناست لیدل دَ یار کړم　　خلق څه خبر له هسې رنګه شغله[1]
راشه خپل وژلی ګوره پخپل وَر کښ　　په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ　　همېشه ورباندې لولم څلور قله
لکه یار را سَرَه وُ په هغه شان دئ　　ښه چه بیا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي　　چه دَ مښکُو بوي دئ درومُي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وایي　　ځما څه غرض له صبر و تحمله!
درست عالم دئ په خوشحال باندې غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارګانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصیله[3]　　دا فلك ئې همېشه ګرزي په سیله
چه عزیز ئې پخپل فضل و په کرم کړل　　چار به نشې د هغو چېري ذلیله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا　　دَ هر مال بخره به واخلي له بخیله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ　　چه دنیا ئې په هر چا باندې سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ　　په الست ئې روزی شوی بې تحصیله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه　　دَ دانا وینا به نه ویي بې تاویله
دَ دې دور دروېشان خلیفه بس دئ　　اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازیله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي　　چه فارغ دي دَ دنیا له قال و قیله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي　　عالم عالم لَرَه زده کړي څو دلیله
دا جاهل شیخان شیخان نه دئ شیطان دئ　　چه فساد ئې پیدا کېږي له تهلیله
که دَ یاره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي　　و عاشق وَته ښکارېږي دوه درې میله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عدیل یم　　په جمال مِي معشوقه دَه بې عدیله
چه آرام ئې دَ خپل یار په لیدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړي تعجیله!

څه به ووایې خوشحاله　　له تکمیله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ　　چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچګون دئ　　هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پایه　　بې وزره هم بې باله
په یَوَه نفس آلوزي　　څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپي دیوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي   چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅاره‌ا   نن هغه ده ځما یاره‌ا
لا جنوتې سر کنډي   چه حجاب نه کا له پلارهَ
یو سورکی پیزوان په پوزه   ور بلوتې یو څو تارهَ
مخ نسرینه مه جبینه   سنبل مویه پري وارهَ
شکر لبه پر طربه   هوسی سترگې گل رخسارهَ
قد عر عره مو کمره   سر تر پایَ قلم کارهَ
په زړه سنگه شوخه شرنگه   جفا خویه زړه آزارهَ
زه ئې قتل په لیدل یم   دا را نه ده پروا دارهَ
چه مي نوم ورته څوک اخلي   و ښکنځولوُ ته تیارهَ
څه کړم کوم فکر علاج کړم   دم واهه نشِی له ډارهَ
د دې خوي خصلت دا هسي   ځما دَه مینه بسیارهَ
دا یَو څه علامت وشو   په ما خوار دَ خداي دَپارهَ
که پَټ نیاز ورځني غواړم   په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم   خیلخانه لَري خونخوارهَ
که ئې وغواړم په زرُو   زر هم ډیر غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي   په جهان دِي دا دوه کارهَ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهَ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه   غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده   په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور   له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ   وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا   دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو   پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انگڼ ولاړه‌ا   ما په ټیکي سترگي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول گناه دِئ   دا گناه دِي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم   چه د ما وَي دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!   په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې   که دِي دواړه لېمه ووزِي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرِي دِي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ   لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي   گڼه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا   خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ   که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده   له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې   که دِ چار شِي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي   که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا   تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وي   بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو ښېر در څخه شته   پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2]   چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَیٔ چه ئې ټول کړې   ټولَوَه ئې چه کمښېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندې په عقل تېر و بېر کړې   چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا دربانديِ کا ځني خبرېږه   یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي   دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه   دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه   دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
کله ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ مانې کړې بې گناهَ   ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورِي روانه په شیوه شې   در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَکورم   بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځن دي څه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ٠ ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندې مَیَنه کړې دلبره یا مي مینه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مې نشې شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په یوه ګزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نګاه ئې په خوشحال وشو ناګاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنګه دَ یارئِ صفت کېږي زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دَئَ دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا دَ هغو سَرِیَو ښه زندګاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر وارو تېر شُوم و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرګونه کتابونه ملا لولي الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه مګر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبده لَری په میُو ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه ځما سترګی له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم د وارو سترګو مي خجله نربده[1] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولګي ښه ندئ لا دَ وختة ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوګي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندې ئې ابر سایه بان وَه چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه چه بره ورته ګویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره[2] کړل دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

[1] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[2] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[۱] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[۲] ثنا هیڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه
راشه گوره ننداره کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[۳]ده
ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده
شېون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلی[٤] دا طوفان دَئ که ژلی
چه ئې ویږي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو
یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه
نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَني فکر دِ نور دي
چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښَه[۷]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې
که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[۸]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه!
چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه:
په ورتله په ستغ[۹] ځتَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[۱۰] يې که هوښیار يې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه
هونبره چېري قرارېږي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي
یا دِ تا له لاسه وير دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ
په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په نېز وشي
صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کیږی
نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته
چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[۱] چه کونین په طفیل.

[۲] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[۳] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وَږَي.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[۷] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[۸] هغه.

[۹] په غره کې نرئ او سخته لار.

[۱۰] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو   په لېړ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښې دي دَ سر ويني   نه چه ډکه سينه وړي له ځگرخونه[1]
يا دَ مرد غُندې شمله دَ دستار پرېږده   يا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شي
ما وَېلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتي په پوهه په پندونه   په وېښته سَرَه ترلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارگه طوطا کړه   سَرَه بېل به وي دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه   يا د دُوي غُندي پيدا کړه مروندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو   معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته   که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا   وَ هغو وَته به څه خوړي سوگندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي   دَ دانا سرِی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنگ باز اَلوزي   چه باز دار ئې پسې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ ورباندی نه وي   چه خبر وي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
اَفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه   نوي نوي را پيدا شي له دورانه
ما و تا غُندي به څو باد وړي ياد کا   که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې گورې   باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود نداره وکړه   بيا به هم شي څو رنگه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ   که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ   نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې   هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي گل کله مونده شي   چه د پېښو تلي گلگون نشي په غوښتَه
د سرِيو په عظمت پوري حيران يم   چه په گور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي   چه ئې خلاص نه وي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدي د َپرونو   عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده   هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼې رخه[2] د شيطان شوه   عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پټك ده   چه د گوي ښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځگرنه، يا نغاړي ځگرونه.

[2] حسد، کينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سریکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ ګلو وختهٔ[1] — که ژر در پسې نه وي د خزان سیلی سختهَ
په وخت دښو ګلونو د وساله باده نوشلي — د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت یو سي یکلختَه
په وخت د ښو ګلونو په خلوت دَننه ناست يې — را وزه ننداره کړه ناسوتي شیخه بدبختَه
هر ګل وته چه ګورې ګوښې ګوښې ئې نګهت وي — په رنګ سَره یَو ندي نه یَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص ګلونه — آخر به ئې رژون وِي د ګلونو له درختَه
چه تعين[2] دا هارِ ګرمه سیلی راشي په چمن کښ — ګلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه

چه کښته پورته زانې مرغاوئ تله راتله کا
خوشحال ختِك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه — تندر وُ یا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بیا ژر پسې اندوه وه — چا وي چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هیڅ نَدئ چه مي ساه ويني دا خلق — زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وي زړه مي سنګ دَئ، چه په هیڅ به نرم نشِي — راشه که ئې ګورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په لیدو مینه ماته نه کړه: — څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنګ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنګه — ګل وُ دَ ګلابو شګفته شه نور په تله شه
دريغه دريغه که ئې مرګ په بد لېده وئ — څو به مي پرې ورکړل ولي مرګ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنګ توري نېزې وې — بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرګ دَ خدای په کړه شه
زه یواځِی نه یم ډېر عالم پسې کباب دَئ — آه دَي پس کېږی. روزي نه وُ روزي نه شه

ښه تاریخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نیکه دَئ، دَ نیکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَی دروېشه[5] — په طمع په امید اوسه دَ هر غني له وېشه
یو ګل مي په دا باغ کښ ناګهان په نظر کښېووت — عجب ئې خوشبویي وَه تر هر ګلوُنو بېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه ګل له حقیقته — ده کړي تحمل وُ د یوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځګر وَکړ سرې ويني — له وروسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ویشتلیو له احواله نه خبرېږې — چه هیڅکله دي نه ده چېري پېښه په اغزي رېشه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعینه دا هاز ګرمه سیلی شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېشه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه — دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه — یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم — دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي — آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ — په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ — په مرغۍَ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې دېرېږي — درومي درومي په اوږو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده — دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه — ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې — قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي — فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره — چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ — نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندې مي داغ دَئ ستا له لاسه — ولي هسې بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موږه — خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه — خداي مي پدا خوي کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده — زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي — څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
ګرزي په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي — څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیریه ګله — تَل دِ یادَوَنه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه! — پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ — نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده — خداي مي چه شريَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ور څخه نه وُ — ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه   خداي مي مينه په ده باندې يَو په لس کړه[۱]
ښه چه راغلې دَ بهار زيريه گله!   اندېښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي   په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه
که زه خوار دِ دَ گلونو لايق نه يَم   ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ   چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه   نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ   عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته   دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[۲]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه   اخ چه لاس په لاس په دَه پوري دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو   دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ   نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[۳]   راشه گوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيري په وکښل ئې ورته وايم   نصيحت دَ نېکخواهانُو باندي اور شه
گوره څو عالم به لاندي کا تر چلو   نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته   ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر کاڼی سخت هغه مي يار دَئ   بدي بخري څه ځما کاڼی په کور شه
توري سترگ ئې بلا دي عاشق گوره   په بلا باندي ور درومي کر و گور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه   چه توره[٤] لَري دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ گوهر څه دَي   چه احسان تري پيدا کېږي کان هغه
چه ئې ته په گېډه وخوري حبطه شي   دَ مجلس سَرَه چه خوږ شي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو   چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ   چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه
چه دِ څوک دَ وړاندي وروستو ځي دا څه شي   په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[۱] خدای می لا ورباندی مینه یو په لس کړه.

[۲] هر څه بس کړه.

[۳] تر زيانه.

[٤] د دې کلمه معنی حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که ګورې ښه هغه   چه ناحق په ځان غره دی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې ګورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندي   چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندې دئ هغه نه مري   چه بې عشقه ژوندې ګرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسي کله خوله دَه   چه رشتيا تر خوله وَباسي خوله هغه

هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[۱]   مست يم مستي کړمه ګڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول يا مي سترګو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه   شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په ګفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې ګورې زرکې تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېرې دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه ګر دَي بې حسابه   څو رنګه فتنې چه دَ جهان دي واړه ده زده
چېرې به له دِله يَو ډک مهر را بر سبر کړې   تل دِ که دا هسې دلاسې تشي په خوله زده

څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
سترې په منزل پوهېږي ترَي په اوبه زده

چه پيدا چېرې په ملك کښ يو حبيب شه   لکه خار ورته په څنګ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا   راشه ګوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي   دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنګارنګ ګلونه ډېر دئ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنګ و بوي و ګل نه وَئ ورکړې   مبتلا به باندې ولې عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترګو ننداره ګره   هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم   نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ ياغي لاندې تر تخريب شه

چه ئې پرېښوه يارې دَ لېونيُو
ګمان مکړه چه خوشحال خټك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه   ښه خو دا چه اوس يواځې دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ ګه ليده شي   ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مي وليدَل په سترګو   هر سړَی ځما په سترګو لکه دد شه

---

[۱] تا د زړه ساتنه نزده   مست يم می پرست يم ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حیا شته نه وفا نه خپلوي شته　　خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سَرَه خپل قوم کا　　مګر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښ　　دَ همه عالم په سترګو کښ رمد شه
تور به چا ته یادَوَم چه رد ګمراه دِئ　　چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مِي له ګېډی نه پیدا دِئ　　پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دِئ　　بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه:　　چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زویه پیدا شي　　ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پیدا نشِی په اولاد کښ　　که هزار زویه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار ګلونه هیڅ دِي چه تېرېږِي　　ښه هغه وَ ما ته ګل دَئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته　　په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه
یخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که یَو ورَځِي منجمد شه

څو په باغ کښ لا یو ګل دَ نو بهار شته　　دَ بلبلو دَ طوطیانو پرې جیغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا　　چه په سېل دَ بهار را سَرَه یار شته
چه له یاره سَرَه مست دَ ګلو کښت کړم　　محتسب که را نیژدې شِي پایزار شته
شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري　　چه رباب و سرینده غُندِي غمخوار شته
نه به زه دَ میو جام کښېږدم له لاسه　　نه ځما له پارسایِی سَرَه کار شته
ما وَ خپلی پارسایی ته رخصت ورکړ　　په دا نورو پارسایانو مِي اوس ډار[1] شته
ساقي بیا ځما دَ ښهر خبر واخله!　　لا یو څو په کوڅو پاتو پرهېزګار شته
ګل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترګي　　[2]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پیاله عقل له ما زدویي　　دَ ساقي منت را باندِي په بار بار شته
دَ ګلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ　　چه ئې نه پیاله په لاس نه ئې نګار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دِئ　　چه دسته ئې دَ ګلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندِي نه ځِي　　ځکه وصل دَ هر ګل په څنګ کښ خار شته
دَ بهار زېبا ګلونه سوداګر دِئ　　لخلخه به ځني پېرِي چه خریدار شته
نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځِي غنیمت دِي څو ګلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته　　دَ بلبلو دَ طوطیانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېري لیري ګرزِي　　چه په وخت مي دَ بهار په لاس پیاله شته
که مي یار په لاس باده واخلِي ساقي شِي　　پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښیه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم　　که په دهر کښ څوک ما غُندِي واله شته
دَ بهار په زېبا ګلو ډېر وېرېږم　　چه باران شي دَ باران سَرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځې چه دَ گلو پر کاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي   چه دَ چا دَ هغې چارې تقاضا ده
څوک به خوښ سَرَه پرېښږدي په جهان کښ   دا دَ ځاِيه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادَوِي فايده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ گمان لړي به تار په تار خپرې کا   دَ يقين اندېښنه بهَ تر بيضا[1] ده
دَ خوشحال په ويل غوږ او فکر بويه
چه موندنه دَ خبرِي په امضا ده

خپل پرَدِي چه چا لينده په لاس اَخيستهَ   هر يوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشِي نه وه   د بادشاه لينده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعليم ئې د سيفې[2] له ما نه اَخست   بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوستَه
په زرگونه راته لاف کړې د يارئَ   په دولت کښ ئې د ما بلا اَخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې يو نشته   چه ځما دپاره ووزي له بايستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار اَمستَه[3]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دِي   ښايسته سرَې وباسِي له ښايستهَ
هنرونه ئې عيبونه شي خوشحاله
د سړي چه چار دَ بخت شِي سسته پُستَه

چه مي وليده دَ زړه په سترگو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه ليده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ ټوېښي لَړي تل زړه
په وَيل وَيل مي هيڅ تقصير وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَيل زړه
عاقبت به آفت سر لَرَه پيدا کا   چه جار وَزِي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَيرُونه   که هر گز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وِئُ[4]   لکه خوښ شِي دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکيب وَکړ نه پاېئږي   نور له تنه جدا کېږي په نيوَل زړه
دَ خوشحال خټك فرياد له نورُو ندِي:
په دَه هونبره چارې وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يوه دعا ده.

[3] محشي ورته ليکلي دي "پېيلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه   اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو   کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده   هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کټَي ورځني زېږي   د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
څو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ   یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[1] بیوجه څو دي   یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړو مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول   زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَري پذات کښ   نه نام نه ملگري شته[2] هونبره گنچ هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا کړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مې هېر دِي ښایسته   په طور د مین یم گڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو   پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژني   چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دِي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سرَه ساز باز کا   په قول په وعده ځکه تېر ببر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا   په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو   په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځواني ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځواني چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لَره بویه   په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېني   دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ   طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وئ معشوقه په اصل لویه   دا کار ئې منظور ندئ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده   دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غواړي په کوځه کوځه د گرزي   په هر ښهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه   اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سرَه مهر   سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ   که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك گېری شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ویلي چه زړه یو دَي یار دِ یو دئ   ښه ده دا خبره چه سر یَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د یار له مخه دور وِئ   وخت دَ یار دَ وصل کوک په کوک نارېِ وهَل څه
خوشحال دِ ښه چه مرِ کړ ته په کوم توکي دلگیر یې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ویل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق یم که فاجر یم دَ خپل ځان یم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
لیونی که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاڼي گلونه دِي خبري   دَ سرِي کرده دَ وني ثمره
نن یوازِي یك تنها له یاره ښه یم   څوک د غیرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرېِ نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وېِ چه گلونه پرېِ کره
شاړي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مَرَنی لیندئ به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوېِ ښه[3]   په مدت دَ دیدن ژمنه کوېِ ښه
په ناستېِ دِ رغېدن دَ بیمار وشي   په وَلاړي پښېِ پوښتنه کوېِ ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخیست   وړاندِي ځېِ تر شا کتنه کوېِ ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر کله ختنه کوېِ ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ یارئ   وېزارِي دَ زړه دنَنه کوېِ ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدېِ   بیا گله له دېِ غمجنه کوېِ ښه
هم په څو رنگه عتاب کړېِ بیا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوېِ ښه
په زمان کښ یو گلزار دَ وصل نهال کړېِ   بیا پخپل لاس ئېِ وکښنه کوېِ ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ   چه مانه له خپل مینه کوېِ ښه
دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرېِ دَ مالگو دُوړَوَنه کوېِ ښه

خوله مِي غوښته له نگارِي را ئېِ نکړه   دَ رقیب په خوله شوه آري را ئېِ نگړه
ما وېِ دروومم ستا له وره دعا راکړه   په فریاد او په چیغاري را ئېِ نگړه
صبوري له جفا کاره یاره غواړم   را ئېِ وکړېِ ځَني چاري را ئېِ نگړه
په یوه جلوه له ورایه رغېدېِ نور   دا ځَما سترگي بیماري را ئېِ نگړه
دَ یوېِ غمزېِ په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئېِ نگړه
په امید وم چه یَوه پیاله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئېِ نگړه

---

[1] شاړ یعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوېِ قلمی څخه را نقل سوه.

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ويلې که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسِي نه چه ئې د زړه دلاسا نزده دلاسا لَرِي تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه کښلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسياري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سړِي په خيريت ده تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي معافي ئې دَ ګناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَړه په چا ورشِي هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي همګِي واړه له ځايه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبيب اللّه دئ په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[1] چه ځار ځار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابهَ
د سمند سمونه سره په وينو درومې ګوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابهَ
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل که دِ وېره شوَې له خونه له عذابهَ
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي هسي ډار کَوم زه هم ستا له عتابهَ
چه د کښلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابهَ
که فتنې او خرخښې د کښليو دود دي نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابهَ
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابهَ

دا ځما زړګی پخپل زړګوټی[2] نَسه[3] چه دي زړه دَئ ځما زړه هم هسي کَسَه[4]
دا دَ وړکيو خوي د څه ونيو په لاس[5] کښ چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

---

[1] له نقابَ.

[2] زړګوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه ليده شِي　　روخ ئې ندي چه سيالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي　　خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي　　که سړی دي که پېړی که کوس[۳] وغسه
چه يو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته　　توبه توبه دَ ختکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزريو باندي تيځ[۴] کړم
تا ته څه رنگه گيدړ شوم رترومي[۵] کسه

دلربا پسره راشه　　ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښايسته دِئ　　تر هر جا بهتره راشه
سر تر پايه واړه ناز يې　　ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده　　په خندا شکره راشه
چه دي نه وينم هېڅ عيب　　تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي　　په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم　　د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم　　اې ځما دلبره راشه
څه به وايم چه بې تا مرم　　اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[۶]　　د چندن شجره راشه
چه دي نه ويني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ يار غم به په تنها صورت زغممه　　دا بيدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِی مِي غمازئ دَ فراق دِئ　　زه ئې ځَکه په گرېوان کښ تويَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده يم　　چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه　　دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِی　　څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[۷]
آشنائي له جدايَی سَرَه ښه ده　　دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبيبه خلق هيله دَ شفا کا　　زه خسته دَ خپل طبيب له لاسه مرمه

---

[۱] يوه ونه ده چه ترخه ميوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بيور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[۴] تېځل يعني د آس تند ټوپ.

[۵] عيناً وليکل سوه.

[۶] يې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه ځاځکي ځاځکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده — نزده چا چه قراري ئې په کوم ځَاي ده
بندیوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم — نندارہ مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي — په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي — دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم — چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځې په ما ظلم، ستم وشو — زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځَاي مي په څوکی راځِي فوزونه — د بد به مي دَ مزري یا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ — اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو — محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
گنُدِي وِي چه بازي بیا را وَجار وزي — همگي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي — عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورِي واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده — چه میشته ئې دَ محبوبي په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي — که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځَني غوارې هم به وکړم — تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
دېری میني آشنایی څه په کار ندي — یَوَه زړه لَره یوه آشنائي بس ده
چه دوه ښه خواړه مَین سَرَه دلگیر کا — دَ غمازُو وینا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي دېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ — چه د گلو ننداره شِي انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو — لاس دِ لا لَرِي شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سَرَه سیالي کا — خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر گله — په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شي — سور پېزوان د ستا د پوزي[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږي — له هغو خبرو ونیوَي صماخه
په بېمارو سترگو تل پهي[3] کښېښوې شِي
د خوشحال په لېمو پېنه کښېږده گستاخه

---

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزي.

[3] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله   دَ یارۍ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ   څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي   کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې   چه دَ سترگو دِ گولۍ دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] بِدم واړه خسا[3] کېږي   چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي ماڼي مه کوه پخولا شه   خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم   چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې   حال به وَوینې دَ موږ دَ ځان زواله
دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده   په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې   دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغنی[4] ککر کړې   لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښی پکښی گوره   له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم   دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ   هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5]   چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږِي   که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو   مسله مي دَ آهو پسِې لنگ نده
کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځَنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده   وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې   په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ   د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ   تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې   چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ دِرومي مال دِ دِرومي پت دِ نه ځَي   د سړی د چارۍ کل خوبي په پت ده
چه یَو ځَله زړه دَ چا په مینه بند کړې   په شلول ځَني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي   تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي   په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ښښي   يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کښو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده   چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره   څه دِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي   دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي   کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې ګوره!   سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې   که دي ږيره کربلا ده
دا درګاه يوه بوډۍ[1]   ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا   دا هم لويه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو   چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ   کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ   لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ   درندی کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي   د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي   چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادی په اميد اوسي په غم کښ   تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود ګوهر په لوي درياب کښ پرېووت   غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته   هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي   چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځَي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و ګلشن ته   د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟   د ګلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځَه وخته سجود کا   زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَړېږم   که هر څو په ځَير ځَير ګورم و ديدن ته

---

[1] دا ځَائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدي   چه په شین[1] شین درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځیو په منځ وینم   د جبین تخته دِ ښښې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې گرې کله مهر   زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
که د ما په مرگ دِ زړه دَي دایم زه هم   ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندي بل کړه په ستنه[2] شه   چه لوگي دِ ننه نه وزِي پیرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[3] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازۍ سل اوخه   چه ځما له کاره تښتِي په فرسخه
د یارۍ په کار و بار کښ فهم وکړه   چه را نه شِي د بدانو سینه یخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یووړل   له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه   دَ مېږي په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وریته شول   ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول   کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[4]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا یې دَ شهۍ چاه زنخه

دواړه شونډي کړه په بیارته   دُر ریزي وکړه خپل یار ته
زه چه ستا و مخ ته گورم   زړه مي نه کېږي گلزار ته
گل له شرمه خولې پرېږدِي   چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندي جوړ شي   منتظر یم و خپل وار ته
گله دا دربانده[5] ښایي   چه ځیر ځیر گورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا   یار، دم مه وَهَه اغیار ته
آئینې وته نظر کړه   که دِ مینه شِي گلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سَرَه جفا کړه   دَ اغیار سَرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړي   دَ هغه سَرَه فتنې جنگ و غوغا کړه
هغه ته یې چه له ما دِ محبت کړ   که غه هونبره مینه ما سَرَه نور چا کړه
که په اور مي کښینوې په اور به کښېنم   چه دِ ځاَی په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[1] تر دې کلمې لاندي محشي ناز او خیال کښلي دي.

[2] ستنه یعني واپس او تر شا.

[3] ما خوشحال ده قبول کړې.

[4] محشي زندۍ تر لاندي کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[5] ورباندِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ يارئ — څه کرم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرگ دي زړه تېغ را واخله — دَ قصاب غُندِي مي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيوارئ[۱] د سبگل نه يم[۲]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ بېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه — لاس مي مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې — ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنگ دَئ — سر هوا لويي دا هوبېره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو — تِگه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې — ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښي زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوړ[٤] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفيني نموړه[٥]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه — ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونگو باندي اطلس لکه شړئ وئ — په نادار باندِي سړيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلی خبري وايه — نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه — که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې — چه به زه پرې ماتَوم دَ زړگي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترگو — بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ گلونو قدر چا زده — يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ — چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې — بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ — ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم — تا خندا زده ما ژړا زده
رنگ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[۱] د دې مسرئ معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرئ معنی حل غواړي. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دی:

خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دی — د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روړ پطړم پي دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[٤] چه خور نشي.

[٥] محشي ورته کښلي دي: يعني ړمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه   په چمن کښ رنگارنگ گلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[1]   که دِ زړه څما په مرگ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ   ستا دَ سترگو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم   چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو   چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه   ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره نارې وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ   چه هر گز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا   هونبره ډېر ورباندِي کښېږدِي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه   کله بیا خوبي دَ پاڼېُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړې   چه دَ غرونو غرڅه نه گرزِي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري   را څرگند شول واړه دو اویا گروه
پخپل زوې او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې   څما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترگو   دَ رنجور غُندِي مِي بیا له سترگو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه یو رنگ دئ   سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوږه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   تِگه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
څما یار چه میخوري کا په بدل ئې   ولي ما لَره راځه دَ درُدو روړه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموړه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه   دَ شونټی[3] له روڼایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا   له دې هسي ښڼایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرگونو جن بدرنگه   له دې هسي کتخدایی[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي   دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] یو راز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوی عموماً د لرگو څراغ ته هم شونټی وائیی.

[4] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي | له خودی خودستایی توبه توبه
که هزار رنگه شيخي، زهد، تقوا کا | دَ جاهل له پارسايی توبه توبه
چه عمل ورسَرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له گويايی توبه توبه

درخو[1] خود په آدم خان باندِي شيدا وه | تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ | په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ | دَ عالم سَرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټی ئې شګفته کړه په چمن کښ | که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو | ستا دَ مخ خوبي تر ګلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت آفت ځني پيدا شو | څو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره | ته به وايې په دوزخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سَرَه درسته مخامخ کړه | چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ | ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اګاه | امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې | په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ | هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير آباد لَره دِ را يشي لښکره | چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږي | ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي | ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه | دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه | په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښبُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي | درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته | ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده | وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پېښ شي | دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي | را څرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه | دَ شرابو سَرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده   چه موسم دَ بهار تېر شِي بیا خلل کړه
چه یَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وِئ   خدایه څه دِ دَ عاشق ټټر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانګیر شاه یم   راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترګي خو توري بلا دئ   درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځله شیخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نیژدې نور ئې کښل کړه

د ښایست سرَه سل نوري چاري بویه   چه عاشق په ځان مَین کاندِي مهرویه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئ   دریغه دریغه دَ مهرویو ګفتګویه
عاشق یو لکه لېوه په شمال پائي   بل په غټي سترګو خوب کا لکه سویه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي   دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لویه
ځما دواړه سترګي جوي ته سبر قد یې   سبرونه جدا ښه نده له جویه
اوس دَ جونو هوس مه کَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږِي له دوه مویه

دَ لیلې دا مخ څو ډېره زیبائی ده   دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
که مي سل هنره کړل تر سرَه نشول   یوه څرنګه نابوده آشنائي ده
چه د سترګو ئې تقوا سره مېرڅي ده   په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سیوره په ما وه لکه بادشاه وم   ستا دَ تورو زلفو سیوره همائی ده
په وار وار را څخه یووړل عاشقیه   که هر څو را څخه پوهه دانائی ده
'چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته   تر دا هسئي وصل به جدائی ده
دَ خپل یار په مخ اوس ندي مین شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مینه ځائي ده

د دنیا دَ سود دَپاره کونې او کوره   څه خو شرم مروت وته وګوره
په درست عمر هغه ځاي ورپسې غواړې   چه دِ پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړګي باندي د توره سوی داغ شِي   چه دِ توره یا پیسه وزي له کوره
د لوي غره ګنډي پتا باندي پریوزي   چه دَ کوره دِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنیا مینه پتا باندِي دریاب شوه   ته پدا دریاب کښ ډوب لاړې هر ګوره
که پدا دریاب کښ هر څو لا نبوزن یې   عاقبت به پکښي بیا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنیا ټوله   دا به واړه دَ اجل سیلی کا خپوره
ګورستان لَره به هسی شان مفلس ځې   لکه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقیده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقیده نوره

دَ دلبرُو په ستایَنه   ما پخه کړه خپله ینه
ناترسي دَ دیو ګوره   چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم   که دَ حال وَي گوېږنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي   لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده   ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله   که دِ چېرى اندېښنه کېږي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي   يَو زمان مي باندي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاږي   لکه مست لَرَه کباب ځي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېوې فتنې جلوې مانې کړې   هونبره کېږي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډې د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندي زانگي   ښاماران دي دَ چندنُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښې پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

[1] گروېږنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو ګلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه ګلونه سږ کال نشته
راته څه وایې چه یار پتا مین دَئ   مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سرَه به نکا مکر دروه   مګر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به دَ خپلوانُو سرَه حؤک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه ولیدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر ګروه
دَ محنت په وخت یَو مل را سرَه نشته   دَ راحت په وخت زرګونه وُو انبوه
په خوښیه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ ګزار په ځاي اوس نه وینم هوسیه   په ځواني مِي له کبلي لیده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه   که[1] دي وَ ویني یار وار وې کورَ کرهَ
چه وَتا وَته نیژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځنِي ګرزه تورَ ترهَ
یو یو هور[2] دي چه شاهین ځني آلوزي   مشګیرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په یاد نشاط وِي دَ ګلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښیو مرغلرِي   دا ګوهر په دواړُو سترګو ووده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور ګرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په خمار ئې سترګي سرې و بله اُوښتي   نیمي شپې را باندِي راغله ناګهانه
سپینه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وینا کړه را بیانه
زه خورې زلفیني ستا په پالنګ راغلم   ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور دروِمي   نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پیالې ئې پیاپي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنګه حاله خبر نشوې   شیخه ځکه ځما چار دَه په تا ګرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هیڅ بدی را باندِی مه وایه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ یار باده پرست وَي

[1] که ئې ووینې.

[2] محشي ځاله ورته لیکلې ده.

[3] یعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم كړه دَ توبې خونه ويرانه

ذرې ته چه هسِي برېښې منوره　　كه پوهېږې دا برېښبا دِ ده له نمره
وايې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته　　زه به لار درته پيدا كړم بې هنره
دَ عشق شور كه دَ عاشق دَ زړه قضا دَي　　له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي　　دا به شوې چه يار مِي ته نيوې په غوره
راز ئې ولي ښكاروه ښه چه په دار شُو　　دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
وير مِي دا دئ چه له كښلو به جدا شم　　څه له خپله سَرَه نه دَه ځما ويره
زه به غوړ دَ ناصحانوُ په پند نه كړم　　كه ئى اروې دا وينا ده مختصره
وايِي وَمرَه چه دِي زه له غمه خلاص شم　　حُما دا دعوه لنډېږي تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندِي دلبره

راشه كه ئې اروې دا خبره ده نادره:　　چه وَواته له سترگو هغه ووزي له خاطره
مرم چه جدا كيږې ته مي روح يې كه پوهيږې　　مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مِي مَرَور شِي چه په نورو دِ نظر شي　　بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ ليلا تر حسن تېر دئ　　زه چه دِ مجنون كړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرِي دِي نگاري هوسى سترگي پري واري　　تا غُندي به نه وِئ شوخه شنگه دلاوره
شونډي دِ ياقوت دِي غاښ دي دُر دَ زړونو قوت دئ　　درسته دِ دا تنگه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځبېښه چه ښه كښلې شِي در پېښه　　تل شكر وَكاږه چه شكري خورې شاكره
ډېر دَ ملك شاهان دِي چه دَ كښليو غلامان دي　　تا دا قدرت وركړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خياله څو پېښې كړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنگ كړې، مهر جنه هم قاهره

راته نيسي جانانه، دَ شرابو پيمانه　　دَ شرابو پيمانه، راته نيسِي جانانه
معني په چغانه، راشه بيا كښېږده لېندئ　　راشه بيا كښېږده ليندی، معني په چغانه
كور دَی دا كه بتخانه، بكښي ټولي جونه ناستي　　پكښي ټولي جونه ناستي، كور دَئ دا كه بتخانه
پاس په سر د آشيانه، تور كارگه قمر تر لاندِي　　تور كارگه قمر تر لاندِي، پاس په سر د آشيانه
گوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي　　زلف و خال دَ هغې مستي، گوره جوړ دام و دانه
په گيسو كښېږده شانه، چه دَ مښكو بوي لا ډېر شي　　چه دَ مښكو بوي لا ډېر شي، په كيسو كښېږده شانه
عشق مجنون كا فرزانه، شك گمان نشته پدا كښ　　شك گمان نشته پدا كښ، عشق مجنون كا فرزانه
ته عاقل زه ديوانه، څه مو روخ دَ ملگريه[1]　　څه مو روخ دَ ملگريه، ته عاقل زه ديوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال خټك ويلي
ما خوشحال خټك ويلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملگريه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگینه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر یوانه
خداي دِ تا له وړیو سترګو نه وژغوري دلربایه چه ټېکه په جبین کښېږدې او سینګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګیسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولی ِشي پرېشانه
ځان و زړه مي ِهم چاپېر ور سَرَه درومي اې نګاري چه ګهي په شین شین په انګړ کښ شي روانه
دین و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم چه یَو ځان دَي راته پاتو دا به هم یوسي له مانه
دَ یارئ دَ آشنایي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[۱]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بیا واله مجنون شه ښه چه شه پخپل یار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شیرشاهي وُ اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ یار د مخ له خیاله بل فکرت مي له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتیاق ئې دَ سرو شونډو که مي ویني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غیرو چارو مبتلا وُ چه له غیرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم چه دَ هند پلار مي یون شه ښه چه شه
هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندئ چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرئِ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وایي چه وئېږه وایه وایه وایه له وَیلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا یې که زه وَمرم بیا به وایې مرمه مرمه مرمه څو لا پایم وَ پوهېږه
څه وایم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې جګي جګي جګي په رشتیا مي مه قهرېږه
تل دِي تېربده دي ښه له هر چا سَره ښه دي ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه وینه وینه وینه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدِي غاړِي غرُونه دَ خوشحال په فریادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه مي یووړ[۲] یو خورد ساله ښایسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه دواړه ورځَیي ئې هلاله

---

[۱] دودونه پټ ندي له تانه.

[۲] زړه مي یووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ　　را پيدا دَ باز له ځاله
ګلعذار ئې لاله ګل دئ　　غاښ ئې دُر شونډی ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې　　سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي　　دلربا شيرين مقاله
تر يانه پوری پوچی[1]　　دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه　　سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته　　هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي　　دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ ګل تر پاڼيو　　تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي　　ګلغدار تر لاله لا ښه
توري سترګي توري ورځې　　تور باڼه اوږده والا ښه
تنګه خوله حقه دَ لعلو　　غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
ګبينه ئې سر دَ ژبې　　دواړه لب ئې تر حلوا ښه
ګلرېزي کا په خبرُو　　تر شکرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ　　په جفا ښه په وفا ښه
که مي وژني تېغ را واخلي　　دَ ده تېغ لګي په ما ښه
که هوا ده دَ ښه مخ ده　　نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ　　هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه　　زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځګرخون وه　　ويراني ئې راشه ګوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم ګڼله　　چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره بانډي پرېوزي　　دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله کښېښول　　ظالمي دَ اورنګزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم　　چه ځما دَ زړه متاع باندي ګرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا کړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه　　د ګلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ ګلونو عمر لږ دَئ　　په جهان کښې دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[1]   مگر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ   ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره   په ما خوار باندِي يا زهر يا گنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله گښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم لا تر اوسه   تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځَني[2] بعد هم خيال دئ   له هغه چه[3] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځان يم   دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځما خبري، خلق کا په نيژدې ليري   په وگړِي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو   هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکى ئې د مژکان دِي چه بلا د ما د ځان دي   ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم   له عالمه بېگانه وم، بېگانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ   دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه   له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه   د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو   نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه   که مي خو نه سِي تاراجه
ور گدا دَ ميخانې شه   که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي   دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره   ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله   بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم   مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره   خداي مِي مکړه د غمه[4] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ   ځان لازم وينم هر گورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم   ته خپل شرم وته گوره

---

[1] د بهار په سيل نه راځی بلبلی.

[2] ځني بعد و هم خيال دئ.

[3] چا.

[4] تغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه زاد بندي کمين يَم — هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مي واړه ته يې — بې تا نه پېږم[1] په توره
بد غليم راته په ځَو[1] دي — له غليمه مِې وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله — سنگ به سينه ووړ کړي ستا له هسِي سنگه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترگو ولاړه — ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! — وار په وار مِې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ — اوس مي په دا کار کښ سَرَه درست وپسندله
گل چه شگفته شِې عندليب باندي نارې کا — نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
ياد مِې هغه وخت دئ چه په شپه به سَرَه ناست وُو — شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندِي لگېږي — اوس مِي دا خبره په زړه ښه وَلگېدله
تل گونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه — ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلي دَ خوشحال خټك په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترگو کښ فتنې کاندِي خوابونه — تورِي زلفي دي هم ډېر لَرِي تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ — را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حوري که وَگوري ستا مخ ته — نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِي له جماله — لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم — نور مى څه دِى دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دَئ په کوگل کښ — تل مي خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه — دَ يارى په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې — هم لتا ښائي‍ِ دا هسِي ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښې کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه — چه گلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ — چه خبر شوم دَ گلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده — چه مستېږى دَ گلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سَرَه جار وَزِي — هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
گل بلبل سَرَه ښه وصل لَرِي دريغه — که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وئ — سرښته دَ عاشقى دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ گلزار نکا — هغه څوک به انديښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ — که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ — و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گورې — کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مي يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته — نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيښبه مهينه — پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ — جگي جگي جگي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا — گل دَ بهار ندِي را زېږِي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وِئ — هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلي په سرود دِ گوتي کښېښوې — څو به لا وبا سې دِېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلي نوم دِ خپور په جهان نه وُ — غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډو — دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږي ستا له شينه[2]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې — دَ زره ليدوني[3]دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ — اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې — څه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره — هر چه همت ناک دِي که په کور لړِی جوينه
زانِي بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا — هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان تېرېږي — هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه بِيره دَ مردانو کد خدايي دَه — دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سرِی چه غاښ په ځاي وِئ بِېره سپينه — پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده — تر دا کله بِږره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا — که په ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ — په معنی دَ خوږو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه — لاس و دست ئې نه رسيږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو — لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
تورى بِيرِی سره وصله ناداني ده — سپينی بږري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي ننداره دَ کښليو نکا — چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو موميائې دَه

---

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[3] يعنی د زړه سترگی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه — یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کوي پروا پرې نکړم — دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ — په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي ناري کړې — چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ — چه څَما بلا څما دَ سترګو تور شه
که ګداي له لوږي مرئ علاج ئې نشته — چه د دور د خواجه روزګار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه — ولي ستا له لاسه داغ باندي انګور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا — دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه
هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲] — آشنایی ئې دَه له غمه زه ناري وهم عالمه
زه ناري وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه — عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي — چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي — چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي — نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ — چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَری محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وریپسې غواړي — هغه دُر وریپسې غواړي، چه بهار لَري اعظمه
چه بها لَري اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي — هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي — په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي — په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه
څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه — پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه — کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله — چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه — له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره — حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن — پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] ستَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پيدا شي دَ خوشحال په لاسو راشيي
هيڅ تقصير به ئې ونکا دَ يارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پيغمبره — اول ثنا دَ خداي ښايي بيا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئَ په معني کښ ستا پسر دئَ — تر واړُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو — گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعيل مَړي قربان کړ[1] — چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسى په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ — تا وليده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسى ته څرگند نه وُ عِسى ته ښکاره نشو — په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه — موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږي — پکښي راشِي په چا نېکه په چا شومه
ځَان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره — نجومي ئې که خبر دَئَ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئَ — بېهوده خبري مه پېمه ور درومه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي — هر سړی لَرَه ورځَي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي — دقيقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گډُي[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ويني — ولی نه وينی په زمکه باندِی لومه
په تمځَرى نن دَ گانده حال معلوم دئَ — ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي يکساني — نن يوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي — چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال يوه هغه دَه بله دا شوه
بيا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه — تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته يې — که ياران لَرَم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم — دا ويي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم — جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼيه به دِ ومرم — څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي — څربښت ببل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي — چه خرښه گڼي تر آسه
دَ اغيارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگك.

[2] يو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپينه   هوسی سترگه مه جبينه
خدايه ته وَ ماته راکړې   يَوَه سبزه نمکينه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرينه
چه هر ځَاي وَته ئې گورم   ښايسته کښلې مهينه
هوسناکه ښېوه گره   شوخه شنگه زړه سنگينه[1]
دَ يارى په علم پوهه   سخندانه نکته چينه
ورځ و شپه کا ځَني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مينه

که هيڅ نه وائ چه ويل راشي له ياره   ټول دَ يار مهر په لاس راکړه ريباره
سره لاله په هغه مځَکه شگفته شِي   چه خولې دِ باندِي اوري[1] له رخسارهَ
دَ غمزې په تيغ مِي وژني زه دعا کړم   چه ځَما په خون ئې مه نيسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په ياد وِي   بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه   خلق څو گلوُنه وړِي له دِې گلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شِي   چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سيند کښ ډوب کړې هم به سېځَي   چه شېځَل ئې په نصيب شوله روزگارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځَغلِي   نيم بسمل ئې په ځاُی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځَاي ونيو نور موړ شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که گذر په خير آب آباد وَکړې نسيمه   يا دي گشت وشي دَ سراي دَ سيند په سيمه
په وار وار سلام ځَما ورته عرضه کړه   ور سَرَه ځَما دَ لوريه څو تسليمه
اباسيند وته ناره وَکړه په زوره   وَ لنډِی ته وينا وَوايه حليمه
کندي وي چه بيا مي ستاسِي جام نصيب شي   په گنگا جمنا به نه وُ له قديمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظيمه
که دَ نهر اَوبه څښې گلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
چه سړې اوبه دَ غره نشته په هند کښ   تری توبه که واړه ډک دَي له نعيمه
تل به هيڅوک نااميد په جهان نه وِئ   په کريابو کرم کېږِي له کريمه
دَ ويشتلي وَ صحت ته اميد وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ريمه
خدايه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورحځَي لېري دَي دوه نيمه
عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږِي له حکيمه
هميشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[1] دلنشينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دي تر نلگوس   ولي بيا چېړي لوهړ چېړي نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سړی بتر گڼَه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه   دَ اغزيو سَرَه گل لَري پلوسه[۱]
په جهان کښ بد خويي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو يوسه

ستا له خويه نه مې خوږينه دَه اينه   ځَکه هسي وهم کاڼې په سينه
که د زړه دَئ چه مي مينه در ښکاره شي   راشه وَنيسه وَ مخ ته آينه
چه د زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړی بس دَه پشيمينه
کله کله راته گوره ستا نوکر يم   راته بس ده هم دا هونبره مهينه
خزينه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزينه
وايې ته کله په مخ ځما مينَ شوې   ستا په مخ باندې مين يم ديرينه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندې   خوښ يم ستا دَ رقيبانو په کينه
ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که گورې   چه وَ کاڼې ته ېيژدې شی آبگينه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درويش بوريا، ټوپیَ، پشمينه
انگوري ترخه شراب ور لَره بويه   ميخواران له گبينه لرِی گينه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښي خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدينه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جويه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه د زړه[۱] کړم را کناره
به که گويم از فراقت   چه مې زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرايت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مِي ستا وَکړه نداره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ويشتليُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   نداره دَ ابا سيند له مير کلانه
په تيراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بيا مي کوم لوري ته ته بيايې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان يم   درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[۱] يوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ　　اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ　　لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا　　گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختکو دَ نفاق له ناپوهیَ　　يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندئ　　چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه　　خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره　　آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه　　تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمايه دلربايه　　د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[2]　　زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وجار باسم ځان ته　　له ښاديَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي　　نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي　　تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره　　چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ　　خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه　　عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه　　بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم　　دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي　　په تورکي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا مونډې په کور کښ　　نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پايو سرې دِي　　هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقى بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه　　دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي　　ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ ننداره دَ هغه مخ کړم　　چه له ډېري پيدايىِ ناپديد شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بيت عېباً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژونُدون موندلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازمېښت کا   چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري   که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ   په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[1] اغوستي په ښو سرې کوښي نو خطه[2]   څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښښېني واړه يَو تر بل بهتري   خداي ړوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُندِي نا ګاهه ځما خوار کره سيده شو   راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[3] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته   څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شي له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مېَ کا دَ وتلو   څوک پکښي لاهو شي ځني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غړَوِي زړه   سترګي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ   ژبه ستا وېَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې   دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو   هم پتا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې   خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي   کار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ   څوک دا غوښه کښی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه   چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني   بله ستا په ډَول نشته رنګينه
يو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[1] يعنی کالي او لباس.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

بې پدا چه ښایسته وُو وته گوري   په بل ځیز مي له چا نه کېږِي کینه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشینه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخی ندی   دَ درېوش دَ سر ټوپۍ پشمینه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون یم   چه مي نشته په ډېر قرن قرینه
دا څه راز د میني ندئ په کوگل کښ   دا مي ینښې دَه په زړه کښ گنجینه
مَی خورۍ لَره شنبه خوښَوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدینه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بیرون شه   دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځَگر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرگردان یم   پدا دور مي درست ډَول دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري   ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[1]   چه روان مي تر دا دوو سترگو جیحون شه
هډیره ئې دَ شهید په ځنگ کښ بویه   هر سړی چه مړ په توره دَ بیلتون شه
په گلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي   دا گلزار چه په بیاض ځَما زرغون شه
چه درست کال ئې بیا بیا وایم لا یو راز دئ   دا یو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستایه واړه یو راز دئ   عبارت که مختلف شه یو مضمون شه
عشق خوشحال وته یو هسِي سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قیل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه   بانگ دَی دَ چرکانو په هزار هیله سبا شه
رایشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندي   وار په وار پرې تېر شي اوس که گورې وار ځَما شه
پیغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر   هد هد دَ یار له لوریه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ گلو کله آواز کاندي   چه دروميي له گلزاره په چیغار چیغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي   ځَما دَ زړه طوطي دَئ چه نن گورمه گویا شه
رنگ چه باندِي پرېوزي آئینه دَ زړه تبۍ شي
زړه دَ خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شیرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه   ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ   که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه   که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نگار دَ محلونو   که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خیال راتلم وَ کور ته   سور به تل ځَما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوریه   په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خېلو کډی ولاړې   پدا ږغ مي ځَان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنگیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[1] تر ځلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کاروُنه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه — دواړه کسي واخله په سپين مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انګڼ کښ مخامخ چه ورته ګورم — تور لونګين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي — ګوره که ږوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي — ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ — غم دَ بېلتانه ځما زړګيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا — واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي — چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سريښي ستا په ميم چه درته ګوري — په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه

نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سَرَه مي هونبره دَه کينه — و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما ښېغمه نکا په دنيا کښ — زه او غم سَرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه — چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم — په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ — که ئې بيا مومې په قرن قرينه

لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوړده کړه پما نن شپه — دَ جوزا شپه ئې ېلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه — په هيچا باندي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي — په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ — که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته — که تېرېږی په تونګرو په برستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ — چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي — ښخه شوې وه دَ ورځې په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر — خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه

دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ — نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ
نه به سترګي د سړی په چا خوږې شِي — نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاڼي خوره په غره کي اوسه — نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې — چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي — ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما ګله.

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[1] بادشاهي شوه
عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم
ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم
حيف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځايه ئې گناه لَره پيدا کړم
که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه
يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ
چه قبوله مي دعا سحرگاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي
دَ طالع تر روڼا ښه دا سياهي شوه
زه دَ يار په جفا هيڅ آهُونه نکړم
راته غم دَ رقيبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول
ښه چه اوس روا دَ ميو مناهي شوه
سربازي يا دَ پتنگ يا دَ عاشق ده
يا قسمت دَ مجاهد يا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځله ئې راوله تر غاړې
چه ببړئ مي پدرياب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آگاهي شوه

که په زړه کښې دِ د يار مينه ځايی ده
سکه ناحقه دِ له غېرو آشنايي ده
مخ ئې کله دَ يوسف غُندې زيبا دئ
دَ يوسف تر مخ ئې زياته زېبايي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا
په دلبرو مسلمه خود رايي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې
دَ لبانُو مچه راکړه موميايي ده
زه او ستا دَ دوارُو شونډو مَي هغو زده
چه ئې نن په لاس نيولې پارسايي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ
چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوايي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږی
بل دوږخ په جهان نشته جدايي ده
په پېغور په تور په زور به ځني نه ځې
دَ هر چا چه خپله بخره شيدايي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مينه ځايي ده

که يو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه
د ښايست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا
په زلفينو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي
په[2] چشمانو ئې دنيا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي
که چا بې وخته بيداره کړله له خوابَه
د خاطر ويني ئې نوش په ځاي د مېو
بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو
چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي
و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[1] بهتره.

[2] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سېځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناگاهه را ښکاره شِي هغه خوبه زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نگون له غمه پرېوزي که په راي کښ د خپل ېبر درومي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدې له چنگه[۱] زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنگه
ور په ور کلي په کلي پسِې گرزه دروېزه که دَ دیدن مومې ملنگه
گل که هر څو ښایسته دئَ پدا باغ کښ که ئې وینې بیا اغزې لَرِي له څنگه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ گرزه په ببله کښ دي زوال وینم نهنگه
عاقبت به ککری ورباندِي کښېږدې تر څراغ چه کینِ وښَي گرزې پتنگه!
پند گویان چه عاشقانُو ته پند وائيِ دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنگه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنگه
هغه یار که په پالنگ را سَرَه نشته دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنگه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي دَ هغه سرِیُو څه له نام و ننگه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنگه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنگه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَرَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنگه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترگي په خوبه[۲] پخپل سپي[۳] ئی گمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځان کړم که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[۲] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ دېره ښایسته ئې نوم دي څه دئ   د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده   که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل بِدېِ هسي وايم   که باڼو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته   سنگین زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنیا سختۍ تل نه وي غم مکړه   په حلوا گندي بدل شي دا اتوبَه[١]
که په تور د عاشقۍ بندیخناه شي   د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[٢]
که مي لاس وربانديِ بر شي هېر مې ندي   دېر سرونه به چت پت کړم په میخ چوبَه
ستا په تش دیدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتیني محبت لرې مه ناړه   په یوه ناره ببل شوي یار وژاړه
دَ رسا ویشتلی کله توان دَ بِږغ وئ   په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[٣]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ   دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل ویاړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته   لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پټو سترگو کېږي   دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواړه
لیلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته   مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرگه هم جدا نه وِئ رشتیني   په یوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتیني میني دار د زوال مکړه[٤]   چه رشتیني عشق لَرِي سلام په واړه
دَ یار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنیا خوښي که لاړه لاړه

که ملیح يې دَ زړه مینه په ملیح کړه   که قبیح يې درومه چارى دَ قبیح کړه
دَ بهار گلونه دېر دِی واړه گوره   چه دِ زړه وِئ هغه گل پکښي ترجیح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وايې   دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصیح کړه
مسیحا دَ رنځ وَ هر لوري ته دېر دِئ   دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسیح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد کړ[٥]   زه به دکی پیالې اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه   چه دِ پټه کینه کړه اوس ئې صریح کړه
زه که بد یم هم دَ یار دَ سترگو تور یم   و هر چا وَته ځما دَ عیب تشریح کړه

---

[٣] یعني نفس.

[١] لېټی، اړوب، ږوز، د مېده اوړو هغه لېټی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[٢] جوش او خروش.

[٣] یعنی دَ گولی خراش او زخم.

[٤] نشته.

[٥] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې دریاب ئې تا لَره پیدا کړ　　دَ گناه له تور یو ځان لکه صبیح کړه[1]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگې لرې ښه ئې صحیح کړه

که نیمگړې پیاله را کړې ساقي تا زده　　همگي مدار په نیت دَئ باقی تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې　　که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[2] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې　　روایت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[3]　　حال مي خود وینې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق یم
ته چه تل په صورت چاق یې چاقي تا زده

که هوښیار دئ که نادان دئ که سادکه غله　　هیڅوک نه وینم دَ خپلي لاري صله
یو په غم شریك یار نه وینم په ملك کښ　　خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړیو غُندِي یُون دَئ و دانو ته　　چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه امید دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته　　وَ هغه لورِي ته نکاندِي هیڅ تله
خپل ویشتلې غرځه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ویني توئِي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سَرَه رفیق شه　　گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقیق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا　　شیخ دَ ښهر عبادت پرېښ زندیق شه
یو ئې اصل سَرَه دوه اویا مذهبه　　خدایه څه بني آدم فریق فریق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه　　په بلخیو کښ خو یَو سرِی شفیق شه
دَ اسمان دَ ستوریو هم و بله فرق دئ　　ځکه غوره په یارانو کښ صدیق شه
چه توفیق ورسره مل شه کار آسان دئ　　کل مدار دَ واړو خلقُو په توفیق شه
آزاده به له چا طمعه امید نکا　　چه به طمعه له چا کا کله عقیق شه
دَ غلیم مهر په هیچا باندِي نه وئ　　یو فساد وربانديِ کاندي چه شفیق شه
وَ خپل بخت وَته تسلیم کړه چه غلیم دئ　　همگي دَ غم په بحر کښ غریق شه
نور که سل پیالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طریق شه

گوره دَ یار مخ ته بیا لېمه پرې ولوه　　زړونه دَ بد رنگو رقیبانو ویلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې　　اوس ئې په وصال کښ دواړه لوریه کښلوه

---

[1] په توریو تور یې ځان صبیح کړه.

[2] طاقی.

[3] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پېښکښې دَه په وصال کښ درته وایم   دُر ئې په لَمن کښ ورته گوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم   خداې له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده   سپینه آئینه دَ ششت[1] خپل یار ته ځَلوه
یو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې   شرط دَ یارۍ دا دَئ زړه بل ځاې مه نښلوه
کډې دِې دَ زړونو ستا دَ مخ په لور روانې   واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاې ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړې هار مې دَ گلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَې پدا مینه   دَ نور چا به هسې نه وِئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسې نکا   لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندِې غاو کا زه حیران یم   چه له زړه به په څو لیرې کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وئ   هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوې دَ مښکو پټ شې په نافه کښ   نه به پاتو شې مخفې دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ   دَ ناترس خاطر ئې نشې په چا مینه
په ژړا مې به دوه سترگې وچې نکړې   که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته   په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ   هسې هم په ملك گلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ   په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندِې   نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته گران دِئ   دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول   دَ یارۍِ هم حساب شته
کښلې دېر وه ما ته یار کړې   تل دَ گلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ   که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ   چه لا ما غُندِې خراب شته
دَ هجران په شپه مرگ غواړم   ځما سترگو ستاسی خواب شته
چېرِی نه په بل مرگ وَمرم   دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مې وژنې کوز به کورم   له اشنا سترگو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَې   که د ما د مرگ غذاب شته
دَ چا مَې مې په کار ندئ   چه مې خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر   دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[1] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښې وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

[2] د لکه پر ځاې کله ښه ورسره لگېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته   قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَړه دَه که ډېره واړه ونیسه په تېره   په خوي دَ پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې   ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بریې، که قانع په خشك و تر یې   دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ   دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې   به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې ویاړه غم ښادي پرېږده دا واړه   واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته
بلا دِئ چه ټولېږی په هیچا نه پا تو کېږي   فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې   دَ یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ   آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې   په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه   قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته
پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی یې خپل هنر کړه
خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َیار دَئ نمر خو هسي وي کنه   لکه زه په عشق کښ زیر یم زیر خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري   زړه مې نه خوځې له ځایه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره   نه ځې نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا   ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه   تل مي ته یې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ   په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ یَوَه ونه تل تازه تره برخنه   چه ئې اُوړَي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مریي ور درومِي خپل مراد ور ځني مومي   په هیچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه
په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله   کیخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ میو را پلاس کړه ساقي گوره   په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان یوه لا تېره نه وئ   په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندې باد وړي   ته ئې وروستو دُم کره یې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته   صراحي ولي خالي وینم له مُله
په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه   کور په کور مي دَ رندیه کار ښکاره شه
چه مي پته په لستوني کښ نوشله   دَ هغې پیالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا   راته نرم هغه سخت سنگ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم   دَ خوښۍ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه   چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم تريِ به ځارېږم   چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري ناريِ وکړيِ   وېښ له خوبه په وروستی نري ناره شه
جدائي ورځني مرگ دَئ سړَی وَ مري   دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وړی هوښيار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه   نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه   دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم   په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
يَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي   کافي دَي خلوتي ته يَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم   که ستا له لوریه راشِي يَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو گل قندي به ئې خوشحال تريِ صدقه کا
که ته مي سر فراز کړيِ په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوگل کښ همېشه اسرار دَ زړه   آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پېښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي   دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونگري که دَ دنیا په سیم وزر شي   پدا به تونگر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې   په سترگو ئې علاج کړيِ، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ   چه يَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ   په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزگار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره   رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ   رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وايي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده   ما بې میه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو   دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږيِ   سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم   هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ   که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وايې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه   هسِي هېښ یم گڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم   نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دَئ   لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[1] در په کوگل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصیحت مکړه ناصحه!   خود پوهېږي چه عاشق نصیحت نزده
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم   زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم   له آشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئِ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه   بیا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ   لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه   هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په یوه ساعت ښادي په بل غمونه   په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرگونه   په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول   زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم   که دَ هر یَوه مي ساري سل ډمان کړه
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ   په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي   مال اُلجه بندیان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پریښ   لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا   دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته[1]   نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوږې شونډي به ئې نه مومې وَهَه ئې   سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي   د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگینه خبري وایم   پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بیا پس ته
و طوطینو ته مي پرېښوې خبري   دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
یا ئې رنگ یا ئې اَواز د ځان بلا شِي   څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عیب دِ نشته عیب دِ دا دَي   چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورینه   شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ   نر ښځي ئې واړه خو ټنگې ټنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښې ښه ملك هغه دئ   هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورینه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښ دَ سودونو کا خبري   یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه   کوز وجود برمنډ په سر څیره کښېږدِي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي   ډېرِي بې شرمِۍ دَ ژوندون دَپاره ورینه
جنگ لَرَه چه ورشِي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي   جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرینه
هیچیری د شولو دَ سړی برکت نه وِئ   شل شِي شول شِي شوم شِي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانئَ ویران ښهر دیَ خوشحاله
لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه   دَ خپل یار سرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړۍ   کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه   اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي   مینه کا دا هسي چارى آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ   په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا   زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلِي   گنُدِي اخلِي دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل   څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك کا   که پرې درومي دَ پایلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبري دراز نکا   دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه
زه خوشحال دَ آهو چشم میني سر کړم
دَ غرڅه غُندِي په هسي گړنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه   ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سرَه یو ځاي دي   پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز می له هر چا وړه[۱]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا   یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ   پټه په لستوڼي دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعیین رقیبان دئ   ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که می ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم   هر چه ستا په خوا دِئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دِي نگاري ښایسته پري رخساري   نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډي دِ حلوا دِي عاشقان دَ حلوا وړي   ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرۍ خنجر تر ملا شه   ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر دِ مختورى وشو رقیبه!   هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته   چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه   چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[۱] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا   چه نرگس په هسي سخته ځِله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته   گل په هونبره زیبابیه یار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځله[۱] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تیراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دئ   آفریدی دئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفریدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسایه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقیم په شریعت وِئ   بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنیا چارِي همه واړه فاني دئ   که باقي دَئ خو یو نوم دَئ دَ اللّه
چه یکلخُته دَ دنیا په کار ګښ غرق وئ   له هغه غافله زویه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شریعت کښِي گناه
کله کله چېري وَ وایي دا هونبره   ځَني ځَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پیشو غل مشه
یَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترګوُ احوال مشه
چه یا سېب یا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ویَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مینه د یارانو خاص الخاصه   چه یو ځَبله ځَارېږي په جهان کښ له اخلاصه
یو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شریعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له دیته له قصاصه
له لاس مي رقیبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځَما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځَما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خبږي اې خوشحاله له محیطه هم غواصه

نصیحت دَئ که ئې اروې درته وایي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وایي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مینه په دروېش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هیچکاره

---

[۱] هیله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خوړل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ   چه ئې سوړي لَره وړینه، یا میږَی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته   یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېني   یا یو یَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم   ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ   خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته   څو توانېږې ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم   وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي   چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه   خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سَرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته   همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم   له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو   که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو   که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل ګورم   سَرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي   که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار ترې لعل و در دِي را توئېږي   ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته   نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته

که هر څو دَ ځوانی عشق لَرې خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه   تر خانانو دماغي دي کنبلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا   کنبلِي مخ لَرِي ښېوې غنزې غنجونه
یا دَ کنبلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت   یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ   بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه   چه به کنبلیو لَرَه ځِي هغه رنځونه
بل سر مه ځه په دلبرُو کښ ئې غواړه   اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم   چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه   په چا لونې په اوړیو په چجونه

دَ خوشحال خاطر ښیښه دئ مات دِ نشي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګړه   یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ ګړه
په خندا خندا راځه غاړه غړي شه   د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه　　چه ئې بیا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئ څما زړه وړي　　دَ بازونو دَ شاهینو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئ　　ساقي زه چه زاهد نه یم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئ چه لیده شِي　　له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پیدا چرته سراغ کړه

نیمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره　　پریرویه، عنبر بویه، سمنبره
رنګینه جامې اغوستي زرنګاري　　سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپین والي دَ مخ سپین لکه مؤمنه　　په تور والیِ دَ طُرې لکه کافره
سر یې تور، ښیښه په لاس، باده څښلې　　دَ مستیَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ[1] ئې شرنګهار شو　　زه له خوبه را پرتاب شوم ډېر په ویره
ما وې ګوره ښاپیریَ وه، که حوره[1]　　چه دا هسِي شان په ما شوه برابره
توري ورځې یې لینده باڼه یې غشي　　غاښ ئې در قیمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَوې وَ ما ته　　چي و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پیژنې، زه هغه خوبا یَم　　بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان څما دَ خولې په کلِي ډېر دي　　بختوَر ئې، چه مي وَنیوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې　　حقیقي پیاله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ　　دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو　　په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډېر ارمان محبوبه ځِني درومي　　کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1]　　کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې مومم　　ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[1]
مست یم مي پرست یم همېشه اياغ په دست یم　　یو ساعت چه ځِي راباندِي غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ　　زه په ارمان تل وَ یوه ګل یَم ستا له باغه
ګل دَ عندلیب دَئ په قسمت دَئ په نصیب دَئ　　درومه درومه درومه په جیفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله یَو په لس کړه　　ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورځ وَرباندِي شپه دَه په تورتم کښ ئې میشته دَه
کله به لیده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده　　اور پرې پوری کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزیو　　تا ته چا وَیل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي　　له بیداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼې هسې رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ گرېوان په اوښې بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره — دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو — سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوږو زړو دي[١] چې دَ غره په ونو بَل شو — شنې دېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي — گوره هغه زاڼَي چه جدا ځي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ — شنې جامې اَغوستې دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي — راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مې نه کمیږي، په زمان، زمان زیاتېږي — زر راځه طبيبه گڼه مرَم دَ خداې دَپاره!
مرگ دَ رقیبانو بل[١] ژوندُون د حبیبانوُ — خدای ړو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهي په شمار دَئ دَ ژوندیو — رنځ چه لا دوا شې، طمع پرې کړه له بیماره
پاتو سرې نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ — ځکه ویره نشې دَ دردمنوُ له آزاره
هسې خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پردَی دِئ راته نه گورې له عاره

وړاندې وروستو دوه عدمه — پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې — که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وې — په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم — پخپل ځان باندې ستمه
دَ حرص په وزر گرزې — هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې — چار دِ تېره شِې تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا — چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر — څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي — دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي — غم به مومې له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه — په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې — زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولې ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارۍ شې خبره — گورُو[١] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[١] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي — ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[١]

---

[١] گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د گافور دَ پاسه ندي   ته ئې څه سيالي له توروُ زلفو كړې عنبره
څوک چه نظر وَكا هغه ښه كښلي دلبر ته   ځې له ډېري مينې دَ يوسف سوره كازبره
ته ئې چه دَ مخ سَرَه نن شپه برابري كړې   شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسې څيز دَه چه په چا باندې مين شوې   ولي وينځه نه وې تر بې بې شې په تا بره[1]
لارې دې بې شماره زر كوڅې دي تر معشوقى   څو به پكښې درومې قدر مه بِده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه كار و بار دَ عاشقَى   چار دَ عاشقى تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندې دوږخ دَه
شپه د جدايیَ كه رسېږې پيغامبره[1]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره   په هغه باندې سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده كا   وَ ناظر ته تل جلوه نكا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده   درخانى آدم خانَ كره مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې   بوره مور دِ ښاپېريه وه كه حوره
يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښ   جدائى له ياره نشِي بې ضروره
صبر تا لمانه درست په كاته يووږ   بيا وَ ما وَته وَيل كړې نا صبوره
زه لا هسى په يارىِ كښ غوڅ نه يم   چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لكه باد چه لوي نښتر وُلى په مځكه   هسي رنگ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترگو نور دئ   خداي دِ نكا دَ هيچا سترگي بې نوره
كه اسمان او مځكه خوله وبله وروړې
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه كار لكه په تور وه[1]   ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په كافور وركړه   ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي   په روڼا گوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو   يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځگر خوري دَ خپل زويه   عجب ښه مهر دَ مور[2] وه
اوه غله[3] پرې حواله وه   څه ناتار شه يو څه په كور وه
لږ ئې راكړه ډېر ئې يووړل   پوروړى ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړى پخپل كنگاش پوهېږي ښه   پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرگر د كر د كيلى هنر ښه زده   بازرگان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[1] محشى ورته كنبلى دى، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وېښته يعنى ځلمى توب او زوړتيا ده.

[2] محشى ليكى چه مطلب ځنى مځكه ده.

[3] يعنى اوه ستورى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هیڅ ورته د مټ خبره نکا عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خير دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته دَ نامرده پوړی مه خوره ځان خفه کړه
يار هغه چه دَ تنگځې په وخت پکار شې چه دعوا کا دَ ياری حال ئې زده کړه
چه تنگځه دربانديِ درشي که مېړه يې په تنگځه کښ دَ خواريه ځان ور مکړه
په خواري کښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئ يا دَ بل کېږه يا خپله گېږه بژه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زيست شي دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ آس دوند تلاښ په غشي په لينده کړه
يو هر بيت ئې دَ حلوا خوږه نمړی ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ويل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه چه مي خير کړ درست ځما دَ ژبې کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا ياري مي وليده په سترگو هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
نا همواري به هر گز ورپېښې نشې که پخپله اندېښنه سری هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی دَ هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه پخپل ځان باندې پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه شيخان پېران دِ واروي دا يم وايم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ايما تر دا پخوا کړه ښکاره به ئې اوس وايم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته راوړم دَ يار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبيحات کړه يَوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سينه سوي په طلب کښ که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه وتَلي يم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زيان ځما قبول دَئ

---

[1] سید راحت دا کلمه په معنا دَ قربانی او خونريزی را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غواړې نادانه هم فاني دنيا نابودهَ
په څو به دِ روزي شِي فكر وكړه دا دوه سوده

چه سر په مځكه كښيږدې زړه دِ ډوب په انديښنو شِي
په خداړو كه خبر يې د خاصانو له سجوده

په زړه د كعبې مينه د كغبې په لور روان شِي
يو غول دَي په بيانان كښ بل[1]سر سر كا بې مقصوده

يو وهم دَي كه څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو
دنيا دنيا هيڅ نشته كه نمود كه نه نموده

سيلاب دَ پاسه راسي په غورځَي په كښته درومي
موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده

اياكَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني كښ
د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده

په صافه ائينه كښ هر چه وويني په سترگو
په لاس اخيسته نشِي آئينه په رنگ آلوده

په څو رنگه كنجونه په هر لوري په جهان كښ
ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پيرئَ كښ اوس مټ كړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] گڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته
ستا دَ خولې تشبيه مي غوټۍ ولي راوسته

ستا دَ خوږو شونډو چه ساړه شي بيارته گرزي
ځكه مگس سر وَهِي دا هسِي دود ستة

زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو
څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته

ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو كښ
نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته

هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترگو گرزي
وينښ يم كه اوده يم كه وَلاړ كه نشسته

گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر
راغله سر فراز شوم ستا له باغه گلدسته

واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ كښ
چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته

گله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد كښ
چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته

ورَځِي دِ لينده دِئ تور بانه دِ تېره غشي
وله صرفه مكړه چه دِ ډكه ده درسته

تا ويل و ما ته څو ډېر غم غواړې له ما نه
ستا په غم خوشحال يم څو را درومي پيوسته

زړه لرې دَ كاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو كه د خولې خبره كړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه
نور همه جهان و ده وته سراب شه

چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله
تجلې به ئې له مخه ځِي آفتاب شه

چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لگيدلِي
درست صورت ئې سر تر پايه مشكناب شه

هر چه ولېږ له هستيه و نيستۍ ته
فراغت دَ دواړُو گَونو دَ غذاب شه

چه توروه ترخه قبول لكه درياب كا
هم هغه دَ قيمتي درُو مآب شه

چه لمبه ئې دَ آتش كړه په ځان تېره
له غه پسه دَ گلابو گل گلاب شه

كه په زړه كښ ئې سختي وه لكه پونډه
هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر كا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک كيِ، او لامبو په كوي لكه د لامبو كډو.

[3] هغه چار گڼه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ — په مثال لکه خسرې دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله — نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده — هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه — چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ — مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم درومِي بې روخه — وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِي زېرَی وکړ چه دفتر ئې — واړه ېک خاصه په کښلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وگڼِي ځان خاورِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلطه — زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سَرَه يَو شِي — محبت سره جدا شِي له نقطه
مه يکلُخته مړني شه مه غوولي — په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئ — کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منگل گاوزي غواړي غويري[1] — د شاهين حمله په زاڼي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي — د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه ببِړئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته — خداي ږو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وې چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم — څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لورِي — ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده — واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مې چه بولی ستا له مخه و گلزار ته — بل بهار به څه کړم چه مِی يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايیِ نظر نشته — يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سَرَه اختر دئ — بې مَينَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کَوِي په ځان اړ يم — معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[2] دَ عشق په توره لاړ شو — دَ عاشق سرې په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهې په لاس به در شِي — چا وې دا چه په درياب کښ گوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې گندِې پيدا شي — و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[1] د مرزي منگل کاوز غواړي يا غويره.

[2] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[۱] کافر کړم   څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[۲] غر نړېږي   لا پدا دَ افریدیو بصر نشته
دَ شمال ښَینَه کا په جنوب درومي   دَ ښکاري سړي په ژمنه[۳] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دِي حکمتونه   څو صابر نشې زلمیه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم   یك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د َواړو دلبرانو غوره ته یې   که دِ یَو لونگ په پوزه زیور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښ   واړه ستا دَ زلفو بوي دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بیا به وایې دَ خوشحال خټك پر نشته

یار مي بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه   په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه
یو څو ورځَي ئې په زړه کښ مهر ځاي وُ   بیا بې مهره ستمگار شو دریغه دریغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وینُو   مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا   دَ وژو می روادار شو دریغه دریغه
بې له تا مي دَ ځگر ویني خوراک شوې   تېر مي عمر په دا کار شو دریغه دریغه
پسرلَي[٤] چه تل بلبلو پر چیغار کړ   دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار مي غوښت چه مِي اندوه یوسي له دله   نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِي وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې   نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[٥] په بله
یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ   دَ جهان خوښِي ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه   اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم   چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله
که همه دنیا ځما په لاس و دست وَئ   ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورِي هسِي شان گزار دئ   چه پرهار ئې بل ځاي نه کېږِي بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې   لُمړي خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شِي   نور توبه له عاشقی له حاصله
ما په هیچا محصل نه وُ گمارلي   تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که یاري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

[۲] د یوه غره نوم دی.

[۳] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[٤] غه بهار.

[٥] یعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یاري ئې[١] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه — دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[٢]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو — سینې ډکې شوې همه له مکره ریغه[٣]
چه ئې ځاي په دواړُو سترگو باندي زه کړم — هم هغه مي هلاکت غواړي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَگورم — ولي کاڼي تیږي نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ — که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځگر خېژي — د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې — هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرگ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه — دَ کرغول[٧] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[٨]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې — زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[٩]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي — هـي توبه دَ زوروړُو له بلمېغه[١٠]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشې — سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[١١]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ — که دِ وئ رنگ زیبا په صورت سېغه[١٢]

چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[١٣]

یار ځما کَرَه دذَنه — زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ — درومه هېڅ مکړه پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري — اور چه ولگي په ینه

---

[١] مي.

[٢] دا کلمه حل طلبه ده.

[٣] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[٧] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ گرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[٨] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[٩] دا کلمه حل طلبه ده.

[١٠] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[١١] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[١٢] دا کلمه هم حل غواړي.

[١٣] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ زیړ لیده شې ګنګونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دَئ دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به وواېې و ما ته[1] دروه‌مه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي یاره وکړي[2] نشي دروه‌مه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرګ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا مخ دَ رقیب تور شه، ګوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسِي پیدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[5]
که په دو کښ چېري لږه بدري[6] وخورم له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[7]
کوټه سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ یا شخَ دواړه لګېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] یعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[8] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښ دغسي دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدۍ دِي سرې او سپيني   پکښي نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانه، فراخي ورَځِي   شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټۍ، هوار غاښُونه   سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[۱] له وېښتو خلاصي   پښې کمکی غُنډِي پنډۍ، پهن سرېني
ترنځی[۲] کېډي، سينه وري، ملا نرۍِ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مِی ګښت په غروُنو کېږي   ښکار مِي هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[۳] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډي سيند يا دَ بارې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سَرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَرَه سَم يې   دُوي له تا سَرَه ناسمي
زر نېکۍ ور سَرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندۍ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا   دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي   څو ئې درد وړې هونبره خمي[۴]
په هر کار کښ ديګر ګوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه ځما سَرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګړې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي ځما په سترګو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[۱] ډنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[۲] يعنی هګی.

[۳] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[۴] څو ئې ګنج وړې هونبره کجی   څو ئې درد وړې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال وړې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په ګداز یم   ته په ګښت دَ ګلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سرَه راوړې   لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شګفته شي   چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه   دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه ګري   خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترګو حاجت دَ رنځور نشته   په بد رنګي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ   چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي   له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي   د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر ګُري[3]
پېّه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري   د وښو تر لمبې بد وِي اور د سرَي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي   تل مزري ګرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته   نه په هند کښ څه قیمت لَري شکري
حق باطل سرَه بېلېږي را بر سېر کړه   مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننګ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِک څه ئې لښکري

افعان بچه شوخي! هر ګز په عاشق باندي   لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه   قربان سرت ګردم، چه نوُر و وَته خاندي
ګل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې   ازغایت خجلت شد، سر ګشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولګی   افشان شکر یعني ګاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي   ګاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترګي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري   باللّه که برخ اوري
خوبان جهان پیشت   چون پیش مهي ستوري
پرواي شکر دارد   آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم   یکخنده بدین لوریي
غمهای تو بر جانم   چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم   در دیدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مګر په چاپي نسخه کښ ګُرګرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انګور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. ګرګرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت اندر دل من ښوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ چه په څو رنګه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[۱] چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي دَ خدایيِ دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې څوک به نه وِي لکه ته یې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ هر یَو جنگ وته تیار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه چه یو څه خوني خونخوار دَئ
وروڼه پلار ئې وبله کښېښول بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده څوک چه ډېري میني کا دَ غم لایق شي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شي
ډېر عالم دَ میني لاف وهي په ژبه مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شي
دَ راحت په وخت هزار یاران وِئ دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شي
دَ نیمگړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شي

---

[۱] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي
چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته دَ ګلابو ګل پیدا شي ستا په شست کښي
ناز غمزې شېوې چه تا زده نور چا نزده سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښي
دا خوبی به دَ ګلزار تر تلو نه وئ ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي
ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي
دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي دَ دلبرو تنګي خولې په نېست و هست کښي
په بلند همت کښ پورته پورته درومي کښته کښته ځي سړی په همت پست کښي
په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[١]
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې خو که دا ځما ګناه تر پښو کړې
یوه ورځ به په مرګي سَره جدا شو یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته ځَنښې په دا پوهېږم یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تیراه اوبه دِي وښښې خوي دِ نور شو آفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې ګرزوم په تا معلوم دئ توریتي[٢] غُندي وَیل تېوله دَ زړو کړې
ستا په خوي[٣] مي وېره شي ظالمان ځوان مري له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې زه چه ستا په تیر زخمي[٤] شم ما بخښو کړې
وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
دَ طوطا خبرِي هم دا هسې نه وې په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې
ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شي
چه په لږ مانې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همګی په مثال شهد یا شکر وو چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترګو ته فریاد کا کله چا دَ غلو خبري په غماز وې
چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانګ نماز وې

---

[١] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (څکرېیل) دي.

[٢] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[٣] په مرګ.

[٤] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[۱] غواص شي مرغلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتېږی چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[۲]
ما وې چرته به وئ کان د خوږو قندو شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطايي لکه ایمان ده مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مې درکړه دا چه بیا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه که دِ پښې دَ طلب نه دئ شلي شلي
زه خوشحال به بل دَیار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مې تارو دئ په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبیحات وې راشه وگوره دَ میُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ که ځما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې
په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگارې وکړې دَ جلاد تر تبغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومې یوه لار ده مشتاقانوُ پسې ډېرې لارې وکړې
په نرې آواز کانه دې نه خبرېږې ځکه ما هونبره په زورو نارې وکړې
څوک چه سترگې غَرَوِې تر هغه واړوُ ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځنې ندې خو ما هم زده چه ئې ما په دوو رخسارُو چارې[۱] وکړې
ته چه ډېرې آشنایِی کړې خوشحاله
په هر لورې دې د غم اجاري وکړې

بې یاریه دِ دا خوار مرې یاره وه ئې رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه نور مې توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم که یَو خَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندې ځارېږې ستا دَ حسن کمې نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزې یو عجیب غاری غوځه دې څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ ستا تر سپینه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[۱] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[۲] یعني سوځه سوځه.

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو یَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښایسته دَ هیڅ مخ ننداره نشي   چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ   د چا چا دِ په هجران دشواره نشیي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو   اوله خولې نه مي فریاد له ډاره نشي
'دَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ   چه زګېر وَئ مي په طبیب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج می ژر وکړه طبیبه!   چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وایم چه نارې کړم   ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي   له هر څه نه صبر شی له یاره نشي
په وَیل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ یار دَ میني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ یار له مخه نه وینم په کسي   دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ   څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نیسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا   لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته   دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مینه سوځم لولپه شوم   دَ اَتش لمبه هیڅ نه پرېږدِي د سَسِې
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نیسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي   گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورایه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا   چه په سیل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَروَند دَ سر سروېږدَي نشي   سر به هیڅ کله کښېنږدم په سر ویږدِي
هغه کس چه مي داغ یښَی په خاطر دَئ   هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نیسم دَ زلفو له سودا نه   راشِي بیا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
اندېښني پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خیال دَئ   چه په وخت ئې دَ مردیه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِې   دَ خره بار دَ فیل په شا باندې مثقال دَئ
څوک جرعه دَ میو نه لَري په جام کښ   دَ چا جام دَ صافو میو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دئ   چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ   دَ سړي قدر د نیکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانه له هیچا نکا   دَ بدانو غلیم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بیایِی یا دوږخ ته   بله نه وینم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته   په دنیا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وئ   هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې   په میدان دِ کوم راوړي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله بانبې رسِي   که راوړي ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شِي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ   چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا   بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ   څو چه شی په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي   پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدِي په لارِي   په دوهم قدم بیا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولِي   په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سَرَه لَړلَي   په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشِي   مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[1] شي   په آخر دَ نس په نغته[2] بې ایمان دئ
زه خوشحال ختِك بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سَرَه یکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي   نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ   ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته   چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېك و بد پیدا شي   محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو   نن هغه دَ دنېا مال لَری لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه   چه په هر چا پوري ږېړي غیږکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه   چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله   څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[3]
هیچا ما سَرَه یاری نکړه تر سَرَه   ختِك واړه پوز پرې کړې بوځکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی ختِکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته   اندېښنې دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[4] کوډه   تدبیروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ویل د خداي لَره خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[1] وایي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[2] نغوته.

[3] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې   باندې زلفې څنډوې لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه   چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا   درېغه څه خبرې کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړې   که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپېنسِي غړم دَ شعر   په بیاض باندې ئې پړدم اټې اټې
دواړه شونډې مې عسل دِي اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندې مې نه وئ پروتې لړې[1]   څو خاطر می لټوی[2] هونبره می کړې[3]
په بل رنګ مې به زړګې باندې سوړ نشې   رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړې
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا   یو زه نه یم د جهان دِئ سېنې خوړې
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دئ   د نامرد سرې برېتونه برېت د مړې
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی   ځنی عشق اندوه بنده کړه ځنی لوړې
چه احمق سَرَه یارې کړې خبردار شه   یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یړې
چه بې علمه تصوف وایې باور کړه   دا مې واړه[4] بوس دانې سَره آغړې
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی   په نادان دې دَ دانش خبرې زوړې
چه دې لاس په ګیرړ نه رسې خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مړې

په څه شان ئې دواړه زلفې کج په کج کړې   یکباره ئی دَ عالم مېنی په چج[4] کړې
تورې زلفې ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ   دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزې   همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه   که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره   ته به څو ځما دَ کار دَپاره بجْ کړې
قند و ګل چه یادَوم مقصود مې دا دَئ   څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسِې دَ غمزې په تېغ حرج کړې

په ځوانانو پورې پیچمی[6] کا ولاړې   ته په شپینه ږیره خوله ور ځني غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې   اوس له تا نه ځوانِی چارې ولاړې

---

[1] په خاطر باندې مې پروتې ندې لړې.

[2] پټوې.

[3] ئې کړې.

[4] یعنې کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] یعنې ښته او ګوابښل.

[6] یعنې ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به د دَ عمر بيا رانشي   ورَځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بيا له مځکې اَخلې سود ئې کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ويل په زړه دَ اروېدو دِئ
چا ته نه کاندي........................

په هَره زمانه تر ليلا کښلې پيدا کېږي   مجنون ور لَره بويه چه په مخ ئې شيدا کېږي
په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   يو سِر دي دَ زړه مينه چه په چا هويدا کېږي
چه څوک په مهر مينه سَرَه خپل پيوند محکم کا   که سل توري را واخلي[1] سَرَه چېرې جدا کېږي
يا حسن دَئ يا عشق دَئ دَ دنيا پدا بازار کښ   په ناز او په نياز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې   ښه مخ وته مه گوره وايه دا به په ما کېږي
په سر تړلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عقشقان کا وايه کله په چا کېږي
به رب د ما سوگند دَي واړه گل په ما اغزي شي   چه بې له زيبا مخه مي گلگښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روايت ورځني غواړم   چه صبر کړم له ياره وائِي کله روا کېږي
ياري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بويه   په ورو ورو نوي يار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خيالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مين شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنگ دئ   دَ رقيب خبره مه منه بدرنگ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مي چشمه بحر د گنگ دئ
ښاپيريه دِ په هورته هورته گرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنگ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په ياغی راجا قلنگ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا   څه عجب زيبا دَ دوو مينو جنگ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننگ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زړه سخت بې مهره يار يې   جفا کار و دل آزار يې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار يې
تا ويشتلي يم فرياد کړم   که خبر په خپل گزار يې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مي مالگه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار يې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار يې
څوک به څه وائِي و ما ته   ته يو ځرنگه نگار يې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې وير کړې په چيغار يې
کوم گناه دي عاشق کړَې   چه ئې خيره په ناتار يې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله گلزار يې

---

[1] سل توري ور واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پہ خوشحال دِ غم نازل کړ
چہ اغیار سرَہ کنار یې

پہ کاتہ کاتہ مي سترگي پہ خاتہ شي   چہ خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
تہ خو اوس لہ ما نہ ولاړې مروَر شوې   دا ځما یاري دِ هم گندي پہ زړہ شي
گورہ تا را باندي کومي کوډي وکړې   کہ پہ پښو در ځَني درومم زړہ مي نہ شي
چہ دیدن دَ مَین وکړمہ تازہ شم   لکہ کښت چہ پہ باران سرَہ اوبہ شي
دَ ښہ یار بېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي   پہ یرغ بہ ستوني چېري پرېکاوہ شي
پہ ارمان د هغہ وخت یَم درېغہ درېغہ   کہ دَ زني سبب ئې بیا د ما پہ خولہ شي
دَ خپل یار د جدایی هسي کار دَئ   لکہ ساہ چہ لہ وجودہ پہ واتہ شي
بختہ هونبرہ مدد بیا را سرَہ وکړہ   چہ پہ غېږ کښ مي بیا تللي یار اودہ شي
دَ خوشحال سلام پہ واړو ښو یارانو
گوندي بیا مي پہ لیدو و سرَہ زړہ ښہ شي

پہ ښہ مخ بہ څو تابان یې   ښہ تر میاشتي دَ اسمان یې
کہ پرون وې زړہ او سترگي   راشہ نن ځان دَ جهان یې
لکہ سیورہ پہ پښو پروت یم   زړہ هورې چہ تہ روان یې
خداي پہ ښہ جمال یوسف کړې   پہ گروړونو هم ارزان یې
کہ دِ دوہ کونہ قیمت شي   پہ دوہ کونہ رایکان یې
دواړہ شونډي دي یاقوت دي   مرغلری پہ دندان یې[1]
پہ رشتیا وَیل بد مہ وړہ
خوشحال ستا دَي تہ دَ ځان یې

پہ وار وار دِ د خندا منت را باندي   چہ لہ ورایہ را ښکارہ شې راتہ خاندي
چہ ئې زړہ تر کاڼي سخت دَي پر مین شوم   لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چہ بل مخ وتہ نظر کړم د هِداد شم   توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چہ ئې تورہ د غمزو راتہ تېرہ کړہ   اوس خو بہِ شهیدي دَہ ستا دَوراندي
رنگ و بوي دِ د خپل ځان هسي پیدا کا   کہ پہ رنگ د یاسمین دَي گل دَ سپاندي
زہ بہ څہ لرہ لہ نورہ خلقہ زار کړم   پہ ما واړہ چاري زړہ دي چہ ئې کاندي
اوس خوشحال ختک خپل یار پہ غېږ کښ ونیو
رقیبان دِ سترگي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانہ کہ آدم زاد دي   پہ خویونو کښ هناد دي
نہ حکمت لَري نہ عقل   خوښ هر گورہ پہ فساد دي
نہ دَ پلار پہ وَیل کار کا   نہ پہ نغتہ دَ استاد دي
چہ پہ دیو گښ یو ښہ وي   دَ هغہ دَ سر جلاد دي

---

[1] پہ خبرو دُرافشان یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱] چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگښی خسرِي که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سرَه دِ وېښ شی چه پرې درومې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله یې.

[۳] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه دیدن الم دَئ — د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سَرَه گډون کا — دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړَی که په ظاهر سړَی لیده شي — په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دین دینا ځي — شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سَرَه په جشن حاضر مشې — دَ دانا سَرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر یوسف ښایسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه یو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ — گُله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که دَ رنگ خوبي ئې ستا یې بود ئې نشته — په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي یار دِ غوري خداي را گړ په غېږ کښ — چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تږي و اوبو ته په تلوار دئ — خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شیخانو — ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یَو ور په سړی وتړي بل وا کا — رزق به هر چا ته رسېږي خداي رزاق دئ
گه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل یار سَرَه میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له میني — لکه اور لیدلي نه لوگي ئېویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي — دا پتا پسې جوگي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښیو — عاقبت به دا ژړا وکړم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم — چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غُندي پیدا په جهان نه وئ — هوسی سترگي، عنبر موئي، مخ نسریني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کنبل کړې — دواړه ستا میگوني شونډې شکریني
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو — که څو رنگي جامې واغوندې ورېښمیني
ته مى پاس د زړه په سر باندې میشته یې — نوري واړه یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي دِ څه دئ — په ثنا را سَرَه جنگ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ — نه فرهاد هسي مَیَن وُ په شیریني
عشق تنها څه په لیده دَ سترگو ندئ — لا دَ خولو په صفت هم کاینې خوږیني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیائي نا خداي دئ — چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وئ — چه سایه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقیقت کښ — که بادشاه دَ درست جهان شي لا گداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټیه — تأمل دَ هر سړي گره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د ښو زویو سندري وي د زړو[۱] یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ چه رفیق ئې په سفر کښ رهنمای دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه چه ناريِ دَ جدایيه وهي ناي دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلربای دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله ګل پخپله دَ خپل حسن خودستاي دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځاي دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نیکی نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله په زړګوټي مي داغونه صبح و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطرویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدي تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه ببلك[۲] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ چه و ما ئې په ایځي[۳] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په ماڼي سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږي په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټي دئ کوټه هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې سترړي

---

[۱] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[۲] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[۳] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سینه کښې مې اوده مینه پهر جا کې[۱] ځما ستا محبت ګوره کیسي لا کې
دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کې
زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه اَو میرا بیرا کې

په دا کلی کښې ډېر کښلي چوڼ چوڼ خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښې یو یار کړ نور مي شمار کړل لکه کښلي
هغه هم هسي بد خوي دَئ چه په زور را سره نښلي
که د ده له چارو وایم را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولي څه کرم پرې مَین شوم چه څه کا واړه بخښلي
خو مَین په هیچا مشې په بلا دی مین لښلي
ګاه کباب په جدائي کښ ګاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سینه سوي له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنیا کښ به هر چا وِئ په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنګ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوټه سپي د قصابانو د جوس[۲] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئ له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننګان دَ بې ننګِي کار و بار کا ننګیلالي د ننګ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه یې حبیب اللّه بې که له خدایه له رسوله نه اَګاه بې
په محشر به له تا عدل ایمان غواړي که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه یې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کړم هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه یې
نور څوک څه لَره بد خواه ګڼې ناپوهه چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه یې
زمانه به دِ بد رنګ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال کښلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هیچېری ثقل نشته تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه یې
که پخپل ګمان کښ ځان و تا ته کوه دئ و قضا وته پمثل لکه کاه یې

---

[۱] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[۲] محشی ورته کښلی دی: غولی او انګڼ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنگښ راته ډنگ ډنگ دئ
زه هم ښه يم د ما هم برغو[۱] تر څنګ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنگښ زيات دئ
غوريه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننګ دئ
د بنگښ نه هونبره زور وينم نه توره
دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنګ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سَرَه زيست کا
په رضا ورته بنگښ نيولی تنګ دئ
غوريه خېل او بنگښ دواړه مغلي دي
همېشه ورته مغل وهلي لنګ دئ
که زه گورې[۲] دُرد آشام ورسره شمار يم
خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنګ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده
چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنګ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي
چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنګ دئ
د کينډيو[۳] په ځګو کښ ئې گولی دئ
که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنګ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه
چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنګ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه يم
چه مي داغ په خاطر يښَي د اورنګ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ
ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنګ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ
ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دئ
خو طالع را سَرَه هسِې مدد نکا
گڼه تېر مي تر فريدونه فرهنګ دئ[٤]

د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنګ دئ

تا په دوو سترګو مکحولي
چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو
سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته
خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ
ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم
نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننګ نه يم
په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي
همګي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنګ وکړ
که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي
ښې خبري دِي معقولي
چاری واړه په قسمت شي
نه په ځَلي نه په ځَولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله[٥]
تار په تار زلفي مختولي

---

[۱] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[۲] که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

[۳] دا کلمه حل غواړی.

[٤] گڼه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنګ دی.

[٥] بخت به کور درکړی.

ته په څو دَ دنیا میني مبدل کړې   فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره   زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِي خپله مدعا پکښي درستېږي   بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا   دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دِي سل چاري دَ زړه واړه پوره شي   په حرص به دوه سو نورو ته ټګل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ   که ګنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترګو ړوند په غوږو کوڼ شوې   لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستګاري دَه   ته پدا کښ هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دِئ که پنځه که شپږ اُوه دئ   له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږي چاریې دَ دین درته ترخې شوي   نفس ترخې چارِي وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وِئ   چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ   چه[1] ئې مېني تار په تار خورې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړیې؟

ته چه سترګي تورې خود به پوهېږې   لونګین چه ښورې خود به پوهېږې
سر تر پایه جامې واغوندې ګلګوني   ځان چه هسي جوړَوې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړي   چه په ګل ئې خورې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه   هر دم خوي چه نورې خود به پوهېږې
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه   بیا مې جام نسکورې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه   چه عاشق ته پورې خود به پوهېږې
مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور ټنډورې خود به پوهېږې

تورې سترکي ستا دِي اې زیبا نګاري مستِې   تور نرکس شهلا دِي اې زیبا نګاري مستِې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم   شونډې دِ صهبا دي اې زیبا نګاري مستِې
ما چه ستا دا ښه کنبلي بارخو په سترګو ځېر کړه   ګل د لاله دا دِي اې زیبا نګاري مستِې
خوله[1] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مینه   ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نګاري مستِې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا   واړه بې وفا دِي اې زیبا نګاري مستِې
خوب کاندې بې غمه یا ئې چېري قراري شيِ؟   څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نګاري مستُِې
چارې په ما وکړې وائې چارې ځما ندي   ستا نَدِي د چا دِي اې زیبا نګاري مستِې
تا ووې خوشحال ته نوري لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نګاري مستِې

---

[1] خوله به دِ هغه خورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسې حکم ناز کړې په وګړي — په تا څه دَ چا پوره دَ چا نیمګړي
دَ دریاب سَرَه دریاب وي یو څو وخته — بیا په هر لورى پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړي — د هغو مانړى وګوره چه لوړي
لکه ته یې بېهوده یاوه باد وړي — جهان څو دا هسې یاد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ — هوښیارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ — دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوړې مېوې لري خوشبوي ګلونه — پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سرى بندیخانه دئ — د ښاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ — خپل عمل دې په نوم نوم واړه نومړي

زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خیال په زر زري جامو کړې غچي[1] — د اسمان ستوري بهي نشې په دا ټچي
که بادشاه دَ مملکت شې په تخت کښېني — چه به تل په جهان نه وې دا په پچي
ځان چه کم ګڼې تر بله هغه لوي شې — دَ سلیمان ګُټې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري — که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شي — راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي

زه خوشحال که خپل مین په ژړا موم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه لیلى یې چه دِ تل په بخره ناز دئ — زه هغه مجنون یم چه مي تل سر پسې نیاز دئ
ما وې خو یو زه یم نن شهره په عاشقي کښ — لا تر ما د نور وګړي لاړ لیري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ — واړه عشق پکار دئ حقیقت دئ که مجاز دئ
رایشی له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ — هېڅ پرې نه پوهېږم عشق یو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسې مکړه — پلار ته وایه نشي عشق یو هسې مخفي راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره — راشه که ئې ګورې پرې بندي یو څه شهباز دئ
سکښې د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږي — تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ

هر څوک یو یو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته یې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږي — چه ته د ما طبیب ئې رنځ به لا ځما زیاتېږي
دا سحر دَئ که مینه که څه لا بله بلا ده — که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ — یَو هسې مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
یوسف د زمانې دئ درست جهان په روښندلي — دا یو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنیا لکه حلوا دَه، ښه شیرینه مزه ناکه — حریص ئې لکه مچ دئ باندِې غورزي نه مرېږي

---

[1] په دې بیت کښ دَ غچ او ټچ معني جوته نسوه، سید راحت لیکلي چه غُچي یو تکیه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بیت حل طلب دي.

[2] نه سرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننگ کا ننگیالی دئ ورته ښښي دي وه کاره   یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېرېږی
که مښك[1] وُ که گوهر وُ همگي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې   دوه توري بلا دِئ پرې مي وژنې بابا مړې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړې   دا فتنې ښېوې دِ بیا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي   زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي   ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته   ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه   څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه   سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو ښېږئ نغړې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ   خداي پخپله دَ رشتینو سَرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه   هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي   که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه   دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه   ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي   چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي   چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك گردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې   بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې   اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو   په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ   راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېني گداي دئ   که وَآز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه   ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته   که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا گوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي   لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې   ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې   بوري[1] مور که ښاپېرئِ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه   تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې   تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي   دَ عمزې په تېغ ئې کښښوي پڅړي
دَ خوښئِ مفرح را عنايت کره   تا دَ غم ګولئِ ډېري دئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي   خلقې دِئ په طلب در پسې سترې
په پله پله در پسی ځَم دَ پرينښو نه يې   ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[2]

چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پړې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې   په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو   وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه   بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالبنت دَ خسته راغلې   وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مي حؤک يار کړ   ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه   لا دئ اوس دَ باغ غوټئِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کره   چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپېري   چه له قد سَرَه دِ سرو سمېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه   فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ   چه وَ ما ته په تېولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ   يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ   چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې

چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښښي   په څو تار په تار پرېشاني سَرَه ښښي[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې   که ئې لا نوري اوږدې دِي درته بلښي

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پړيي يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته ګوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِ کوښي ګوښي
تر لبانو دِ خجل آبحيات دئ   په باڼه په سترګو سهم و تېر کښي[١]
چه مين شي قبلوي مکر دروهونه   په ياري مي قبول کړي که بنګښي[٢]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي ګواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[٣]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په ګلونو   يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نګاري   ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په ګرېوان ځي لاري لاري
چه ګهي ګهي دِ وَوَينم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه مانَي تازه جنګونه   تَل دِ ما ته تېرې تورې دِي تياري
که دِ غاښ و شونډې ګورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرګر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندې چه راشې ځان نادان کا   ګڼه نشته نوري تا غُندې هوښياري
په کوڅه ئې باد ګدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرې ګوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غېنې په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترګي وازي په بازار ګرزي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[٤] يا د مېړه وِي   هره کنُډه چه لاس سره کا سترګي توري
په هغې باندي ګواهي دَ بدئ وله   چه ئې ګښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېړه په رېږه نه خاندې نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[٥]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[١] تير کښ يې.

[٢] بنګښ يې.

[٣] وش ئې.

[٤] فاحشګي يا قحبه والی.

[٥] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي   لا دَ نفس له خويه هيڅ نه يې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېري   څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي   سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو   که په لاس ئې فتاواي وِئَ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبينه دئ   کاسه هم ور لَره بويه خراجي
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر   افريدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکې راوړ   چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ   پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جيحون دَئ نه سيحون دئ لا افزون دئ   دَ خبرو دريابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځِی   خو هم بيا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ   دَ سيد غُندي حۆک نشته معراجي
زه خوشحال ختك په حب دَ اهل بيتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي   په وصال به ئې دَ جا ټتر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم   په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ   چه ئې سترگې کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري   پدا سپين وېښته به څرنگه زړېږي
بيا به توري بلا لا توري بلا کا   چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو   څوک به هسي ناوکيو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ   چه په غم کښ په آه آه سرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه يم   يوه کس وته د ما ژبه اړېږي
د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمړۍ مومې وېريا دئ   سپين و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوټه باندي دا دواړه حبطه دئ   چه د تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله   که دَ چا په باغ کښ بوټی د کيميا دئ
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي   چه د خداي باندي پېرځو دئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائِم نه وئ يکساني   که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
يوه ورځ به ئې دا رنگ زيبائی نه وی   راشه گوره چه گل څه رنگه زيبا دی
دَ هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ
که خو يار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یاری کښې — که زه عمر تېروَم پدا خواري کښې
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته — خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښې
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري — زه که پروت یم همېشه په بیماری کښې
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ — که ئې مینه زیاتېدلای په زاری کښې
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو — بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښې
دَ رېبار منت ئې دېر را باندِي بار دئ — چه مي یار مونده دَ ده په رېباري کښې
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ — که وېښته چوي په دېره هوښیاري کښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښې

جهان شرم نام و ننگ دئ — که دا نه وِي جهان ړنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته — گل به څه کړې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي — نور حوګک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته — ولي یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځارېږم — بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت — په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ — بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي — سړی هاله درست دانا شي
ناداني ئې پته نده — چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا — چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا — چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا — چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو — له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ — له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده — دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته — هر سړی خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا — پخپل زړه کښ هر تنگ خرغ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ — که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي — سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ   یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ   چه د یو لَره درومم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو   چه زه کړم هغه نشي هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسي په زړه کښ   یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم   دا کل واړه پېري ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته   د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په تېټالونو   په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مرو کرزم   یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم   چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ
ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې   زووَلي یې له حوري که سرِی پرې پیکر یې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ   پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا   چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر یې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ   په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر یې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي   که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش مي وَکړِ مسلمان نه یم کافر یم   را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې
په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته   که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم   په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې
خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې   زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه   چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه   نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه گنگ دئ   نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!   ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ   چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دي ماته شه په ما کښ   غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده   مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې
چه تر خولې د ببلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال ختِك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري   دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ   که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته   اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویي مومي په راي درومي   گنه نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې   خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هيڅ حق دَ نمك ته نظر نكا   په نايافت كښ بهانه غواړي نري
اوس په سپينه ږيره زر غواړه خوشحاله
كه په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خيال په زر زري جامو كښ درومي   كه نظر په خوار وكړې ثواب به مُومي
بكښي ځرنگه هوښيار مرغونه بند دئ   ستا دَ ورځيو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي   چه پرې هر كله دَ زړونو ويني شومي[1]
زه به تا غلطه نكړم په ټولی كښ   كه هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مينه يواځې په ليلي دَه   تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خيالُونه   پدا كار به وِي تا غُندِي څوک سلومي
دَ ښايست سَرَه هزار كارُونه نور دئ   چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي   دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مينه ما ته شِي په كومي؟

چه په سب دَ ابوبكر د عمر دئ   كه په خوله كلمه لولي هم كافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب گڼلَي بويه   چه بدگوي دَ ذي النورين دَ حيدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وكړه   تر سگانو تر كوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری يوولس دِی يا دوولس   چه همه زويه نمسی دَ پيغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور   همه واړه دَ دنيا دَ دين سرور دئ
له اوله تر آخره كه گروهېږي   دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سيد نه وِئ په زړه كښ   دَ هغو سريو تل خاوري په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم   لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو كښ كمي دَ قدر نشته   صحابي دَ پيغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب يم
چه ياران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپينه ږيره كا ځواني نكاري   پخپل ځان باندِي به و كا ځني جارِي
كه په خوله دَ زاړه يار تر سر جارېږي   په زړه ندی ځواني هيڅ دَ زاړه يارِي
نيك و بد پدا جهان كښ پيدا كېږي   نيك و بدي دَ زاړه نه دِئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځي په غرض دئ   كه بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزارِي

---

[1] د زړه ويني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مينه.

[4] دې كلمې ته محشی د خربشوی ترجمه ليكلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصيل هيڅ ندئ راغلي — ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئي کاندي — فکر بويه چه له ښه ځايه دي بارِي
له ښه ځايه له ښه کوره ستر پوښي — په حيا په شرم ننګ وِي خبردارِي
چه په پلار نيکه دَ ننګ و ناموس نه وِي — هغه ښځي قباحت ته دِي تيارِي
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکارِي

چه خداي په بت مين کړم که دا عيب دَي هم وِي دي — سجود که دوښ کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله — درست خلق دروغجن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنګه — په ملك ګرزم ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي — ستا نوم چه زکندن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي — کوڅه به دِ وطن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
تحسين لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ — د خپل شعر سخن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
چه ځوان وم دا يم زوړ شوم په رشتيا رشتيا خبره — عالم د ځان دښمن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
شيخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ويل کا — په مخ ئې منبرهن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي

چه مي ولېيدې دا ستا سترګي خونخواري — چه تر اوسه لا ژوندَي يَم شُکر باري
په يارئَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي — چه څلور پيسې لَرِي دَ هغه ياري
ما يَوه دَ زړه په غوره دهَ نيولې — که هر څو په جهان ډېري شِي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګلې ځما زړه کښ — تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي — قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ ميني کار کړم — چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وِي — که دا خپلي سترګي ونيسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي — چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لاري لاري
نه يواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي — په دا باغ کښ سينې ډېري دِي داغداري
په خوشحال ئې عندليب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخيست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي — بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
په رشتيا وَيل دِ هسي باوري شِي — چه پيدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندې
که ئې دواړه پښې تناکي په خدمت شِي — د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړِي — همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندي

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] يعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځني گرزي — د خوښی په وخت دِ عيش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځان خاندِي

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ — ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم — که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته — که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځَل بيا سر توره مسته را ښکاره شه — چه گيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ گلاب په گل شبنم دئ — چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويرى بل لوري ته سترکي — او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصيحت اور دئ — اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويړئ
چه له سترگو مي[1] غرېږی غنم رنگه — جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي — دَ هوښياري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې — نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځنبل کښ — خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ گداي کا — څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه — څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه — څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ — غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ — که لذت لَرى خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا — څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ — راشه گوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو — راته مکړه ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه — پيدا کېږي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته — هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پياد وئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځي غوټه کړې خبري — بد خواهان به زړه را يخ کا شبوه گري
يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي — يا څوک نشته په ښايست تر تا نادري
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځار کړم — که ياقوت دِي که سره لال که مرغلري
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې — دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغري
هغه کار لکه دوه توروُ سترگو وکا — هسي کار نشي په توره[2] په لښکرِ

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له یاره مرگ دَي　　ځوک په ځو[۱] پایي ژوندَي له یاره لرېِ
دَ ښو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو　　دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغرېِ
دواړه شونډي یي د خوشحال ختِك په خوله کړه
د　طوطیانَو　ور　کِوَي　خلق　شکرېِ

چه می زړه پسې مینښ مینښ شي　　صبر و هوښ پسې لینښ لینښ شي
د هغو شونډو شربت به　　یا نصیب چه کله چینښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي　　چه توبري ځَني وکینښ شي
په خزان کښ نوري وني　　توان لري چه سبر سرینښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه وینښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړي　　شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لړي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي　　چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبری زوړي
په لحظه لحظه دي ووینم قهر قهر　　په ځَایي خصلت دا هسي خوړې[۲] خوړي
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ یم　　که هر ځو می دَ اوړه غُندي آغړي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره　　په هجران به ئې آخر لاسُونه مړي
عقل و هوښ ئې و سړي وته پیدا کړ　　دا چیچل داړل دَ پړانگ دئ یا د یړي
دا بېدرد که په ظاهر سړي لیده شِي
وَ خوشحال ته مج مېړي دئ ماشي سپړي

چه ما کړی په جهان کښ رڼا سترکي۲　　بې له تا مي خوړې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته　　په قطع دئ ړندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرځه وُلي ورته گوري　　ته یو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هیبته وار خطا شې　　چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به ځو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا .

[٤] هر گوره له هیبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي هونبره نه وئ ځربي غوښي ورته تلي
مرجونا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځَالي هاله ګورِي دَ کبکانُو ښایسته سترګي کجلي
چه دَ اور بځرى باد سَره رفيق شِي بیا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سیلاب دَ غره دَ سَرَه نه روان شِي بیا هاله بیا يې په مخ دېري ځځَلي[۲]
په تحصیل پسې ئې ځَکه[۳] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زیات نشي په ځَلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[٤]

چه و باز ئې وركوَلې تېريې نوکی تر تِتو به ئې يستې دَ زرکي ځوکي
دا باښې نظر دَ چتیْ[٥] په لکیَ د شهباز نظر د میور[٦] په ځونکي
دَ کارګه توره مشُوکه دَ ګندګی دَه قند لایق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د ګلرنګو ناز په هر کله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځَایه ناز کا رنګ املوکي
یا به سر دَ خپل ورمېږ په وینو رنګ کړم یا به کُښل کړم دغه ستا شونډِی ملوکي
آفرین دِ په دا تورُو شهلا سترګُو چه ئې کښلي دَ کشمیر کړلې مملوکي
لا به کله هغه ګل په چمن راشِي دَ نرګس ګلُونه ګورِي سترګي بوکي
دَ هجران له غمه هیڅ سرَی خلاص ندئ ځوک په ورو ورو ژړا ژاړِي ځوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ ګُلو پرې ښايي که دَ هغو په بِیره توکي
یا د ښو زلمیُو ږغ دَي په میدان کښ یا دَ ښو دلبرُو ځَي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځَوانی په بوسه نکا
پښتنې جونه بخیلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نیولې
لکه یو یو مرد ئې نیسي هم هغه مي ده نیولې
ځوک دِ هیڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نیولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نیولې
په هیڅ رنګ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نیولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نیولې

---

[۱] یعني غواص.

[۲] یعني خس او خاشاک.

[۳] ځله.

[٤] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي یا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[٥] د شتی په.

[٦] یعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وينم په سترګو ښايسته مي ده نيولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نيولې
د خوږو هيله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نيولې

چه يِو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورِي — که درسته دنيا ستا شِي هم څه نده دا تر پورِي
دا خوي ځَما قديم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي — چه بې له زيبا مخه راته خس وې چاري نورِي
دَ خلقو تهمت يَو سر دَ هجران غمونه بَل سر — هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورِي
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل يار له جدايی — نه ګرم نه ملامت يَم که تلويني ژاړم تورِي
آشنا ته وايه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي — دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورِي[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ — ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري وورِي
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لږ ئې پلورِي

چه ئې هسي لايعقل ولاړم په شومي — دا پياله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدايه څه دِ يو باد وَرَي زړګي را کړ — چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ دروميِ
پدا هم لا رقيبان کا په ما رخه — چه مي زړه دَ يار په ياد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له ياره بدل کړي — دَ سحر خروس دِ وويشت شي په کومي
بيلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه — د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ — په دروغه سر تړم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خيال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ — هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سينه مي سَرَه چاک کړې و به وينې — چه مي ستا له غمه وينی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شين شي — ما په زړه کرلَي ستا دَ ميني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره — تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه يم چه عشق څه دئ — هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ — پدا کار کښ لاف وهلي يوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ — جو دانه صبر پر ما باندِي لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پيدا وه — نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځَما طالع ښه ندئ يار جفا کا — ګټه کوم يو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځَني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] يعنی زکام او يخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي　　کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده　　د گل بخره زېبائي
تا چه شان د لیلې واخیست　　که مجنون شم را ښائي
د لیلې دَپاره سر شو　　خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې　　پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[1] وهلي　　درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم　　ته مي بوله هر ځائي
چه به زه بې تا نه پایم　　بې چیجي لوښې پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څیزه حاصل وئ　　دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي　　بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ　　دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ　　پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ　　غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته　　که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ　　بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم　　دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ　　دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم　　چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم　　چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائِی بس ده　　نور به دېري یارئ نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکرې　　کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهرې دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ　　ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي　　په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ　　یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[2] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[1] دو نهہ.

[2] یعنی دَ یوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې   چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې   په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم   چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاښسته وه بې حسابه   چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم   تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتّنه   چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره   چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې
که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وِئ   دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي ناري کا   وائي دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وِئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي   څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم   دَ هوښيار پاڼو تور مار سَرَه کار نه وِئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ   چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم   بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدي طبيبه!   چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِي نوم حرام دَئ   چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ
هيڅ مانه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې   چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼي   په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېري   چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي   چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا ورباندِي نشي   چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ   چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې
چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ څارويو سَرَه تېر وِئ   زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وِئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا   که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وِئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن   ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وِئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه   چه مي يار په نظر کښېوزي واړه هېر وِئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم   که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وِئ
دَ ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم   که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وِئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا   دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وِئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي   چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو كښلي مخ په كار دئ
كه د سوات كه دَ پكلي كه دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سیده شي   قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سریښی په زنگون وئ   په فكرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترگي توري ورځي سَرَه زیب كا   بیا په تېره چه و سمه پر كښیده شي
په ټټو باندې ئې خط دَ وېښتو ندئ   دا ئې سیوري دَ ځړی ده چه لیده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري كا   دَ یوسف خوبي كه هر څو اروېده شي
په ښو باندې مي پښې په احتیاط ږده   چېري نه چه مي بانه پرې خلیده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز كا   هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
زه پدا سبب په دوو سترگو مَیَن یم   چه چهره دَ ښو یارانو پرې لیده شي
له قسمته زیاتي مه غواړه ناپوهه!   و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي   چه ښكاره دَ هنرمندي كښیده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
كه دئ سرې ویني رواني تر دیده شي

چه ښېرې وَ ما ته وكړې ژونده وې مي   چه مي یاد كړې په ښكنځلُو نهاله وې مي
دا چه وایې راته ځیر گوره چه مور شې   كه تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازۍ كړل   چه دَ دوي په وینا غوږ كړې پرې څكوې مي
ما خپل زړه وَته وَیل چه اې بد خویه   څه په هر صورت مَین شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو   څه دا اوس راته ویل كړې اړه وي مي
كه می سر په عشق كښ درومي هم دِ لاړ شي   خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي
كه دَ زهرو پیاله راكړې هم به وایم   خداي دِ خیر وَ تا دركا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رایشې كنكس[1] خورې   یو تر شا نظر وَنكړې ځوره وې مي
كشكه زه درباندې نه وَی مَین سوي   تا ناداني مینه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ویه وې مي

چه درومې په انگڼ كښ درست انگڼ سَرَه یو گل شي   د مښكو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار كاكل شي
چه سترگي كړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه   چه زلفي كړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هیڅ یَو سَرَه و نكا   كه واړه دانایان می په دا فكر تأمل شي
عالم وایی و ماته له ښه مخه صبر وكړه   حیران یم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني یووړ تورو سترگو
كله صید دَ شاهینو تر مښكو تر منگل شي

---

[1] دا كلمه عيناً وليكله سوه، راحت زاخيلی كنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشی را وړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کښلې   که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو   دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دئ په هر لوري   سر گښته حیران پرېشان گونه ځېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته   تار په تار دَ سر وېښته ایرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښایسته دئ   ما يَوه ده غوره چونِ پکښې وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم   چه مي گډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پیالې مستي لَرم په سر کښ   چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د منښکو پټېدنه نه دَ عشق شته   په اذل ئې نه دِئ دا پردې پوښلی

چه مي تل دَ مخ ثنا وایې خوشحاله!
په صله مي سپینه خوله درته بخښلې

چه گلرنگه معشوقه لَرِي په کور کښ   دَ صحرا سیل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه   چه مي یار سَرَه خندا وه په بیور کښ
لکه لوند خرڅوړي تا وکړې نم ئې نه وئ   بېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځي   په جهان ئې فیروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ   تر قیامته به یادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ   که د هېر صورت پیدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ   آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نیسي   چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننگه سَرَه څه دئ   څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ

دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورایه را څرگنده مسته شاشي   دَ جمال ئې په څو رنگه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنیسي مانښام کا   چه پلَو له مخه لیري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زیاته دَه تر نمره   چه دیدن وته ئې غټ گورې په چا شي
تر یانه پوری ئې گوډه سي کوتره   تر وَیل پوري ئې گنگ گویا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سینه زانگي   یماني بارخو ئې گل غُندِي نما شي
مرگ می سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ   دَ دې هسي یار بېلتون تر مرگ بلا شي
په مانې ئې مرده شو یو کرَه عید وئ   په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقیب په سر کا توئي   چه گله له منځه وباسِي پخولا شي

چه په نه لیدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي   چه عارف دَ مصیبت شي عافیت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا   خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] ښښتېځلی او په تکلیف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مینان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه　بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا　شګفتن دَ باغ د ګلو په نوبت شِيٰ
دَ یوه مانې شي سر دَ بل نړېږي　په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه　خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي　یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ　عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې　عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائيي ئې دا جمال ده　چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا　اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته　واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال خټك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شګفته شي　صلوات ئې په جمال باندِي ګفته شي
آشفته کاندي روزګار دَ پرهېز ګارو　چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلبلاند شم　لکه ګل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترګو　دُر ګوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ　ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده　او که نه پرېِ به وګړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي　په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنګه ګلونه شګفته شي!

چه ادب لَرِي سړَی سړَی هاله شي　بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ　که په چا د آشنایيِ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره　دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بویه　چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وئ　په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه　مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مت کا　که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پبنبېتر، هغه شی چه د اوبن پبنه په تړی.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېره ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ږانده وته اسمان ښئي يا ستوري واېه ږُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپېرک بانديِ تور تم شوه روښنايي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که ځښتن ورته زورل[1] کا يا ښکنځَل کا مريی هم په زړه کښ هسي ځښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي ونې که باران د ښېکال په شېبو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ څوک له ځايه زوروَر شول څوک کمزوري
راشه نن دِ د نخاس نندارهٔ وکړه يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس دربانديِ نشته پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وِئ ميخوري کړه دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخویَ دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کنښوتل په لاس کښ چه په کور کښ ده خوشخویَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وِئ چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښي که ئې ګورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له کويَ

چه په آن و آن په مځکه په اسمان دئ په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ
دا يوه څمڅه دَ ځان وينی بلا شوې چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې! په احتياط احتياط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[1] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی   ما په خدای باندې سپارلی ځان ایمان دئ
ببګیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا   ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته   چه عالم باندې غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شريك دی اولسونه
غم يواځې دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپين مخ آشفته کېږي   په ماښام کښ روڼا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښايست ئې دا دَئ چه ليده شي   لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په ښو ئې اوښي ندئ آوېزاندي   همګي دُرو ګوهر دئ سفته کېږي
يو ئې رنګ يو ئې نګهت يو ئې وِی پاڼي   پدا باغ کښ عجب ګل شګفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا   هغه څوک چه په ګيسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ يَوه حاله ګفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ   دَ عاق زويه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه   چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زويه به آخر په خواري خوار شي   چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنګ بادشاه په دور رسم دا شو   چه هر زويه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق ګڼِي خپل خپسر   چه ګواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زويه په ګور خلف دِ غوارِي   هر پدر چه دَ پسر په اشتياق دئ
دا ځما همه ګله ده دَ ټټوانو   را ئې وَښيه چه کوم پکښي تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوګي زېږي   که الغېر[۱] ئې دَ عرب يا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځني ګبر په ميثاق دئ

چه دَ خولې ويَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ   دَ هغه به مخ په دواړه لوريه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه يم په باغ کښ   دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وِئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدي څه سود دئ   دَ هغه چه له ازله جام نسکور وِئ
نالايق زويه دِ خداي دَ چا لوي نه کا   چه په ځان دَ ده له خويه پلار او مور وِئ
ښه لايق زويه مور پلار په ښکي ياد کا   نالايق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وِئ
يو لايق زويه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ   نالايق په څه شمار که درې څلور وِئ
دَ غوولي زويه شور وِی پخپل کور کښ   دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وِئ
که هر څو دَ سرِي ډېر زويه پيدا شِي   بيا په واړُو کښ خو يو زويه انځور وِئ
هغه زويه خو په ګور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي يواځې دَ خپل کور وِئ

---

[۱] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ايغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ   په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترگو   څوک چه ترُکي دَ خطا ستائي خطا دئ
ښاپېريه که هر څو ستائي وگړي   ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي   هغه زړونه غندي کاڼي دَ ببېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري   ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ   يا به سر درباندِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ   که په خوله که په اندام دئ
اوس له واړو توبه گار يم   په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ   ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترگي مي منلي   چه دَ شرع هر احکام دئ
واړه امر مي قبول دئ   ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ   دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره   نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه   لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونگړم   که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ   دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه   چه پرې يښَي نبي گام دئ
نور به څه کرم ډېر خواستونه   دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې گرزوې وړې وړې[1]   يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ تړلي   په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وېمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې   مړې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته گورم نه مړېږم   دا ځما سترگي به کله شي مړې
ستا خوږې شونډي نبات دي رقيب مچ دي   ښه خو دا چه ئې له شونډوُ وَشړې
څو ځوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي   لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سَرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لِرمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي   چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَرِي په زړه کښ   که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته   يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزبېږِی له موره چه بدذات وی   په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په ښایست دي زورَوَرِي دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند نه مي شهد په غرض دئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ بڼو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي چه په شین شین یون کړې ښېوه ګرې
یو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅری وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائی باور وکړه
لکه باد دي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه مې فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګړ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښې واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرګند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
دېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره څلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او څلور میندی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بيم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوگند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې ليدلي[1]   فلك ډېري ننداري را وښيلې
وار په وار مى واړه وليده اغيار وه   چه همېش ئې دَ يارى لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي كړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر كړه   له هغوى څو خبرى واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله كښى هغه غاښ شته   چه به ما په اننگيو وه چيچلې
چه په خوله مي كښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښكنځلي
چه ئې نن وكړ په چا كانده په تا شي   ويړياندي چاري واړه دِئَ په تللى
چه همېش به په تسليم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازى دِئَ زخغملي
دَ جهان گلونه واړه بې وفا دِئَ   بيهوده وربانديي ميني كا بلبلي
كشكه زه يو خر غڅكي وَئَ سرى نه وئَ   هونبره چاري سړيتوب را ونمايلې
دوه رفيق دِي دَ يوه په وَيل ږغ كړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دين نه دَ دنيا دي ځني نوري   دَ ياغي دَ اېل په منځ كښ و بلښلې
چه اوربشي كړِي كله غنم وشي   پېه نه ده چه كرې هغه آخلې
يو ئې ټوله په محنت گا بل ئې يوسي   راشه گوره چا اولجه كړه چا ساتلې
يا دارو دَ لېونتوب وكړه خوشحاله
يا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقيق ندئ موندلي   كه صفت ئې واړه خلقو دَئ ويلَي
په چشمانو كښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال كاته كښ ما ليدلَي
يَو نظر ئې راته وكړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ ښو په تار پېيلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني يم نيولَي
په هر لوري كښلي ډېر دِي خلق وائي   څوك دِ يَو راته ښكاره كا هسي كښلَي
چه و مرگ وته مي مينه ستا غمزه كا   خداي دِ ستا له لاسه روغ كا د ما څلَي
تر جلب نيولَي تل باندِي سپارلي كا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له كاره بل كار نه كړ
د خوشحال دَ خولې ويل كه چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زيست روزگار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص درياب تر شرقه دَئ تر غربه   حريصان پكښ غوټې خوري لكه بط شي
نن ځما بېړى لاهو شوه په درياب كښ   لا به كله دا لاهو بېړى په شط شي
دته درزي جامې قدر قيمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلى رِيره سپينه ازمويښت دى   لا د ما و عاشقى وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان كښ   چه دِ زړه دَ عشق په كار كښ منسبط شي

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته یاران مي هسي ملك ته ولاړل چه نه ځاي دَ پیغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل یار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لویو کتابونو دانشمند وِي دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې و هغو وته پټوي[1]خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئَ یار ځما دئَ چه په مخ ئې عندلیب شوم کار ځما دئَ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم که ئې ووینم په سترګو زار ځما دئَ
که واعظ مي له ښه مخ له میني نیسي که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئَ
بې له کښلیه زېبا مخه که ګلزار دئَ چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئَ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم ته به وایې غم یکلخته ښکار ځما دئَ
همېشه به په ما وار دَ رقیب نه وُ بیا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئَ
دَ خپل یار سَرَه دوږخ ځما قبول دئَ که بې یاره جنت مومم نار ځما دئَ
بت پرست کله دَ بت له میني اوړي زه که مینه دَ یار پرېږدم عار ځما دئَ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار یم دار ځما دئَ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصیحت وئَ څه عجبه آګاهی لَریی په زړه کښ
دَ ناصح په نصیحت به اصلاح نشي هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئَ څه دئَ چه هر چا سَرَه سیاهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټینګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آلا شوې   دواړه سترگي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي   واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَى شوم خوب مي نشې   راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله   چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه   چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ گرزي هوس کا   د ما زړه ولي بد حال شوې
مگر نول دَ بېلتانه دئ   په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال دړئ   تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړئ
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ   بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نړئ
محبت بې خدايه واړه که ئې گورې   دَ درياب په مخ دَ خليو پل تړئ
ته پدا حسن جمال چه درته گورم   نه پوهېږم ښاپېرئ يې که سړې
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته   که هر څو روانوم دَ زړه بېړئ
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا   چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړئ
دَ خوشحال زړه په تقوا کښي لکه غر وُ
ستا په مينه بکباره شو و ووړې

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندې   سپينه خوله سرې شونډې دواړه زلفي اوېزاندې
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمگسار دَي   غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[۲] کاندې
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلې   عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندې
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي   پروتو دِي په گلو د سنبلو پاني تاندې
زه ور پسې درومم دَ يوه نظر په طمعَ   بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندې
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره دېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال خټك ته خاندې

څو بېړئِ پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[۳]   چه تخته ئی مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لگولې   لکه لوند لرگی په اور يبني څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دِي له ځَايه   هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ   مناري مي دِبري وَليدې وَلاړې
په زرو رنگه غموُنه دَ جهان شته   په زرُو رنگه ناري واوره دَ خراړې[۱]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ   خلق څو خبري کاندِي غاړِي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي   غوړوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[۱] محشی ورته کښلی دی يعنی سرې.

[۲] حسد او بغض.

[۳] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده   لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي   د بادشاه تر خوا نه به گنم خځاړې
غافلان په غوږ کاږه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ   هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ   دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قاروري دئ   او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې   دَ سړي هغه هوا پر ېوزي په زړه کښ
چه څه ني ويني نه اروي نه څه وائي   وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ   په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه   چه مزه دَ ناروا پرېوزِي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږي هسي ته شې   هم هغه خو یو نه ستا پرېوزِي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وئ   چه د گل ئې هر سبا پرېوزِي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر گرزِي   اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو   چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به ښل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی   څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ   په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه   په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا   حؤک همېش ور پسې گرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښي خمونه   دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ   دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړي   چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شومْ
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي   څوک به ستا په اننگیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي   د وُربل غوتې دِ څه له ده اَرتې
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه   په دربار دِ فریادې دِي څېري ختې
چه ئې پسې شاله ما هونبره ویل کړه   مخامخ د هغو ولې ژبې نښتې
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي   چه همېش د رقیب خبري نغوتې
یار په هر لوري جلوه کا ورته گوره   که دِ نه دئ د لیدلو سترگې تتې
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه   په اَواز به دِ بلبلي شې ساکتې
گل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ   چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتې

د خوشحال په پالنګ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[1] لړلې ختې

ځما مرګ هغه زمان دی چه رشتیا دَ یار هجران شي   که هجران له منځه ووزي نور به هر مشکل اسان شي
زه به ځان جهان ښندمه، په اشنا پسي به ځمه   پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي
تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه   لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه ښېل وان شي
یَو خدنګ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم   ورته پروت سر مي نېولي چېرې نه پدا پښېمان شي
ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کروړونو ئې بها کړه   خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مګر دا په شاه جهان شي
له یو هسي مي روزګار دَئ، چه ګه یار کله اغیار دئ   په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندې نادان شي
دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ یې   موندلی مي په بخت یې که موندلی می په مټ یې
آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي   په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ یې
نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل   په دواړو سترګو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ یې
چه مخ وته دِ ګورم لکه نمر هسي ځلېږې   قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ یې
چه ته را څخه نه وې یو کنګال[2] دَ زمانې وم   پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سَرَه لټ پټ یې
پېرې به په ګلزار کړې که بلبله دَ ګلزار یې   ګندګی لَره به درومې که په اصل تور ګونګټ یې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې   په زر پردو کښ کښېنه بیا د ما وته په چیټ[3] یې
په خوب په بیداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ
اورنګ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ یې

ځما زویه دَ ننګ ندي نمر پټار[4] دئ   پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته   دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ
دَ منصب دَ اضافو خبري کاندې   په عزت په حرمت کله خبردار دئ
اتفاق یګانګي ئې سَرَه نشته   همګي روان په ښېله ښېله لار دئ
یَو څرګند قابل هر ګز په دوي کښ نشته   که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ
په الکش الکش[5] ئې ستړي کړم ښکار نکا   د کوټه سپې کوکري پکښي سه چار دئ
یو څو دي پکښي هر ګوره نا پکار دئ   دا نور زویه مي لا لړ او ډېر پکار دئ
نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننګ دئ   اندېښني ئې د ناکس دَ ناسردار دئ
نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره   خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل دَ نا قابل سړی دَ وړاندي   څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنګال یې بولی.

[3] دا کلمه په یوه نسخه کښ چټ لیکلې ده.

[4] برګ بروګ ځناور یا مار.

[5] په الکیش په الکیش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهَ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو څرنگه خراب شوې
چه وو در څخه لاړل، په هر څیز پسې کباب شوې

دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي
چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شیخ شباب شوې

دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ
دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پیچ و تاب شوې

دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه
په حزن په حسرت دَ یوه هر درِ نایاب شوې

په باغ[1] به دِ چه کښلیو ښایسته بلبلو ږغ کړ
یوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې

بېرئ دِ دَ سینې په زور چه پاسه تله په غرونو
غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ دریاب شوې

مزري به دئ له ترسه په هیبت وه په کوهسار کښ
نیژدې درته وېغ وېغ کا دَ گیدړو لا جواب شوې

چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې
بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې

په عمر چېرئ وېښ وې بیا به هم چېري ویښېږې
هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې

پېرې لَرِي خوشحاله دَ اسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ
چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ

چه د شاه د زلفو خیال لَري په زړه کښ
هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ

که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي
چه دَ یار له داغه آه کا هغه گرم دئ

عشق یو څه عظیم بادشاه دئ که ئې گورې
چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ

ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه
چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ

دا دَ عشق د گدایانو هسي چار ده
چه د فقر په جامه کښ محترم دئ

دَ چندڼ دَ وني ځکه بوي روان شو
هر چه ولي ئې دَ عشق په اوبو نم دئ

چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله
که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ

د آتش لمبه کړو لَره پیدا ده
په هغو دَ آَتش څه غرض چه سم دئ

که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَیل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولَي
څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي

له کبره ډېره خیاله به څه سم وایې و چا ته
دَ کلي د محلت سَرَه چه زیست کا نا نمنځلَي

له گوره نه به پاڅي رنگینه جامې اغوستي
دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلي

چه سترگي په رنځور کړې برنده کښېني خوري زلفي
چه غټ به درته گوري یویو مرد بویه بللي[2]

هر گز به اروېدلي دَ لیدلو مخي نکړم
خوبی دَ یوسف اروم ستا جمال مي دَئ لیدلي

په ورځ دَ جدایئِ څوک څه وائي و ما ته
مرده وته هم کله نصیحت دَئ چا ویلي

که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللي

---

[1] په با غ کښ چه د کښلیو.

[2] یو یو بویه مرد بللی.

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي   ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ   واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه   کل واړه که ګورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سبېه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې   سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَنه هم دَباندې   هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال خټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه ګل ده تور ګیسو دَ سنبل پاڼي   پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډې دِ ژوندون بخښي په سترګو کړې خونونه   ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[١]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو   رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[٢]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده   خال دِ دَئ په زني که دانه ده د ممانې[٣]
ته په پالنګ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم   پنډ دَئ د ګلونو که دا ته په پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وايې چه تا عشق نزده ناځاني[٤]

خندني هسي لر بر ګرزي برسېري   برابر په تورو ورېشي سر تېري
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي   بل هزار حیله په توره پیسه پېري
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ   که ئې خلق دَ منګلو ښښتن شمېري
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا   د نامرد یا په ورغومی یا په لهټېری[٥]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ   د نامردو نامردي د ښځو نمېري[٦]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ   دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېري
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېری په زېري

خسته زړه مي چه نګار هورې هورې وئ   هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم   هر څوک وائي چه ګنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان ګوره   د ګلابو ګل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئ خوان ئې نورُو ته کښېښ   غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنګ ئې اوښته ورځنی نشته   لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

[١] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[٢] پټان یې.

[٣] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[٤] نادان یې.

[٥] دا کلمه په یوه نسخه کښې لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی بله ګرداو بیهوده.

[٦] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندِي گرزي   و هندی[۱] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په گلونو باندي گنبت گاندِي بلبلي   پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

خټکي له خټکي نه خوند آخلي   همسايه له گاونډی نه پند آخلي
څه به غم دَ صغيره گناه هغه کا   چه په غاړه کبيره څرگند آخلي
هوښياران دَ نېکخواهانُو وَيل نغوږي   ناپوهان دَ بد خواهانو سند آخلي
دَ مظلوم آهونه کاني د غره سېځي   ظالمان به آزارُونه چند آخلي
دَ هغه لاسونه مه سېحِي په اور کښ   چه له پښو دَ بنديانو بند آخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غليم پروت وئ   پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي
خوشحال خپلو خوږو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند آخلي

خوږې شونډِي دِ شکري ندئ څه دئ   کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی   دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترگو کا دَ زړونو   سيه چشمي سحرگري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځير ئې مزري بند کړل   هوسی سترگي زوروَرِي ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ   پښتنې په قامت ستری[۲] ندئ څه دئ
وايې نوري ميني ليري کړه له دله   ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[۳] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې ښبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېري   په لوږو په ژورُو دم در حال راغله پېري
د سترگو په جوهرو مي په سی[٤] کښ را ښکاره شوه   په مښکو په گوهرو مي په کال[٥] راغله پېري
تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه   په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په ياد شي دَ ځوانی تلاښونه   د وارو تلاښونو پايمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده   د کل وارو خوبيو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي   په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[۱] يعنی زننده.

[۲] يعنی جگی او لوئی.

[۳] لاشه يا لشه يعنی نښې.

[٤] محشی ليکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی يعنی پر اويا کالو می د سترگو ليده لږ سوه.

[٥] محشی ورته ليکی چه مطلب له مښکو تور وېښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپين او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه اَئينې په يَوه کنج[1] دَ مخکي پرېوزه   د کښليو په جمال په خط و خال راغله پېري
چه جونو وَته گوري خجالت ورځي پخپله   په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جورِ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه ډېر مهر په فلانې کړې   په ياري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم   ما په ډېر ورتله راتله سترې ستانې کړې
زړه مِي ستا وَ تير ته نخښه دَئ قتال!   پرې به کله جورِ دَ غشيو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حيرانېږم   خداي په ما باندِي يوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرنې[2] کا   تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم   وايم نوشي مي دَ مېو پيمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي   ستا دَ سترگو وِ هوسيُو ته ژانې[2] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وايی چه دا بد کړې يا دا ښه کړی[2]   که رشتيا وايم زه نه يم واړه ته کړې
چه په بين الا صبعَين[1] زه خبر دار شوم   په لحظه کښ څه چارې په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر   چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي   چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي   په هيڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ   په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهينه   په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په يوه مځکه يوه باغوان کَرَلِي   عباسي گلوُنه زير و سپين و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه   ځني ځني ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پخپل پرهېز شي   دَ صنعان غُندئ ئې خوار په سپين وېښته کړې
آلوده لَړَلَي درغَي درگاه ته
هيڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي   په کشتن به خلقې کاندې ډېرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا   چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم   دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ   ياسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَويني پر وَرشِي   ټپوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلې   چه فراق کړې هونبره اُوښې را خبرِي

---

[1]کنج د زنگ پرېوزه.

[2]دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځنې ليري ليري کرزې
مست خوشحال څخه کوتك دَئ د پنبرې[1]

دا معنې دې زورَوري [1]سمې چېرې دې خبري
څوک چه لب کا سره بيارته ځنې توئي شې سکري
څوک چه کښېوزې په ويَلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشکينو په بازار کښ تويې نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُرې[1]
هر هر سکښي ئې وَگوره په هنر زَغيږې زغري
ډېر دِ ښه ووی خوشحاله
بس کړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډې دِ خوږې شکر پارې دئ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوې منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې کا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار کره دی گل نشته له باغه دَ اغيار کره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وکړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديې نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور کښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډکي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال خټك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم کړې خداې ځما دَ زړه په سر باندې رقم کړې
مخ به چېرې راته سم کړې په ياري کښ که دا خوي به تل ځما دَ عمره سم کړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم خم کړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې که هزار ځله ځما په سر قسم کړې
چه له دم سَرَه مي کښته پورته کرزې ته په ما باندې دا چارې په کوم دم کړې
هم دې وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندې تېتر وهې ماتم کړې
چه په زړه مي کرزيدې هغه خبرې کور په کور په هر ديار خوري عالم کړې
دَ هجران ورځې چه کښې پشمار دَ عمر دَ قضا کاتبه عدل که ستم کړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما کم کړې
چه دې سر تر پايه درست په غم کښ ليو[1]کړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم کړې

دَ ځوانۍ په خوبيه کښ څه شك دئ د پيرئ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د وروَلي په پرهار باندي نمك دئ
که څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښادې پورې هر کله غم لك دئ

[1]دا کلمه عيناً وليکله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیحُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه ❊ په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړَئ ❊ د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه ❊ ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترِم چه زه ملنګ شوم ❊ ښه خو دا چه مي په غاړه يو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ ❊ که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه ❊ دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ ❊ عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ ❊ يو نازک لطيف رموز باريك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ ❊ چه نظير ئې مونده نشي ځما يار دئ
عقل صبر و دل و دين ولاړِ شه په عشق کښ ❊ خو را پاتو يو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري ❊ پل به نږدی پدا لوري چه هوښيار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه يم ❊ ډکي ډکي پيالې راکړه ځما وار دئ
که دِ وينم په سترګو ستا په ياد مي ❊ شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفينو نمودار شي ❊ هغه ځاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده ❊ چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي ❊ چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سيلی آحري کېږي ❊ په بلبلو خبر وکړِ بيا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښليو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وايم له تا ولاړم که په ناسته می ملال يې ❊ کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال يې
ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم ❊ ولاړم له ما نه ځِی دا چه ته می په زړه نهال يې
زه غريب نامرد يم څه و ما وته ګواښېږي ❊ قهر کړه هغو ته چه دِ سيل دئ يا ئې سيال يې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې يا مي ولې ❊ واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال يې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دريغ نکړم ❊ لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که يا د مال يې
تل جور ستم کړه هغه نه يم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بيا لېمه د خوار خوشحال يې

د دنيا خاني ميري په زور و زر شي ❊ عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصيحت په مثال څه دئ ❊ لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځما او دَ مجنون سَرَه يو رنګ دي ❊ لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړِ پخپلو وينو ❊ کوم سړی به دَ منصور تر ځايه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه ❊ عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم ❊ که په بوي مي ستا د زلفو سوړ تېر شي
خوار خاطر مي چه مقيم شو ستا په ورکښې ❊ کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې   ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورايه   خارو خس ئې راته گل د پيغمبر شي
زه به هيڅکله وانوړم ستا له کويه   کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سرَی وېښته څوِی په پوهه   چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
دَ يار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ   که لاله غُندي دِ ويني درست ځگر شي
چه ئې وروځي ور ښکاره کړې خلقو بويه
چه خوشحال ئې دَ کښتۍِ قلندر شي

درياب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي   پخپله رضا درومي جاله هم ورسَرَه بيائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو   له هيچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس مياشتي   پدا خبر دار ندئ چه صيفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حيران په څلور کنجه   په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پيمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه   له مځکي پيدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ   چه پخپله نادانۍ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري   و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښبې په ځگر دئ   خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته   چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداې دِ هيڅوک پدنيا کښ عاشق نکا   عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ   راشه گوره چه نن بيا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجوِنا له بحره وکيښ
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانه له بله شي   نيك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېبي   له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمايه محبوبه گوره   چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ   کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښبېې ئې دِېرِی دئ   اول به کومه يَوه ويله شي
نورو خوښيو وته به شا کړې   که دَ يار دَ ميني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کره   ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي   دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کره   دَ يار جفا په وفا نيوله شي
که اور در لگی چا ته مه وايه   چه اور را بل دَئ سينه مي سوله شي
خوشحال فهم کره مجلس دَ عامو دئ
د منصور پياله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دي چه کښېږي   په هر لوري رسوائی دِي چه کښېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو   دَ وګړي خود رایی دِي چه کښېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو   څه نابودي دانایی دِي چه کښېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري   څه بې ځایه زېبایی دِي چه کښېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم   دا دَ خلق کد خدایی دِی چه کښېږي

دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایی دِي چه کښېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ   چه ګهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي   هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش ناري وهي دوه خال ئې پرېوزي   دا دنیا په مثال نر د سرې نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ   که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله!   په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا   نه دَ باد په یوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ   طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ

تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ   خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي   چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته   اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم   پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا   همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه   په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه   دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ

زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي   عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه   تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي   ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو   دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ   که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرګ دئ   عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي

سر تر پایه په لمبه باندي ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په ياري څه لره څوک وياړي　　هر زمان ښکاره ياري را ځني غواړي
دَ ياریِ هنر هيڅ ورڅخه نشته　　که پندونه ورته وايم راته ژاړي
هسي مست بې پروا يار ځما په کار دئ　　چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقيب په بد ويل عاشق داړه شي　　لکه سپی پخپلو داړو سرِی داړي
ډېر مي وگانډه گرېوان د عشق پکار کښي　　نور په ما نشي وهل د گرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقيبانو　　دَ بهار په موسم ډېر گرزی غوباړي[1]
هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه ليندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ　　په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځارېږم　　که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل يار وَته نظر وکړم خوشحال شم　　تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ يار مخ که په ظاهر له ما جدا شو　　په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بويه ويره　　چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود ليده شي　　پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بيا ځما طالع مدد وکړ په خداړو　　چه رقيب دَ يار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیِ کل واړه ځما دئ　　غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ
دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دًئ　　که ئې زده چه دا ښادئ ساعت يَو درنگ دئ
لا مي يو خدنگ له زړه وتَلي نه وئ　　بيا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنگ دئ
هر سحر په ما له ورايه تېغ وکښلي　　خول په سر يېښي راځي په نيت دَ جنگ دئ
تر چشمانو مي اوره گټه بې نمه　　تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
په خروار عيش و عشرت کاندي وگړي　　خو د ما دَ زړه په بخره عيش تنگ دئ
ما دَ زړه په سترگو رنگ د زړگي وکوت　　همگی دَ غم په سرو وينو کښ رنگ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي　　په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ
دَ دنيا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ　　هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ　　لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا　　ستا دَ سترگو وَ کبلَيوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ　　نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته يې　　بيا به وايې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] يعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبنو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ　　نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده　　دَ سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ　　نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه　　چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په ډکه يوسي　　کشمېری چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده　　په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ　　دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو　　ځُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه　　دَ بل ډېری وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي　　چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ　　دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه　　دَ کردې په کار کښ غوځ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي　　دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وړاندي نه ځي　　دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ　　چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارئِ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي　　دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي　　چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي　　همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه　　و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ　　څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم　　په حيرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم　　لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښيار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته ليکلی يعنی تړلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ — نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یاریَ دِ ئې هیڅوک غلط نشي — وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي — د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ — دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه — چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ — درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ ننداره نکړم — ننداره لره ئې زه یم پیدا کړئ

یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی — په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم — په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم — سکه دعوا کاندي سړی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا — زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سرَه پیدا دي — یَو په بل تېري لَري دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا — چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سرَه وېره دَ سر نشته — سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی

نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي — ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو ښو قبل کړ — دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ — هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي — دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا — چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي — چه ئې زلفي په بارخو باندې وَلَول شي

تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېني پاڅي پایځې لنډې[۱] — شانکي وَهِي در بلي څربې لنډې
دا همه واړه زهزن د طریقت دِي — خپلي خوني لَرهَ ورِي پردیَ گنډې
نیك و بده چه و چا وته رسېږي — پخپل ځان تري دا دواړه په ډوډنډي[۲]
د عالم رخنې تره په سبا دَي مره — خبر نه دَي دا گیدي[۳] له خپلي انډې

---

[۱] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[۲] په بله قلمي نسخه کي ډونډ کښلي دَي.

[۳] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډې (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[۱]   کښلي زوي[۲] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه   چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي   د هغو دَ ايمان يو ورې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ   دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ۰[۳] د بني ده چه ولي دَي   يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي   لکه خرونه نارې شوري[٤] وهي ترنډي
لا به کله دا سګان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ   چه ادب ور سَرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه   تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ   ستمګر مي دَ دوږخ دَ اور لرګي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخورِي   و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د څښتن غم دَ دوږخ نشته   دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[٥] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کيږِي   بد خصلت سَړی يا د يو دَئ يا پیړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځَني تښته   بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه   تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ   په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي   چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال ختټك په پوهه تش ملخی[٦] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ   په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زېبايَی   واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښېږدي په لاري   کښلي پښې ئې دَ ګلزار په پايمالی دئ
په کاليو سَرَه مخ ښايسته کيږِي   ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول   عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[۷] نشي   چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مېَن يې   ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[۱]دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحيح وِي.

[۲]کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[۳]دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[٤]دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[٥] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[٦]پلی دی.

[۷]نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وربښمينو نهاليو دِ نور خوب کا   دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره   په ژړا ژړا شپې ښنکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا   چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم   که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ   څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا   هوښيار تل تر انديښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم   د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې ګوره   چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښوربېږي   دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې   چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې ګرزي   چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه   چه ملا د حق ګويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي   په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ ګلرويو سَرَه کېږي   مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري   خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ   همېشه دَ دروغجن په ږېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته   ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ   چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي   نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي   هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه   ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ   ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه   چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعني سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[3] يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[4] يعني غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا   دا هدونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شریه   پدا دواړه توکه ښه سری خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به درومي یا را دروميِ واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړِ هغه ستا دئ مال چه نخوري[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي   په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا   چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم   وینا د هیڅا نده په دنیا سرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي   چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیارېږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو   چه بخت و ماته شا گړه څومښکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې   چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیارېږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ   دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي   دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي   دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
ؚورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي   دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره   د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نمورِي   د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ   دَ کوټه د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو ښخه غواړه   دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو   د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ

درومه هر لوري ته گنبت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي   سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه   دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو   هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته   دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې   اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا   دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ   چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند ښخه چه مال دَ دنیا نه وئ   وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي   په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي   دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو ښښتن وگوره   چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا گنده دَه   که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترِي
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي   جگي جگي راشه مکړه مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ويني — زلمی توب را څخه يووړ ږيری سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو — په جهان کښې نوری نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپينه پاکښيزه ده — پرې دوستی دَ زړو څه وه لکه ويني
شيخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ — چه په زړه کښې دَ عاشق دي دلنشيني
که ټېر وَهې له تيږی گمان مکړه — چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غيږ کښ — په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غيږ کښ ئې نيولی تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ — دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې — تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سرِی نه زر خبري وارويې — په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه — مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي — ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي — که صفت ئې درته وکړم و به رېږدي
ته سرِی يې که څاروي يې رنگ دِ ورک شه — د بهار په سرو گلونو باندِي پښې ږدي
ما په ډيرو سټو اور دَي لگوَلَي — په دا څه که څو خسرِي باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم — لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښې بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندي — پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته — هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ — هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي — هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندي
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي — شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندي

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ګوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دي ستا د تور وربل پیاندې

دواړه سترګې مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لمني کښ مې اوښي اندوخته شوې
په ماڼې ماڼې ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو د بها دئ   دَ یوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ تورى شپې څراغ یې   ولي تلې په بله څُونه افروخته شوې
چا دا اور در لګولی دئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسې دلسوخته شوې

ډېر مېن په تازه مینه سره تېر شي[۱]   په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګنډېر شي
لا یو غم مي تمام نه وئ څه نصیب دئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وم چه طاهر به تېر و ښېر شي
لکه ډېره دَ طاهر نوې په زنې   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندې ډېر شي
خدایه هسي غم بل ما ته پیدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاریخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته ګمراهي
دَ رشتینو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتینو سره مل وي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتینو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په ګواهي
بیا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ یګانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې   کل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې   لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پی څاڅي دَ شونډو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مېن یم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[۱] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثیه کښی ویلې ده، په آخر بیت کښی "ظاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړینی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگ دِ ورک شه بده روې — را پسې یې سینه سوې
له یوې فتنې دِ خلاص شم — را پیدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسې ټوغ کړم — وکښې نه شمه سیلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې — کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي — چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټې نشي په یوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني — پردي مال وته اوږده لاسونه موني[۱]
که په باغ ئې دَ یتیم دَ کنډي ګډ کړې — دَ انګورو به خواږه ړنکوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره — ښې څربې لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سینه ومنډي سرګي شي — کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[۲]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ — ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[۳]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه — په بل کور لکه آس په راتب پوني[٤]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي — دَ بري میدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا — کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دلیل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري — په تور تم د جنازې سره څملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته — تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزیو — چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسینه کرله هونبره فائده نکا — چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ — خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي — رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ — اولیاء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي — درویښان پدا وَیل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي — دَ هغو سترګو ملکونه دِي لیدلي
درخانی پکښې یو آدم خان خوښ کړ — یوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[۱] سرمایه، رقم.

[۲] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[۳] ګنځی.

[٤] میده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مين وه چه ئې لافي کړې د ميني　　په ارمان و بله تېر شول که ئې ويني
څوک چه يار په اوښيو ژاړي ژړانده　　ژړا دا ده چه ئې وژاړې په ويني
دَ رشتيني ميني کار خو دا خپل زړه دي　　دروغجني ميني غواړي توري سپيني
دَ مجنون او دَ ليلى مينه رشتيا وه　　دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شيريني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي　　په جهان که ډېرې تېرې دي رنگيني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ　　توري زلفى دِ سنبل دي مخ نسريني
له د يو خاوړو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پيدا چه تل ور درومي مه جبيني

راشه گوره څه کاروُنه درنگ په درنگ شي　　په ساعت دَ دنيا چارې په بَل رنگ شي
واړه وَسوځې په اور کښ خبر نه يم　　بيا له کومه را پيدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندې　　چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کښليو جنگ پسې آشتي وئ　　ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندې ئې زړه دَئ لکه ژاوله　　خو په ما باندې چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگورې د ما بيا دِ آهنگ کا　　دَ هر چا په عاشقى ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چينه دئ　　که روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وينو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ يارى ننگ شي

راشه لېونى شه چه دئ نور خلق غم خور شي　　څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هيڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَيل رشتيا کړم　　سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا　　خدايه لا به کله دَ غماز سرى مخ تور شي
زر هنر وکړه نصيحت په کوم حساب دئ　　هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
يو هندو بلا دَئ چه په مکر ټيکه کښېږدي　　څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښايسته په تور خالونو　　تل په کښيده باندې ټکى دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو کړه　　شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ　　ورور چه بېگانه شي راته وايه کله ورور شي
ډېر دي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ ميني لاف کا
ولي اوس يوازې وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبرى وَ مخ خال شي　　لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبې شاعري په جهان کېږې　　دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنيا دار کړه چه نه وِئ ښې دلبري　　اور دِ پورې دَ دنيا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي　　چه ئې نه ويني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي　　جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم　　همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږى ساقي گرم يې　　که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتى ده که په جنگ شى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه ګوره دَ یارانو بې غمي   هونبره مهر هونبره مينه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ   حقیقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېري مځکه کروړه عاشقان دي   چه په څو رنګه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه   که په بل جهان پیدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم   چه مي ولیده دَ خلقو همدمي
چه په هیڅ ساعت خالي نه وِي له غمه   مګر غم لَره پیدا دَي آدمي
هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم   چه په کوم زحمت کښ پروت یم المي
ته چه ما ته عربي خبري وایې   دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال یې وئې وایه   چه په ګوته یوه ګوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله   که یو خداي دَ سرِی نشي په کمي
که قدم دِ دَ وفا په لاري ټینګ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه ګوره خلقه نصیب په څو خوري   توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ځټي منګلي   په تیاره د ګردې و ازدي پیشو خوری
هغه یک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ   چه تر څنګ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه یک چلم څکوي په غم کښ   فواقجن هسي لوګي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عیرت دئ   نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری
لا به کله هغه ګنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پلیو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفایی   نور مي را څکاوه قلم په آشنایی
لکه اور په بوټی ولګي بیا نه وئ   یو څو ورځې دَي ارمان دَ جدایی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده   څوک دِ و نه وزي له هسي روښنایی
له یوه څاڅکي نه څه صورت پیدا کا   هم په خداي ښائي کارونه د خدایی
تا هاله و ګل خبل زړه ورکړي بلبلي   که ئې تل وَئ دا بازار د زېبایی
په ګلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ   چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنیا غواړې   تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانایی
چه ځما دَ درد علاج لَره پیدا دِئ   زه له چا غواړم دا هسي مومیایی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده   دَ دلبرُو حسن څه لَره ستایی
چه ګوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ   مګر نشته جوهري دَ بینایی
چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسایی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونیوه ځاي سراي   چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوېی دئ تر تیراه پورې سم تللي — نیلاب و لنډی دواړه عجب سر ېښې په پاي
پرېږ سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده — گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض دِ دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي — که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه — رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه — واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[١] — چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائي — څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا — څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې — زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي — کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ — دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور — څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائي
خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې — ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زړتوب وي هم ځواني وي — د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري — کله ځوان ته سترگي آړَوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو — خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم — یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندِي وُ تر حکم — راشه وگوره هغه تر مځکې لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې — خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځې وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښې — دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښې
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره — که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښې
دَ ټولی په مخ کښ ځي په شین شین — لکه مست هاتي چه یون کاندي په ډور[٢] کښې
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو — که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې
په قراره قراري کښ عالم خوښ دئ — ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه — زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[١] کړ زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[٢] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب ډوری بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سليمان په گوتې کښلې دا وينا وه   چه دا تخت به دَ سليمان نه وي په گور کښي
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د گوتي غواړي په ځلور[1] کښي

زه خو شرابي يم شيخه څه را سَرَه جنگ کړې   بخري ازلي دِئ کشکي ما دَ ځان په رنگ کړې
ښه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه يې په وَيَلو دَ درياب اوبه کرنگ[1] کړې
ولاړَل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنگ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   ځوک به ئې صيقل کا چه ئې خداي آينې زنگ کړې
کښېنې په خلوت کښ شيخه سود ئې راته وايه   ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنگ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر يوه مذهب کښ   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنگا رنگ کړې
رايشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه   ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنگ کړې
هر لوري ته گل دِئ شقايق نرگس سنبل دِئ   بې گلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنگ کړې
چا در پسې ډېري توښې واخيستې طلب کا   ځنو مسلی دَ بې ننگی در پسې لنگ کړې
کاشکي[1] دَ عمل تله درنه په قيامت شِي   موم په رقيبانُو په عاشق باندِي زړه سنگ کړې
مرگ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرگ ځان روغ نه کښې ننگ کړې

زلفی ئی سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانی   نندارہ ئې بهانه ده دَ بېحدي حيرانی
درد مي سرشته ده دَ هزار رنگه دارو وُ   غم ئې لا تېري کاندي تر ډېري ښادمانی
زخم ئې مايه دَ لاربزاله حياتگي دي   ورانَي ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترگو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښ رسَولی دَي خپل کار تر هسي حده   لکه ځوک په مېټ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال يم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلي را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم اميد واري
دا يم ستا دَ غم ورَی وړم   شرط دَ عشق دَئ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې   په ورځ سل سوگنده وکړې بيا له واړويې پروا يې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا   ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنگه زيبا يې
اې چه ما وته وَيل کړې چه په کښليو نظر مکړه   ځوک به ستا په وَيل غوږ کا چه دَ مرگ خبري وايې

---

[1] محشی ورته ليکي چه مطلب ځلور ياران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما یو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي   ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا يې
د گلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده   هسي مه وایه نادانه چه په څه صورت شیدا يې
دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زړگي ئې یوور   دا څه لا نوري بلا دي خدایه ته دا نابینا يې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي   دا یو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وینا يې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وگړي   دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا يې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه گمان هیڅوک ونکا   دا نېژدې دَ چم وگړي چه نن ښه مېلمه ځما يې
ما وَیل چه د زړه غم به درته وَوایم چه راشې   غم به څه وایم و تا ته چه په راغله غم زدا يې
چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسیه دَ خطا يې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي   غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنگ هندو لیدلَي نه وُ   چه په حسن دین و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني   هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر گریوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته   چه ئې بې له تا په غم کښ په پایان وړي
چه هرس دَ هغو شونډو غاښو کاندِي   دَ ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوگان وته حیران یم   چه دَ زني گوي دِ څرنگ په میدان وړي
پکښي بند زړونه وگاڼي که ئې گورې   چه دَ سر زلفیني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه   د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده   چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ یم   که مي دین و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي   څوک به څه لَره په کښلیو دا گمان وړي
دَ زړه مینه ئې په کښلیو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنیا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږِي   که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو   لا په اور کښ ئې یَو درنگ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځایه غلیمان یُو   په جهان کښ غلیمان سَرَه رغېږي؟
چه غلیم دَ مړني بپه نظر کښوزي   نور ئې زړه دَ ده و مرگ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وړاندی   و نامرد وته به سل حیلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غلیم یاد دئ   بل به کوم حجت تر دا قوي یادېږي
کاڼي زر که سَرَه وگورې یو رنگ دئ   فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کاڼی لوټه لا بتر دئ   چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي   صفائي ئې هم پدا ده چه بهیږي
تل دِ لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان دِ شرمنده تر تا ځارېږي

ساقي گل شگفته کېږي   خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي   دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې ميو   په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه   راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا   ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ   په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بيدار شه
تَل څوک کله خفته کېږي

ستمگر به همېشه په دنيا نه وئ   پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ   ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ   خو دنيا وته ځوئيږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي   که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سيالي کا   په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنيا مقصود حاصلېږي   دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زويه ورور يې زړه نه وئ ترلي   دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ   په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبيحات دَ مال و ملك کا   په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا   چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر يم
که وَ زويه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هيڅ نکړَي ژړلي   چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې   يَوه ورځ دِ په ښکنځا نه يم زېږلي
رقيبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي   هم ترې څيرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پريو زانگې   هغه پړي دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني   ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه   چه په کور ئې دَ بلا نفيل نرلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښبلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ   پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست يم دَ گلونو په چمن کښ   بيا ساقي راته نيولي ډک اياغ دئ
يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ   يا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

[1] ژويی.

[2] يعنی پرې کول او پوستول.

[3] نرلی يعنی غوغا کول او دربول او دَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښې به ئې غواړم   دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کاندي   وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي   زه به زړه ورځني ژغورم روږ[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځي په ګلزار ورشي   دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې   تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی   په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا بی ځني خواست دَ شپېښي خولې کړ   په خندا ئې وې چه څه کا دا سرِی
ویې څوک یې چه ځما په کوڅه ګرځې   ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم   بېلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي درېغه درېغه   دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه   دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښې راته ګوري   لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم   خدایه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم   که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسې ستا دَ بېلتانه په آتش سوځم   لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېریُو اَرویده شي   ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښې هیڅ لقب درباندي نشته   که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا   ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشي
په سینه کښې دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښې لکه زه یم بل به نه وِئ   دروغجن یم که بل هسې لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځګر له وینو ډک شو   چا ته وویَلي نشم زړه مي چوِئ
تا ویل ځما دیدن قیمت بها دئ   زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښې دیدن را کړه   په سودا کښې خلل مکړه که دِ زړه وئ
هسې ګل دَ ګلستان په منځ کښې نشته   هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکړه   دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وئ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله   دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه   زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وئ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشي.

[3] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نيت وئ　　جامه هونبره څو قامت وئ
ګرګډن ګردن دَ فيل خوري　　څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عيسی بار وړي　　نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه　　په ګرده دَ مرد قيمت وئ
زه مرَيَي دَ هغه کس يم　　چه صورت وِئ هم سيرت وئ
که صورت سيرت دِ جوړ شول　　سر تر پايه عنايت وئ
دَ خوشاحال په وينا غوږ کړه
په ويَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ　　له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه يک دَ ميو جام په مي ناب کړه　　تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ　　ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتيا وَ ما ته وَوايه طبيبه!　　چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ　　پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم　　شاه په تا مي به قيمت وِئ که به نه وِئ
سپينه خوله که بې ريباره ور پېنکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانې نړېږي　　راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ　　پدا لږ عمر مي زړه کله مرېږي
وايې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ　　په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غرېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ　　وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټی وا کا　　دَ ښايست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هيڅ په ورتې ورتې نه ژړل عالمه　　ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږي
دَ رشتيا خبري خېر و برکت دئ　　په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال ختټك په کار پوري حيران يَم
مينه لا ورباندی زور شوه څو زړېږي

سخ د آئينې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري　　سخ دَ لونګين دَئ چه دِ پاس په تټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلری　　وصل دئ په مياشت پوري يو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځَه چه د خولې ښېرې دِ اورم　　شهد و شکر را ګرې چه مي ستا شونډې وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو　　څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم يم تل دِ ډوب وم چه عاشق يم　　تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دئ ډېر په مښکو په عنبرو　　څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځي ستا وَ لور ته په ارمان ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپين ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترگو توري

ساقي راکړه وَ ما مى　　يَو څو جامه پياپَى
دا هم ظلم دَئ که گورې　　چه بې مېُو ځَي پسرلَى
هغه ځَاي چه گل و مل وئ　　ورع څو کاندي سرَى
گوره څه وايي پر غوږ کړه　　چه آواز کا چنگ و نَى
بيا به تېر شاعت را نشي　　آه ارمان ارمان هَي هَى
دَ دنيا ژوندون هم ښه دئ　　که تر تلو همېش وى
چه تر تلو همېش ندي　　نور ئې وگڼه لا شَى
ډېر مَين ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَى

ستا په زړه د دنيا څلِي[1]　　دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ گور لَړم ماران دِئ　　هم دا څلي دئ پېيلي
که دِ يَو ځله ځَان خلاص کړ　　غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله　　که دِ نه وِئ لېچى شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ　　مخ ئې تور ږېري ئې کلي
ته اصيل ځَان دِ مريَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقى چه مهربان شِي په پياله کښ مَي زياتېږى　　چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقيب ښيښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دئ　　چه هر کله ئې سترگي په ښېا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپينِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق يم　　دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي　　چه کال باندِي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ　　چه بيل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کاڼي رنگاررنگ دئ　　ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتېږى
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرگه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږِي

سترگى دِي که ورځي که ئې زلفي که اوربل دئ　　څو توري بلا دي چه مي زړه پکښې قبل دئ
چرته به خلاصېږِي دا بلا تر زړه چاپېري　　مخ ته ئې که گورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خيال ئې دَ زلفينو عقل و صبر و دين و زړه وړي　　نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وايي　　پلار که نصيحت کا و عاشق وته خجل دئ
قيس وُ که وامق وُ بيا فرهاد ورپسې نور وه　　ما را وړي ندَئ دا دَ ميني دود اول دئ
مينه الستي شته لباسي شته نفساني شته　　مښك شته دئ هم هوږه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتيږى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته يو مخ دَئ که په سترګو احوال نه يې　　يو چه ورته دوه شي خود پوهيږي چه احوال دئ
جام بينا ته ورکړه چه ئې ډک يوسي تر ځايه　　جام ورکړه رانده ته هسي ووايه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په درياب ډوب کا　　ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حيران يم[1]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عيني‌نو ياره عين عنايت دئ[2]　　بند دِ دَ زلفينو دَ خلاصِی کنايت دَئ
په شپه ځما وَيل کله آميز وُ له هستئ　　په ورځي ځني دور يم هغه حرف چه شکايت دئ
خبري دَ مجنون او دَ ليلا ولاړې زړې شوې　　ځما و ستا خبره تازه نوی حکايت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ　　چه چا ته ئې پيدا يا بدايت يا نهايت دَئ
په مخ چه ښايسته شوې که په پسول پسللی نه وئ　　ساده دَ ورځيو خال دئ د درست حسن کفايت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال انديښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روايت دئ

سر په بېدي بېد يا ونيوي ژړلي　　په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه ليدل شي　　دَ همه واړو په ږېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم　　څه روزګار به پکښي شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادۍ ته تلاښ کړ　　په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنيا شکر خواره دي　　لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ　　که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وينه
دَ مغل له نوکرۍ دئ اغېړلي[3]

شين مرزي چه ګېډي داړي　　باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ　　چه په مرګ به ئې څوک وياړي
دَ ښادی سترګي دي ووزِي　　پرېږده دَي ور پسې ژاړي
په يَوَه غوټه يَو نيسي　　باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ　　په غوټه وهي دوه ښاړي
هم شنقار مي هم شاهين شته　　هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهيل وخوت　　خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار يم دَ سر خابو　　وړاندِي زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه　　رنګ ئې نه وينم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له يوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3] يعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرين وه، چه په دې بدله کښی ياد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي　　　یو څو مچ دئ دَ غوباړي
ازمیښت ګوره دَ دهر　　　راته لیندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لايق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ　　　دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عيسی کله دا صفت وُ　　　دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ　　　هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره　　　چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې　　　ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ　　　بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي　　　غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي ښيښې تشيږِي　　　نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوني ځِي په شین　　　بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چین تشي پوښتني　　　چین چین څوني پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین　　　نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي　　　ګوره چه ګزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل　　　بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېني　　　کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولیٖ هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ　　　ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ　　　یو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَایه زخمي وئ　　　ځَاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم　　　کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ　　　که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترګو واړه کښلي　　　چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه　　　چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي　　　چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې ګلګوني سرې پدماغ درومې　　　ګوره بیا څونبره وګړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه　　　مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ　　　که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي — خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مېَن شي — چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې ګوره مياشته — چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا ببګا ئې لوند لَرم په اُوښيو — ياد ګاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سَرَه نه بيايې دَ وړاندې — چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښې[1] — په راتله دَ رڼا ورځي دَئ په غم کښې
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته — هغه هونبره باز شاهين درومي په دم کښې
د چنډڼ او ښوانه[2] فرق سَرَه هيڅ نه وُ — که چنډڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښې
چا له ډنډه دُر ګوهر نه دِئ وکښلي — قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښې
که ګيدړ په خم کښ رنګ شو پدا څه شي — خو بيا هم هغه ګيدړ دئ په شيم کښې
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ — مرد عالم رباني دَي په عالم کښې
څرخ مي ځکه په سر لوني ګلونه — چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښې
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته — چوهړي دَ سپی په مرګ دئ په الم کښې
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ — چه په سوات را سَرَه ګرزي هم په سم کښې
ګوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه — ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښې
که خوښي د وصال ورسَرَه نه وِئ — عاشقان کله خوښېږي په ارم کښې
هغه چر دواړه ګوتو ته نظر کا — چه ئې وِئ سترګي نيولي په صنم کښې
آفرين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښې

ښه هغه چه ښه ئې رنګ ښه ئې جمال دَئ — ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېري کا — فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ — په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي ګري کا — په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښګر ورپسې درومي — ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ — تمامي عمر ئې زيات روزګار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو ته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښاروني دِ غواشينِ پسې غواړي — باز دَ غره ښايسته زرکي سَرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنگ کښ لکه غلوڅه[1] هسي روغ دئ   دَ خوړو هیله وَمکړه له غوباړي[2]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ   بل آواز د گنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي   څوک د دي جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ گزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ   دَ قطرې په حرص گرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سَرَه سمي   څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځاړي
که دَ څنگ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی گڼه هغه چه په زړه صاف وئ   همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه   هر چه کاندي نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا   لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ   که ئې گورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنگ وِی پدا څه شي   که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته   قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا   تر یاقوتو که شبه په رنگ شفاف وئ
دَ یاری دپاره گرزم نه ئې مومم   چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي   په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي   تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر گوره ډېر شول پرې وېرېږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري   باري شکر چه په عهد په وفا مري
بېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي   دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په گوټ ژوندي شوم   چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا   ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه گله بلبلي ته نظر کړه   په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرگي حال دَئ ځکندن کا
راشه گوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ   له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي   په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښ   خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندي تېرېږي په ښادي کښ   هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته   کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[1] یعنی د شاتو مچی.

[2] د خره مچ.

همېشه شونډي دَ جام په مورګه[1] يښي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا ګداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب ګښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر دربانډي وکا
ډېر ئې تا غُندِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې ګورې عاشقان په زړه ساده دئ
مګر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په ګوټ ګښ پروت يم   سوختګان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُندِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[2] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننګ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترګو هم ماده دئ

عمر هر زمان ګداز کا لکه واورِي   يا به ستا له مرګه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[1] را نشِي   که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بړبوکیٔ[1] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي[1]
زور دَ چڃ د وړلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چارویِ
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترګی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترګی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب ښه له ځَانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنګه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکیٔ ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګڼې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[1] يعنی کناره.

[2] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به گرم په لږ گناه کا　　دوي په لوي گناه نا گرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي　　څو ئې درد وړې هونبره خمي
په هر کار کښ دیگر گوني　　په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي　　په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادیِ روزگار راغَي　　چه موسم سو دَ گلونو گلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي　　و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو گلوُنو　　دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي　　چه گلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ　　بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ　　په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1]　　لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي　　گوناگون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ　　هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دئ　　چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترگو　　عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
گُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت گڼه گلُونه میخوري کړه په چمن کښي　　چه به پس له هفتې نه وِی دا گلونه په گلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا　　دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ گلزار په شگفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي　　څو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم ماښی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته　　نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده　　په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي　　خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په گفتن کښي
چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري　　د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه　　څوک چه بې یاره پائینه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیگلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خيال کړې   دا خيالونه همگي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاويد په جهان نه وِي   ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو ښه ننداره وکړه   جهان ځو کښلي چهره هسي پايمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې   ما ليدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره ښه يې خوي دي بد دَئ   چه راتلَنَه يَو ځو ورځې په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله   رنگارنگ گلونه ښه[1] هسِي نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ   د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه   دَ گلزار په ننداره چه استقلال کړې
گل ته هسِي رنگ و بوي ورکړيَ چا دَئ   دَ لاله دَ گل چا هسي پاڼي لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې ځوريَ[1]   چه نيکي در څخه نشته واره کوړيَ[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بايده دَه   په خوږه ژبه ما هم وزی له سوريَ[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئ   په جهان کښ لږي نه دِئ تشی دوړي
ياوه گوي دراز زبان مه شه که گوري
بيهوده خبري مکړه پوچي بوري[1]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري   دَ دانش له کاره نه دِي لري بري
خلايق په تفاوت سَرَه پيدا دِئ   پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرگونوُ کښ يَو دوه سرِي خبر دَئ   نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئ   هسي زېږِي په ښايست سَرَه دلبري
دَ سيرت زيبايي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

گه مي ياد که مي ناياد کاندِي مخدوم دئ   دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا گدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا   چه بادشاه ئې له ليدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو   اوس په هر لوري چه دَئ درومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وئ گونه زېړه   دَ ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ   هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لېکي يعني عيجن او دروغ.

[3] سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُري بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي　　په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ویني مي خوري په ننکي ننکي　　له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړِي له ده نه نه به نکا　　هر چه پوه دَ عاشقیِ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله　　دَ هغه لیدَل په څه گورېِ چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته　　چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِې نوم په ژبه نه اَخلې هیچري　　په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي　　چه ئې سترگِي باندي[1] نه دِي برابري
دَ ښادیی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله　　چه په زړه ئې ستا دَ غم شیتي[2] شي سري
زه به څه ځَني مانه کړم یَو زه نه یم　　په غمزه ئې خلقې کړلې ډېري
دَ بڼو سېوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي　　له حیا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دِي　　تریخ ویل ځَنِي نه ښایي لب شکري
وایي شته په چین ما چین کښ کښلي ډېري　　خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دِئ　　ته یې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شِي　　چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ آشنا په لور گذر شِي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که یَو دم دَ یار په غم فراغت کښېني　　پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وینو په لاش کښ　　پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ　　همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې　　ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ　　مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده　　په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل یار سَرَه هیو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو یکسان وَئ　　سکه بایده وَ چه همه سرِی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ　　که دا کانې واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ　　که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ لیکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عیناً ولیکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقیق غواړِی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ حساب به ئې په هیڅ جنګل کښ نه وُ   که درمي[1] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غویو نه قبلولي   که ډېره دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ   که دَ باز او دَ شهند ځُندي ئې شان وئ
دَ لیلی او دَ مجنون مینه به هیڅ وه   که همه خلق لیلی او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقیقت په ژبه ووې
درېغه درېغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ یو حیوان یې   که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان یې
چه ظلوم جهول یادېږې کنت کنزا هم پوهېږې   ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښې استخوان یې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاي ئې پاس وُ په فلکو   ته خلف دَ هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
غوښې هډ څه په کار ندی داد ګاو دَ خره هم وئ   دَ ګدای په ګند کښ پټه ته یو څرنګه سلطان یې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو   دَ چا نوش یې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنیا عقبی باغونه پکښې واړه نعمتونه   واړه ستا دَپاره جوړ دئ ته مقصود دَکن فکان یې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ   دَ فطرت په حدیقه کښ نو باوه دَ ګلاستان یې
نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَیل بس دئ که پوهېږې نکته دان یې

که په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ډېر وِئ   هسی نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنایي دَ ګبینه دَه که شکري   چه خواړه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپیو څو ثنا صفت کړم   چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نکا   عاشقان دِ چه دَ خولې په میو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته   که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا   لور په لور ئې شهیدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبې دي د ما د زړه په وینو   ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېچ وته چه وګورم   همګې په رنګ و بوي لکه کستېر[2] وئ
په خوشحال دِ یو زمان لیده وَ نکا   یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مګر هیڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه لیده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لویو کتابونو دانشمند وئ   دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې   و هغو وته پېتوي[3] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ   و هغو وته ګاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلیَ ملك څرګند وئ

---

[1] یعنی نل.

[2] دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار ګل.

[3] د مېزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا　　د هر چا تر فهم کنبلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته　　ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[۱] او په وفا يې　　نور را درومه چه زه ستا يم ته ځما يې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه　　چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه　　بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا يې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون يم　　که جهان پدا خبر دَئ چه ليلا يې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت يم　　کله کله راته ګوره مسيحا يې
جګي جګي په ليمه مي قدم کښېږده　　چه رِندي سترګي مي روغي شي طوطيا يې
کله ما و تا روزګار په يوه ځاي کړ　　بر بر راشه دَ يار سپيه چه اشنا يې
چه ياري له ياره کړې دَ سود له مخه　　په خاوند مي دِ سوګند وِي بې وفا يې
چه دَ يار سَرَه پخپل غرض ياری کړې　　دَ ياری بلا په تا شه يار دَ چا يې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه　　که دَ باز غُندِي حاضر په بِغ دَ بيا يې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو　　راشه واروه چه پخپل وَژل شيدا يې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ　　رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا يې
پدا هسي ښايسته جمال چه ستا دَئ　　غم شدت فتنو اَفت لَره پيدا يې
په اميد دِ دَ ليدو په ور کښ پروت يم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر دَ ګل غُندِي نما يې　　کله کله دَ بلبل په ژبه وايې
چه هر هر زمان په هر شګل جلوه کړې　　عجائبه دلربايه خود نما يې
په يوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه　　په غايت لکه ګوهر قيمت بها يې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم　　چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شِي　　حبطه به ئې تر مخ پوري اَفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي　　په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه ٲميز کا　　شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نيسم　　زړه مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
يکباره ئې قرارَي له ما نه واخيست　　درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ　　چه سجده ئې تل دَ ورځيو په محراب شي
دا پياله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم　　دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ　　چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[۱] په جفا هم په وفا يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا — چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو ټول دَ ښايسته وَو سَره کښېنې — خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ — و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې — خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو — دَ خرما غُندې به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځي — ځما زړه په اوريده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې — يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد کړې — نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې — چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم — چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه — دا غريب سرَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه — وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده — آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمې کا خوشحاله
چه څه خوږ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندنِ نشته هسي شنډ دئ — لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايې زه به په تا وکړم ځني چاري — زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نږدم — ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي — گوډه څو به باندې خېژې ملکنډ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي — که رشتيا وايم خپل ځان را باندې پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه — چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه — چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ — مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ — تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا انديښنه نه وِئ — هغه کس سرَی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ — دَ سرَی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وئ — که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه — سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وړي — بد سرَی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښې جلا ليکلې ده مله کنډ يعني مه ځه چه کنده په مخ کښې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ويښ وينې په سترګو　غافل ويښ ندئ اوده دئ
په رشتيا کښ زوال نشته　دا د ما کلام په وله دئ
اوليا بللي بويه　چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وينې په سترګو
دَ خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن دَ کشمير خوبا اوښار دي　يا د چين او دَ ماچين يا دَ تاتار دي
ښښنې جونه چه ما په سترګو ځير کړې　هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښايست باندې ئې ختم دا وينا ده　چه په اصل دَ يعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو　په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټيکه که کټماله که نور سنګار دي　دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنى[1] مقيش دوزي که سالو[2] دي　دا همه واړه تر سپين پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سيرت خوبي افضل ده　تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسيار دي
کل روزګار ئې سر تر پايه پرده پوښ دي　نه ګرېوان تر نامه څيرى په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي　نه آموخته په ښکنځلو په پايزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لړ دي څه وَيلى
له دې حاله ګوي مګوي وَيل بې شمار دَي

کله رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ　دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مريَي دَ هغه چا يم ترې ځارېږم　چه دَ زړه سَرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سَرَه يَو نه وي　که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې　که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شى پدا باغ کښ　دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو وربانديِ نکا　د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سَرَه مثال کړه دواړه توکه　محنت که حقيقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پيدا کېږي قناعت دئ　چه خوارى ور ځنى زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګير نه يم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښې سقيم يې　دَ حکيم په حکم کار کړه نور حکيم يې
که په خوله په غوړ په سترګو څه زده نکړې　نور ور درومه ازلي سيه ګليم يې
دَ سيرت خوبي پيدا کړه چه جوهر دَه　په صورت خو هډ وغوښه وينه ريم يې
پير اوستاد مرشد به واړه درته شا کا　که په جهل مرکب کښ مستقيم يې
عاقبت به د په بخره ندامت شي　چه دا هسې دَ جاهل سَرَه نديم يې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ　که ته دا دانش دانش کښې لئيم يې

[1] پروني، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه   نه چه درسه دنیا وَ بازې کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي   بیا ئې زړه وِي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[1] نېزې خوري تردد کا   په برېښنا دَ توري تښتي تېر آرتي[2]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښي   نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ   هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ   په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي   ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بويې سېږمې نیسي   دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ   دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي   هغه ځاي مي دَ ماتېو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي   دَ ماتېو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې   چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خیال ورڅخه نشته   توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده   هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[6]   څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ   دَ سرې فکر مثال پري دَ ډیلي[7]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې   حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده   پکښې ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په برېښنا دَ توری تښتی تېز آرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز آرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په یوه نسخه کښی ماتېو لیکلې ده یعنی څوڼی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سیلی.

[7] یو راض چمنی وانښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق یو هسي پوديرشم توري را زده کړ　　چه په دېرش توري ښکوم دَ قلم کيلي[1]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ　　تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي　　په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي　　تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو　　تا دَ شونډُو دارُو نه راګړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوڅه پَل ږده　　که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلګير دئ　　په خوشحال باندي هم ستا دَ ماڼي وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله　　دارُو ګر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه ګروهېږي[2]　　دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنګ ناست زه ولاړ په خوب يم　　سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته　　د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترګه لاندي باندي راپي　　مګر بيا مي زړه يارئِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي　　چه دايم ئې په يارئ کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت　　دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم　　ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سَرَه ګوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندګلي　　پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه　　لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ　　يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي　　چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترګو　　پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنګ په بل صيقل نه ليري کېږي　　په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ　　محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي　　رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده　　څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا　　په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال خټك پدا دَه تسلي

---

[1] يعنی خط او د ګاډی د عربې خط.

[2] يعنی منل او ګرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن ترانې وُ څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي هغه هسي څېز ئې اېښې دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم تږي مري ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم چا د ما ژبه ګویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دئ چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلي کړه دَ مجنون کونډئ[1] ماته خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه ګناهګار یم غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښې
دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دي
چه ئې غوارې په مسواک په مصلي کښې

که چرګان کرکره[2] دار دي بیا و باز وته ناچار دي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره نه که چرګ چرګي هزار دي
دَ معشوقي ښېوې واړه دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي نه دَ مور دي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان ګوره چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ ورته ګران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
په رندو باندي لا هسي توره شپه دَه که همه عالم ئې ویني نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې ښبول هم بیا وائي چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ لکه باز وِي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دي دَ بدخشان وئ یا ړنکوري دَ انګورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه موړ وِي نه ئې ګوري دَ وړ سترګیو ورته څو رنګه ارمان وئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غوارې ممکنه ده چه ګونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کي دَ ګا دریدل.

[2] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور به څه پوښتې له نغن[۱] چه نغن څه دي　　ورې سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې　　کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندي نوربړي　　چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سيماب وئ　　اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو　　ګله کله لکه باغ باندي خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني　　کله کله په غمونو کښي حيران وئ
چه دايم په يَوه حال دَئ هغه خداي دئ　　چه حالونه پرې ور دِرومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لوئ　　دَ يارئ حق هم پېژندلی بوئ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله　　که مونديَ شوي هسي تا غُندي دلجوئ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه　　چه دِ نه شي دا پياله له لاسه نوئ
چه مکان ئې نا پيدا نښان ئې نشته　　څوک به څه غواړي دَ شپيڼو بازو هوئ[۲]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ　　که اُوبه ئې دَ درياب وِئ يا له جوئ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي　　که دَ پلار په نصيحت کښ درومي زوئ
دَ خوشحال وَيل خواږه تر نيشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژوئ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی　　بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي ځنځيري[۳] شوم　　لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیَ[٤]
په کړکتيو[٥] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي　　پدا دوه زلفو دَ زړونو يې غلګیَ
چه څراغ ورځني دورمي پتنګ خوار شي　　يو زمان له ما نه مه درومه دلکیَ[٦]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه　　نشته تا غُندِی زيبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي　　په پارسي پارسي خبرو مغلګیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلګیَ

---

[۱] يعنی د تبی پوډئ.

[۲] ها يا هوی يعنی هګی او بيضه.

[۳] زنځيری شوم.

[٤] د ورو ماشومانو د ستونو مرض.

[٥] پرکه، دام، جال.

[٦] د دل اسم تصغير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ　بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښښ کړې یا ئې خپل کړې　شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه　نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه　هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم　ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم　نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې　لکه ښځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ　بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي　په بېکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ　که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ　چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد کړم　که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه　گڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم　چه مېږي تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم　چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویئِ ته مي گورې　میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي　پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي　کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سَرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي　په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي یاري څه یاري نده　چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره　دَ اغیار سَرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه　یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازې قتل په غمزو یم　څو ئې ما غُندي په ورکښي دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا　لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته　په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یارئِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي　زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وِئ　آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي　　فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ　　خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ　　څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم　　ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ　　بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مگر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني　　و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره　　خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترگو　　تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت گروني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو　　پڅك دِ ستا وَ سترگو ته ښېل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي　　هیچا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ　　څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي　　هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم　　دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وگړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ېردې　　عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ېردې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته　　په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ېردې
دغه پښې به دِ خوراک شِي دَ چمچیو　　چه ئې اوس په شین شین په قالین ېردې
په ارمان به خالي لاس ورځني درومې　　که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ېردې
په الا بلا که ټول دَ دنیا گنج کړې　　پخپل زړه به داغ په دم واپسین ېردې
چه کردار ئې دَ گفتار سرَه سَم وِي　　تش گفتار واړه په ځان نابدي نفرین ېردې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي　　راته وایه سر و چا ته په زمین ېردې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې　　څو منت به په کرام الکاتبین ېردې
هر اَیت ئې دَ معنو په سترگو گوره　　دَ صورت سترگي تر کومه په یاسین ېردې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې　　خداي ړو بل قدم په پاس په علیین ېردې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه　　چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جببین ېردې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې　　پانیاتونه پدا دور آخرین ېردې
شاه جهان غُندِي بادشاه په بند بندي کړې　　په اورنگ باندِي خطاب د محی الدین ېردې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سَرَه وړې　　په هر حلق کښ چه خواړه دَ انگبین ېردې
دَ خوشحال ختك کوم جرم کوم گناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ېردې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شي ته به هاله مستقیم په شریعت شې
دَ هوښیارُو مجالس به ورته هیڅ شي که دَ عشق دَ لېونیو په صحبت شې
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي که خبر دَ یار دَ مینی په لذت شې
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي که له خلقو کناره کنج و خلوت شې
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي که تونګر په خزانو دَ قناعت شې
که نظر دَ کیمیاګر در باندِي وشي که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شې
دَ بې آبي مرغلري هیڅ قیمت وِي په زېبا سیرت به قدر دَ صورت شې

اې خوشحاله بتخانې دِي زرې[1] ېوندي
خلیلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرین ږدې [2]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین ږدې
دَ پېالې اُوبه خوږې شي تر نباتو په پیاله باندِي چه دواړه لب شیرین ږدې
خدایه زړه په ما دَ کښلېو مهربان کړې ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کین ږدې
دواړه زلفي چه وَلوَل سَرَه حلقې کړې په هر وَل کښ ئې ګلونه دَ نسرین ږدې
خدای دِ نکا چه ئې یَو سر کړم یا بل سر که تل مي په دا چشم جهان بین ږدې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم په هر ځَای چه قدمونه په زمین ږدې
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئې مومي په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدې
چه لیدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه په لمړی بازي به یار ته دل و دین ږدې

آفرن دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
په بیاض باندِي عجب شعر رنګین ږدې

ګله ته چه زېبایی د دې چمن یې خار و خس وته په څه په خندیدن یې
دَ خپل ځَان په قدر ولي نه پوهېږې پدا باغ کښ خو یَو ته نازکېدن یې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ کښلیه ګله په وفا کښ مبرهن یې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه یَو څو ورځَي چه تازه پدا ګلشن یې
که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته پدا هونبره ستمونو جان من یې
چه دَ یار له جوره چا وته ژړا کړې دَ یارئ بلا په تا شه دروغجن یې

په یاري پوري دِ پېچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مین یې

ګل کرَم اغزی ترې زېږي نوشدارو مي زهر کېږي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ اوس په تېلو نه بلېږي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي پخپل بخت هر څوک پوهېږي
هَرَه ورځ که سل غمونه له جهانه را رسېږي
ځما زړه پدا ډاډمن دئ غم ښادي واړه ترېږي

---

[1]دا کلمه په ځنو نسخو کښی زر ېوندی لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.

[2]دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي　　چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښې ګرمي ندئ　　که سيلاب غُنډي بهېږي
په حضور ديدن ئې ويني　　ظاهر خان ځني ښلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بيا به څرنګه سرېږي

که هر څو دئ ښښتني جوني طنازي　　دا دَ هند سکښي هم نه دِئ بې نيازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتې نه ئې هوډُونه　　څړه[1] مهري څړه مېني څړه نازي
خو يوه زره پړه[2] نا سازه در کا　　په ماني کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه　　په يوه قدم ولاړي ځان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکيزونو　　فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي　　دَ صحبت په علم څو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ويني له تا نه　　بيا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي　　په څو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو څوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ　　چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جيو جيو درته پسې خبرې وايي　　هر زمان له تا په څو رنګه همرازي
عجب سرې په پاېو شونډې درته خاندي　　ميخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټ غټ تي لکه انار په ملا نرئ　　سر تر پايه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي　　په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باريك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سَرَه لواتي[3]　　په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه　　راشه واروه "الاعمالُ بِالنياتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشيروان وُ　　هم دا داد، او دا بيداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زيات شي　　دا دواړه انديښني دِي کم و زياتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږي　　چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بيا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه　　ګڼه نوري انديښني دِي بې ثباتي
د دنيا وداني خوني چه لېدې شِي　　عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پايه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنيا کم ذاتي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته ليکلي دئ.

[4] يعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چارې[۱] چه پرُون مو تور منګور وژې په لارې
دواړه پېښې له تا نيوَل له ما اخستل زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پايزارې
څه اغزې لرې په مخ کښ زړه مې سکښې اې په تور بانه د ما د زړګي خارې
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزارې
چه مې پاس په غاړه پروتی څنډېدلې ښې وې ستا مختولې[۲] زلفې تار په تارې
چه په تا بانديې ئې جوړ کړم زړه مې ښه شي نوم دَ حورې دَ پرئ اې نګارې
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي چه دا تورې سترګې ته لرې خونخوارې
څه کوَم، که ته ښکنځل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار ووُ هسي ندئ چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسي ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندې ناز کړ چه دَ ناز مې به خريدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلې ژاړه څو په تا شي لکه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوې بدل شو چه يك لخته ستمکار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې کمې شو چه مې جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کړم چه مې مرګ ته په تلوار وُ هسي ندئ
ډېری مينې دَ خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار وُ هسي ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پوری بد ررنګ دَئ دَ زلفينو ئې دَ چين له مښکو ننګ دَئ
توری ورځې ئې ليندی بانه ئې غشې دَ عاشق تر زړه ئې تللې هر خدنګ دئ
دواړه سترګې ئې په تن تورې بلا شوې همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وايې حبشې شکرې پېرې هغه خال ئې چه دَ دوو شونډُو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه خوار عاشق پدا جمال باندې پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومې لښتی ده چه له پوزې ئې مراد مومې لونګ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير دَ صورت نشته څه خو دا عيب لَرې چه په زړه سنګ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بځن[۳] چه حلوا خوري عاشق سپينه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندې نکا واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شونډې که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تې ئې ناشپاتی دي چه ئې يَو يَو امرا خوري

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

[۲] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[۳] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هیڅ مړني ندئ چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه هم سوګند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندي بربښنا کړې چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هیڅ ځما په زړه کښ ستا اشنایي نه وه کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که ډېر بد را سَرَه کړي په ښه ئې نیسم خپلی میني راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندي مین شوم حال مي ګوره مګر خداي ځما خواری لَرَه پیدا کړې
که وعده دي دَ لیدو په ماخستن وئ په بورجل باندي دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست يې کالي ګوره په زر سل ځایه په څو ځایه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته ګله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کړې
په دا خوي دي اور د ما په کوګل بل کړ زه د شمع غُندِي ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دي دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وایه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شیخه خبر نه یم چه په کوم عمل مشغول دئ چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر یَم چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه په هغو مي سلام وایه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته پدا میدان کښ ګوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ یار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنګ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سړی په زَولنو شو ګرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړې چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ ګلونو پاڼې بویه ګه کمیس شِي دَ ملوکي دَ وربښمو له کمیسه ئې نازک بدن ملول دئ
ګوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ بویه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده بویه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ویشتلي زړه هغه دئ تا ویشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنګه زېبا دَ چمن ګل دَي دَی به څرنګه په رنګ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندِي به مست ګرزي په میو
چه هوا دَ برندو سترګو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړی　　بیا ټیکه په ورځیو ښښې[1] خونړی
جړاوې حلقې په غوږ بېسر په پوزه　　قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړی
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو　　ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ څړی
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا　　په غمزه ئې زړه کا وَو وړی
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ　　پرې به کېږي پادېشونه دَ نړی
په وصال به ئې په څو رنګه هوس کا　　په هجران به ئې ساه راشی تر غړی
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه　　په لیدلو ښاپېری دَه نه سړی
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ　　چه خوړلي ئې رغېږي په جړی
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم　　لا مي ښه په ځنځیرونو وتړَی

زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړی

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي　　لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا　　څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سَرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَرِي ګلونه　　تفرج دَ بهار ګوره پکښي نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره　　هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره　　دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه　　خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼي ئې خط کړې لا به هم باندِي څرخېږي　　دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګی　　چه له یاره سَرَه کښېني حوُک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټك وهي لاسونه　　دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3]　　خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي

چه خوشحال خټك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش یې　　که بد ګوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره　　درویشي دِ مبارک شه نو درویش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي　　که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ　　نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې　　که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دئ　　څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غړېږم بده خویه　　څه په هَره کوڅه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په با غ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړيَ[1]
لکه نخښې دَ هر چا غشې ته بَرِي
په زړه څو ځايه وړتوپڼ ئې روغي
په خوله نر ناحق و هر چا وته زيړي
په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترگو
لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا بېگاه ئې فکر نور څه نه وِئ
تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړيَ[2]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر
که ئې دَري په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته
وغوتې وته وار ساز کا[3] لکه لگړي
بږغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئِ
سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه
دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښې
چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړيَ[4]
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وِئ
نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرگند کړ ويې هسي رنگ آفتاب وئ
زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه
ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې آبه دَ گلابو گل تر مخ شو
زرمنه که وسېځي حرام که پکښې آب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې
هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم
کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قصاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ
زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې
هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم
څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئِ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې
کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بنې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي
دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ
لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه ئې مڼه سمرقندي دَه
گوره څوک به خوړ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو
اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

[1] بد لمني ښځې.

[2] وله پړ.

[3] و غوتې ته وار ساز کا.

[4] مردار ځاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پڼې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي   عشق دَئ چه همېش ئې په توبه باندې يرغل شي
ډېر کاندې فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه   کاشکې دَ چا چارې پدا خپل فکر فيصل شي
څو وايی پندُونه درومه اې نصيحت ګويه   زه څه هغه نه يم چه و ما وَته اتکل شي
هوبنره رسوايی دم وهَل دَ پارسايی   راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقی څه آسان او سهل ندئ   اوس چه پشيماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته   خيال ئې دَ زلفينو راته بيا دَ زهد غل شي
زه وايم که تل دَ ښايسته وو ننداره کړم   شرم دَ پېری تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موږې لاسونه   ياد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئ چه ځما په زړه کښ بل شو   ګوره پدا اور به اور په څو ځايه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه   څوک چه اوُبه واخلي و پاياب وته ئې زغل شي[1]
کښېنمه په طمعه دَ مَين دَ مخ په اور کښ   نور ځايونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر ياره هر چه ډېرې اندېښنې کا   نورې کيسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګړ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو   بيا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غليم دَئ ګرفتار په عاشقی شه   اور ئې پيدا نه ولي دَ ده سينه منقل شي
هونبره دَ خوشحال خټك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپين مخ باندِې ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي   دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خداې پخپله په ښه مخ باندې مَين دئ   خداې ئې واخله چه له کښليو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا   که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته   ګوره بيا به ئې په چا باندې مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځنې ډار کا   که دا اور مې دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوې مې به ولاړ نشي له هډُونو   که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي
چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ د آئينه دئ باندې ندي تر سېرې   آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه دَ چېرې
سر تر پايه زېړې زعفراني جامې اغوستې   راشه تورې زلفې فليل پورې اجميرې
تا وې چه دَ مخ قدر قيمت مې پتا څو دئ   څو به درته وايم په ما دوه ګونه پېرې
راز دَ خوار عاشق دَئ چه په شپه دَ جدايې   درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستورې شمېرې
تا وَيل ځېر ځېر مې مخ ته ګوره ګُندې موړ شې   زه يَم هغه وږې څه له ما غوارې سېرې

---

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پاياب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سیل دَ گلونو سهیلی　　هسې نمائي کا لکه بلبل دَ سپړي[1]
واړه را ځرګندي دي دَ درست کلي دلبري　　ته گل دَ نرگس يې نوري گل دَ گنډېري
سترګي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالی　　زخم پيدا نه دننه زړُونه خځيري
ته چه په ښه حسن جمال تيره تر ليلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز گار دَئ　　خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو　　مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا　　هغه هر کله کامگار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ　　هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري　　هغه زړُونه څه په کار دئ
ننگيالي چه په ننگ راشي　　نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه　　کوټگان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره　　چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه　　د تورزنو خدمتگار دئ
سر دِ نه غړوي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که ځراغ دَئ چه بلېږي　　خوله ده چه وَيل کا که شکري دي تلېږي
سترگي دي که وروځي که په څو کښ تېر انداز دي　　شونډي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوگل کښ که دا کاڼي په سپين زر کښ　　قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم　　تش خالي کا ته ئې هم په هيچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندي يښي چېري پل دئ　　بيا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه　　سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُنډي سينه مي　　تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږي
څه حساب شمار کړې چه په سر گرزي دا ژونده　　څو عالم ئې دَل[2] کړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې ووت　　بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ږيره کلېږي
هيچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ　　سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[3]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[1] وقف سوی ځای، دَ مسجد يا زيارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځايه هيڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[2] يعني ووړ او ميده.

[3] لل يعنی ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډې غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي   راشه که ئې ګورې لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ   نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ   څوک جدا له ياره په آه آه کښ زړه ځېښنلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ   ځکه قلندر ږېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي   پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي
سل سره بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري   قابوچي دي واړه ګوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وِئ   دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو   خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو   خوار هغه شو چه په دواړه وِئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ   که په سر ئې سپين منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه   دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده   څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ   په حساب لکه کډ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندِي خوشحاله
په تهمت ترلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوِي   زړه په ما دَ رقيبانو سرَوِي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي   عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری   چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه   چه مي تل له خوږه عمره مَرَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   دائم مالګي مي په سترګو دوړَوِي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم   لکه باد دَ ګل غوټۍ غوړَوِي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري   نور مي څه دَ غم وَاورته کرَوِي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ   چه وَ مخ وته ئې سترګي غرَوِي
که دَ زړه په محبت شِي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل يې   عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ ګورم   په مخ درسته لکه ګل يې

---

[1] يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2] غور په معنی د پيغور ده.

[3] يعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګه خوله دِ غنچه ګل دَه   په لبانو لکه مل يې
په رفتار کښ لکه زرکه   په ګفتار لکه بلبل يې
پښتنه يې په بد جهل   ستمګره تر مغل يې
پدا تورو شهلا سترګو   هم شاهين هم ئې منګل يې
څو خوبۍ دَ جهان دِي   آراسته په واړه ګل يې
لکه سبر په چمن کښ   په قامت په تجمل يې
دَ خوشحال وَ مرګ ته ناسته
په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځي   خپلي سوړي لَره سم ځي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه   شېرين عمر دم په دم ځي
مرګ به هيڅ سړی پرېنږدي   وار په وار به درست عالم ځي
بې دليله به ځان ورک کا   مسافر چه په تور تم ځي
دَ پښو وار ئې خطا کېږي   چه قاضي لَره څوک ګرم ځي
که قضا وَته تسليم شي   هم پدا له دِله غم ځي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا   چه سحر تر سترګو نم ځي
هغه عمر لکه باد دَئ   چه په غم دَ بېش و کم ځي
چه تور مښك دِ حبطه کړل   په کافورو څه ستم ځي
چه نه تول لَراي نه پوله[1]   هغه هر چرته خرم ځي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترګي   هسِي پرې غوځېږم وايي توري لري سترګي
يار مې په ښايست کښ بې نظېره بې مانند دَئ   لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترګي
ډېري کښلي سترګي ما ليدلي دِي دَ کښليو   تا غُنډي يَو يَو په ښو پري لري سترګي
سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندِي   ښې به ستا تر تورُو سترګو حوري لري سترګي؟
ناست دي لکه څري[2] رقيبان و خوار عاشق ته   ځَکه ستا له مخه هوري دوري لري سترګي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مِي نظر دَئ   هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترګي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه   يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترګي
نه ګوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[3] دَه   ګوره دا خيال په څو مغروري لري سترګي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل   هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترګي

---

[1] چه نه پول لری نه پوله.

[2] سيد راحت ليکلي، چه څرۍ هغه لرګي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مګر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لګېږي.

[3] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرېُ لري سترګي

مګر رسم دين آئين هسي لرې   چه دا خوار زړه مي غمګين هسي لرې
دا دَ زړونو مېني وراني پرتې ښې دئ   چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ ورباندي ګرزي   دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه   چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده   چه ئې ښېي په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم ورباندې کښېږدې   که همېش مي په زړه خوږېن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه!   په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده   که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا   ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لرې کشمېره!   لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي   يو پلو دواړه آستين هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګين هسي لرې

ښېتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنګي   اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي   نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره   وَ منديل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصيحت دَ داناياڼو دَ کتاب دَئ   دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسی په غرونو تښ له احمقانو   دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري   په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل   يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ   بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزګار شي   که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه   دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ   پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایۍ خدای آخر کړه   سبا کېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوړ دَ اوښیو قاصدان دي   چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي   راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک   چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي   که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ   څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ   را پسې څرګند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَرِي پټی   ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا   چه په جهل مبتلا دئ
خدای ئې خلاص لَره له عُجبه   څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارِی   سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شِی وَ هغو ته   چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادیِ واړه   که باور کړې واویلا دئ
اندیښنې ګوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي   د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غموُنه لاړي   بیا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ   بیا حنا سرَه نګار شوي
شانه ورغلي تر زلفو   رانځه سترګو سرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړیِ   په هر لوري ژر نګهار شوي
په ګنګو دِ زیړ پروني   په څو وه سرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي   وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو   بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزیز دَ خدای دي   چه ئې پاس ځما په سترګو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي ناندي قائم دَئ لکه قطب   همېشه دَ ګم ګشته وُو رهنمای دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا   یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه ګذر ئې پدا غولي باندِي وشو   سعادت ئې ور سرَه راوړ همای دئ
ما پرې اوس د غلطِی کرښه وکښه   پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته   هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره   لکه زلفي چه ئې سرښښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه   چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ   بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تبنم پټېدلم   بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښې بند شو وَئې مشلوه له زلفو   زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې   بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداړو دِ   درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي   ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي   گښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې   غوړ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي   دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي   گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي   مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ   کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې   سرَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤک گروهېږي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ   چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کري خپل پلار ته   د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ   ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي   بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ   اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا   که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ   ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال کله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ځوک نشته لاندي باندي   واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي   که ژړا کوېِ که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي   که کيميا کا ګل د سپاندي
ځو سينې ئې کړې قراري   چه په غم وې ځَلبلاندي
ځو ړې بيا ورباندي پاس کړل   چه پراته وُو تر بل لاندي
خلقې ئې دِي که ګورې   سَرَه يو تر بل هړاندي
په ليدو دَ يار مړې شوې
دَ خوشحال سترګي نغلاندي

نه مي زړه په سرداریِ درست خوشحال دئ   نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختېك اُولس په ننګه نه پوهېږي   کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مګس ورباندِي ګرزِي   ورته ښبي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئِې تار په تار خپرې شوې   اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سړي وته دا خپل عيب وېښته دَئ   دَ بل عيب ورته لا کتِه تر غره دئ
پخپل ځَان پسندنه نېکه په بل بده   دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې   که بل تا وته تر خپله ځَانه ښه دئ
چه مي يَو ځَله اخلاص ور سَرَه وشو   يار که سل ځَله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترګو نه ځِي   که په سترګو کښ مي څرخ لکه باڼه دئ
چه غمونه درته راوړي سترګي غوړ دَي   چه دِ ځَان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواړه خوري که اوبه څښې پدا څه شی   مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت   تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي   په کوګل کښ می زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و ځراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[1]   په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه   دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده   يا له ما سَرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنګه   درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني   په دا دوه توګه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ   چه په هر لوري هر ځَاي خلق هجوم دئ
چه ګلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي   دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر يَوه ته حال وايې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همگي دَ دنيا چاري[1] چه ليدې مي هَسيي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غليم کا لُونِي مور ته لکه بَنِي دِي تياري
چوهړي[2] پلا وشولې خوړه حلوا خواري په سيد باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول رهزنان ئې په دربار کا خَني چاري
بلبلان طوطيان حيران په بيابان گرزي په کلزار باندِي کارگان کاندِي چيغاري
په وښو د عراقيانو ژواک ژوندوُن دَئ راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا په هوښياروُ باندِي راشي شل دشواري
په ښتنو باندِي حکم کا مريوُنه تر مېرمنوُ تَل وينځې دِي روېداري
په دوران دَ عالم گير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي دَ بلبلو وږي سترگي پرې مئرېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ که ئې سترگې وَ بل مخ وته غړېږي
جگي جگي مانې مکوَه پخولا شه چه پما دَ رقيبانُو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کړم وايي مالگه مي په سترگو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا پرهار ژلي په غمونو کښ نرېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشيو
يو خوشحال دَئ چه ئې غشيو ته برېږي

وايم خلق نه دري زړه مي يوړ يَو مزري
دا خبره چه زه وايم تر وېښته ده لا نری
چېري نه وئ لېوني شم چه په خوب وينم پری
زه له ياره سَرَه څه يم دَ يوه مزي مری
چه ئې خوند دَ ميوې خوړ وي هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سَرَه مشه که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا څوک چه غواړي مهتري
بله نه گوري بل مخ ته تل دَ سترگو کړم ړغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږی.

[4] ړغول او ژغول يوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي — نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم — که هر څو راته وَيل کاندي وګړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته — ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتيني نخښه دا دَه — چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسړي
په يو گوټ به ئې دَ عشق دَ ميو هېر کړې — که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوړي ژمي گل وئ — خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندى هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ — لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانى سَرَه څه کار دَئ — هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله اندېښنه کاندې اغيار دئ — يار دِ څوک دَى چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي — يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي — زه دا هسي دماغ راغلم له ځايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم — زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارگانو څخه نشته — که ئې غواړې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې — چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ[1] — لکه اوړمکى په ستوريو کښى ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي — هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم — چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه — هغه څوک ځما په پوهه اَواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته — ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادَوَه ما ته — چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم — دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا — چه په ما باندِي ئې زړه سنگ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځَل وَريشي بيا تېر شي — خو پما باندِي که گورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ — رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو — زاهد ځان ژاړي بې ځايه هيچکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مرييو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ   مات کچکول په لاس کی بل مې ګند دَ دنیا مال دئ
وران وګړي ګوره په څو قلب کاروُنه کاندِي   واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[1] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره   ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هیڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه   ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خیال دئ
یَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر   درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځني تښتم که خلاصیږم   خلق پر خواربږي شهوت څه عظیم جنجال دئ
نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي مت کړه
لاندِي یې خوشحاله دا یو څه دَ بلا جال دَئ

وې مِي که زه درشم ستا تر ځایه خوله به را کړې؟   وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وینا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ   وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ویسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم   وَې چه که سر له تنه بې تیغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر ګوره لېوني یم   وَیی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
ْوی می چه ما تا سَره خندا په یوه وخت کړه   وَیې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر ګوره کبریا شوې خداي دئ ویني   وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپینی زیبا خولی عاشق دی زه یم   وَې چه خداي څه دا عاشقیِ هم ویړیا کړې
وې مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زیب کا   وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه   وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې
وې مي چه په رنګه خوشحال په تا مَین دَئ
وَې دَ ختټك سرِی دَ میني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ویني برېږي   که هر څو باندِي دارو ږدم نه لږېږي
که فریاد له درده کړم ملامت نه یم   چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ یار یاد دَ زړه سبق شو   چه ډېر ډېر ئې یادَوم زړه مي خوږېږي
زړه مي ګل دَ نیلوفر مخ ئې آفتاب دَئ   نیلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالیِ وخت هم دا دَئ
چه رباب سرینده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحریر کښ   چه دَ زلفو مښك عنبر کړم په نظیر کښې
ستا دَ مخ دَ شونډوُ مثل را معلوم شو   لکه نهر دَ جنت شهد په شیر کښې
نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي   چه دِ نوم دَ شونډوُ واخلم په تقریر کښې
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه   څوک به ستا په حسن نه وِئ په کشمیر کښې
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم   لیوني تړلي ښه دَئ په ځنځیر کښې
که هوا دَه که سودا دَه پکښې ستا ده   بل خیال فکر مي هیڅ نشته په ضمیر کښې
زه چه ستا په تیر زخمي شوم فراغت شوم   چه عجب دارو دي یښې وه په تیر کښې

[1] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره   هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سَرَه مخلوط شو   ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ   که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي   چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَيَن شوم   هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا   لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم   که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه   اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سَرَه ئې څه مهر پيوند دَئ   دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه   که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ   دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه   له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي   و عاشق ته شېوه[۱] کاندي
تازه اوربل اودلَي   توري زلفي آوېزاندي
انگڼ ئې ښايسته کړ   چه را وَوَته دباندي
ځما په مرگ دِ زړه دَي   چه بې درودو سَره خاندي
څه ظلم څه ستم کړې   چه پلو نيسې دَ وړاندي
څه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال باندِي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځِي   دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځِي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي   تر چشمانو دِ ځاربېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ څوڼو مښک دَ چين دئ   لخلخې ځَني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا   يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځاي دَ خوښې ندئ وَ ناورين دئ   چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي   عاقبت به ځَني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي   چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه   چه بيمار ور لَره رايشی بيمار ځي
که مي پېژني هغه ليونَي زه يم   چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ   دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

---

[۱] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلګیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د ماڼي[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوِي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا دېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه ږېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پربېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وئ   نه دَی مړ که سرئې ګوي وئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځَای چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَناڼُو   زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[۱] ته دلګیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړۍ، یا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره　　پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي　　ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې　　په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ　　که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1]ئې کړې　　د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو　　توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ　　دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ　　باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا　　چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ　　نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه　　هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږي　　که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ　　ولي دریغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم　　په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یوور　　نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[2]　　که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترګو　　ګڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا　　تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو　　دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول　　چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ ننداروئ[3]　　چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه　　هغه ځاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم　　چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه　　چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترگي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو گوتو کښینه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرگه! ستا په ږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سرَه گرزي په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غوارم په کوگل کښ مونده نشي زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترگو وکړه یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار کَوم له دِله نه له یاره چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
گوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنگ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درگاه نشته هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر میان ورک شوم نوم دَ کوم یوې آخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لږومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار چه له ما ليري په هواد[۱] دئ — همېشه راته حاضر دَ زړه په ياد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده — چه مي زړه دَ ده له خياله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له ياره زار کوَم وَ چا ته — دَ خپل يار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چارِي وکړې آشنايى — په ناحق مي له ښېلتونه نه فرياد دئ
چه مي هيڅ اثر دَ آه ورباندې نشي — دا ناترس خاطر ئې کائِي که فولاد دئ
دَ خطا هوسى په بوي دَ نافي ښکار شِي — راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ — کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هيڅ توکي د ما له زړه نه ځِي — دَ خپل يار دَ ميني څه محکم بنياد دئ
يو زمان ورځَني خلاص نه يم په عمر — په ما خوار باندې دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځِي دَ يار له لوريه — نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښيو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَين کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي — قراري ئې په ديدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا — هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سيند لَرم په سترگو — چه جمنا ورته رودبار شي
يَو څه راز لَرم په زړه کښ — هيڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له ښېلتونه — چه غليم را سَرَه يار شي
زه هم عار لَرم له خلقه — که دَ خلقو له ما عار شيي
واويلا علاج ئې څه کړم — پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پيران شيخان دِئ — نشته يَو چه مدد گار شي
په ښېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسى سترگي لب شکري — په غاښو يې مرغلري
تا به ستايم په څو رنگه — ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم — حيرانېږَم سمنبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ — دَم واهَه نشِي له ويري
ذکر ستا د تنگى خولې دَئ — رنگينه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه ياري کړِي — سلامت به اوسِي چري
شور دِي گډ کړ په وگړِي — صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي — طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا يم — عينِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو — کچ کلاهي قد عرعري
ليرِي مه درومه له ما نه — مخ په ما کړه مخ قمري

[۱] هيواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم   وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښَي   د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو يښَي
له سترګو ورځيو زلفو له بڼو به دئ ځان څه وږم   دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګُښي[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم   دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پريښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي   بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګُښي ګُښيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي   غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شِي   چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني   دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه   دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شِي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځن يم   که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شِي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه   لا شك چه پدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو انديښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترګو چه نن شپه را باندي تېر دئ   يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ   چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم   ګڼه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا   چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ   دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نڅق تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه   چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سَرَه ياري   يا دَ ګند د پهوړي[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب ګڼی هغه زده   زه بې ياره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا   تر هغه سرې به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره   دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ — چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اي باده — چه ځما دَ یار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې — ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي — دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي — په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ — سړی توب ور څخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فرښته دئ هم شیطان دَئ — که سړی و خپل عمل ته نگران شي
یو په بد عمل کښې ځي تحت الثراي ته — بل په ښه عمل کښې پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښې سړی دئ — دا سړی دئ چه په عقل کښې ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي — دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي — په هر ځای باندِي گلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني یَو څو ورځې — دَ هغه هنر په ده کښې نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښې به ښه کېږي — اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه — دَ افغان سَرَه که کښېنې نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو څو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئ — یا درویش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه پېر دئ — یَو څو ما غُندي گمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه یَم — که یاران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ — هغه نه وَئ مېړه داه[1] وَئ
په شماره مي زویه ورک دِئ — که یو څو بکښې واه واه وَئ
غاړي غرُونه ځني ډک دي — سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښې هېڅ وئ — یا درست سپین وَئ یا سیاه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو — دَ ښادئِ صبح گاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
گه ئې څوک په حال آگاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

[1] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library